

Skyddad natur 2017-12-31

Protected Nature 2017

I korta drag**En dryg tiondel av Sveriges landyta skyddad**

Vid 2017 års slut var 13 procent av Sveriges landareal skyddad enligt någon av de permanenta skyddsformerna. Där ingår nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden och Natura 2000. När naturvårdsavtal inkluderas ökar andelen med 0,4 procentenheter.

Tabell A. Sammanfattning av skyddad natur 2017-12-31

Typ av skyddat område	Antal	Arealer i hektar				Andel skyddad landareal, i procent
		Totalt	Land	Hav	Sötvatten	
Miljöbalken, permanent formellt skydd						
Nationalparker	29	741 365	633 159	45 971	62 235	1,6
Naturreservat	4 737	4 729 954	3 888 516	533 159	308 279	9,6
Naturvårdsområden	89	109 761	73 508	26 333	9 921	0,2
Biotopskyddsområden i skog	7 956	28 598	28 535	2	61	0,1
Övrigt biotopskyddsområde	108	280	255	22	3	0,0
Natura 2000	4 532	7 768 946	4 741 356	2 001 943	1 025 646	11,6
Totalt utan överlapp	17 451	8 577 750	5 311 155	2 201 297	1 065 299	13,0
Jordabalken, tidsbestämt formellt skydd						
Naturvårdsavtal*		168 044	166 590	17	1 437	0,4
Alla ovanstående skyddstyper, utan överlapp		8 730 522	5 462 551	2 201 312	1 066 659	13,4

Kommentarer till tabellen:

Inom skyddsformerna naturreservat, Natura 2000 och naturvårdsavtal ingår även arealer utan föreskrifter och skyddade habitat.

Uppgifterna avser områden som var gällande (d.v.s. hade vunnit laga kraft) 2017-12-31.

Arealuppgifter är rensade från ytor som överlappar varandra. Summan stämmer därför inte med delmängderna.

*Naturvårdsavtal inkluderar Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens naturvårdsavtal, vitryggsavtal, samt ekoparker. Av Naturvårdsverkets avtal har 1 744 hektar en kvarvarande löptid på mindre än 15 år. Övriga avtal saknar tillgänglig information om slutdatum. Statistiken avser ytor som inte överlappar permanent formellt skydd enligt miljöbalken.

Olle Höjer, Naturvårdsverket
Tel 010-698 15 00
olle.hojer@naturvardsverket.se

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Karin Hedeklint, SCB
Tel 010- 479 45 14
karin.hedeklint@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-3947 Serie MI – Miljö. Utkom den 23 maj 2018.

URN:NBN:SE:SCB-2018-MI41SM1801_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

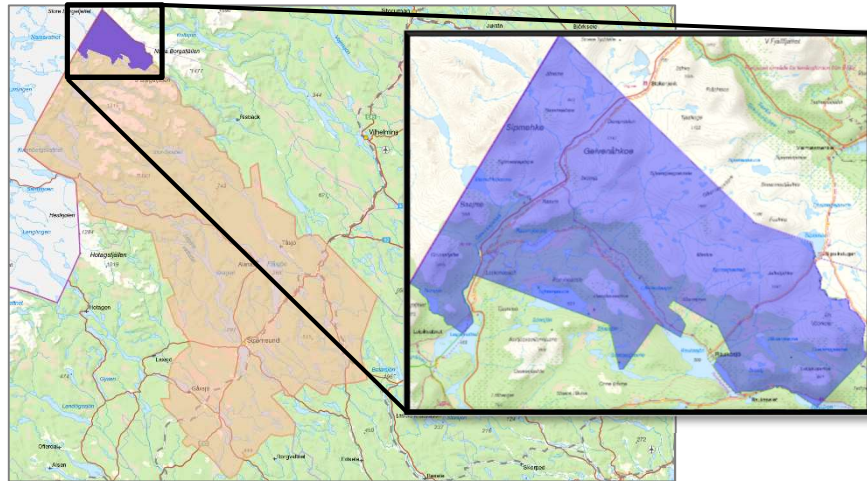
Utgivare av Statistiska meddelanden är Joakim Szymne, SCB.

Största nya området i Jämtlands län

Under 2017 skedde den största ökningen av formellt skydd i landområden. De utgjordes till stora delar av nya och utökade naturreservat i Jämtlands och Västerbottens län. Inga utökningar gjordes av Natura 2000.

Det största nya naturreservatet var Skåarnja, beläget i främst Strömsunds kommun, Jämtlands län. Området omfattar nästan 37 000 hektar och täcker 3 procent av kommunens hela yta. Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer, samt att tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Karta 1. Skåarnja naturreservat i Strömsunds kommun

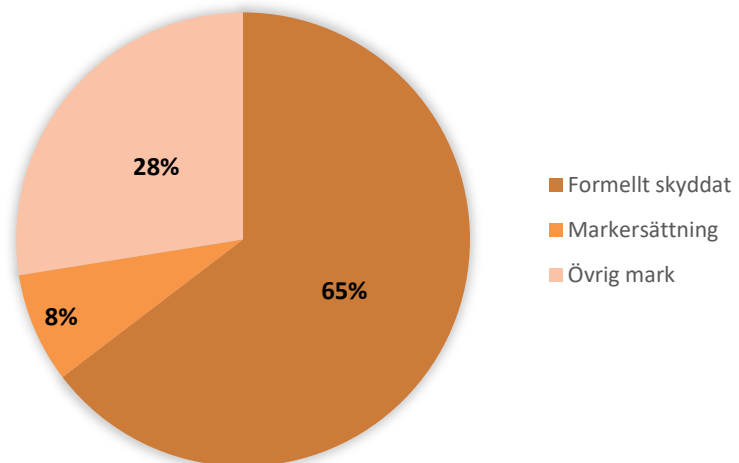
Källa: Naturvårdsregistret, bakgrundskarta © Lantmäteriet

Våtmarker och myrar som årets tema

Nästan en fjärdedel av Sveriges landareal består av våtmarker, varav drygt hälften är myrar. En stor del av landets ursprungliga våtmarker har försvunnit genom utdikning och skogsbruk. Våtmarker och myrar har en stor betydelse för fungerande ekosystem, biologisk mångfald, rening och som vattenresurs. Därför pågår det flera initiativ för att skydda, restaurera och återskapa våtmarker.

Myrskyddsplan för Sverige redovisar vilka områden som bör prioriteras för skyddsåtgärder. Totalt ingår 682 000 hektar i planen. Av dessa var 65 procent formellt skyddade år 2017. Ytterligare 8 procent utgjordes av markersättningar.

Diagram 1. Andel formellt skyddad mark 2017 inom Myrskyddsplanen

Skyddad skogsmark

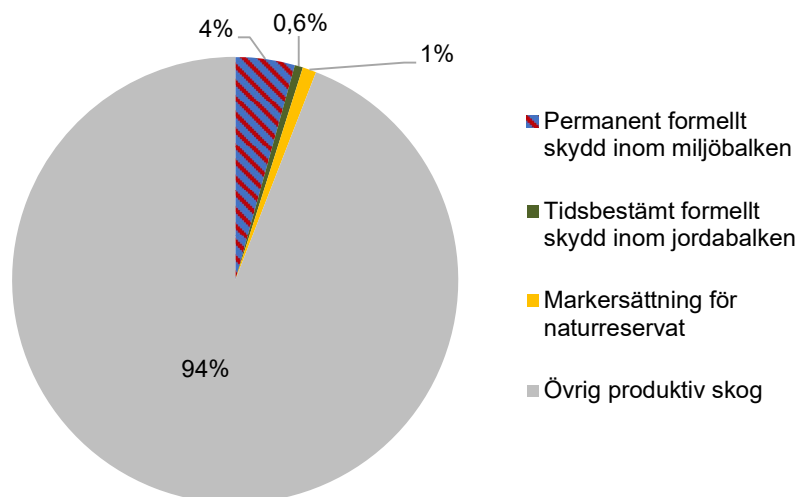
I årets officiella statistik över skyddad natur har avsnittet om skyddad skog utvecklats. Statistiken innehåller som tidigare uppgifter om permanent skyddad skog, vilket utgörs av skog inom nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden och Natura 2000. För naturreservat och naturvårdsområden ingår endast de delar som har föreskrifter mot skogsbruk och inom Natura 2000 ingår endast delar med utpekade skogshabitat.

Nytt för i år är att statistiken även innehåller skog med naturvårdsavtal och markersättningar. Tillsammans med det permanenta skyddet ger det en mer heltäckande bild av hur stora arealer av Sveriges skogar som ingår i eller kommer att ingå i formellt skyddade områden.

Statistiken innehåller både uppgifter om landets totala skogsmark och den produktiva skogen. Samma område kan omfattas av flera olika skyddstyper. Därför visar statistiken även arealer utan överlapp.

Det permanenta skyddet utgör 4 procent av landets produktiva skogsmark. Det tidsbestämda skyddet utgör 0,6% procent och markersättningar för naturreservat ytterligare 1 procent. Andelen formellt skyddad skog är betydligt högre i Sveriges fjällnära region.

Diagram 2. Skyddad produktiv skogsmark 2017

Summerat under perioden 2012-2017 har nästan 94 000 hektar skog, nedan gränsen för fjällnära skog, skyddats med gällande beslut. Det fördelar sig på 87 procent formellt skydd inom miljöbalken och 13 procent tidsbestämt formellt skydd i form av naturvårdsavtal.

Medelavstånd till skyddad natur

Befolkningens medelavstånd till nationalparker, naturreservat eller naturvårdsområden är 2,8 kilometer. Medelvärde för hela riket har knappt förändrats under året. Däremot har det skett stora förändringar inom de kommuner och län där den skyddade naturen har utökats.

För invånarna i Hagfors kommun, Värmlands län har ett nytt naturreservat i anslutning till tätorten Hagfors minskat medelavståndet med mer än 5 kilometer. Detta är den största minskningen i landets kommuner och medelavståndet i Hagfors är nu knappt 4 kilometer. Den kommun som har lägst medelavstånd till skyddad natur är Nacka, i Stockholms län. Där är det genomsnittliga avståndet 600 meter.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	6
Årets tema: Våtmarker och myrar	6
Nästan en fjärdedel av Sveriges landareal är våtmarker	8
Minskade arealer våtmarker	8
Våtmarksinventeringen (VMI)	8
Myrskyddsplanen	9
Våtmarks-/Ramsarkonventionen	11
Våtmarkssatsning under åren 2018-2021	12
Skyddad natur – historik	13
Naturtyper i skyddade områden	14
Skyddade områden 1998-2017	15
Storleksfördelning	16
Nationalparker	20
Naturreservat	21
Markägare i naturreservat	23
Naturvårdsområden	24
Beslut om naturreservat och naturvårdsområden	24
Biotopskyddsområden i skog och på övrig mark	25
Natura 2000	26
Natura 2000 utan överlapp med andra skyddstyper	27
Naturtyper	28
Naturtyper ovanför gränsen för fjällnära skog	29
Skyddad skog	30
Överlappande skydd av skog	31
Skyddad skog per region	32
Skog som skyddats formellt 2012-2017	36
Storleksfördelning skyddade områden	37
Skyddade områden i marin miljö	38
Djur- och växtskyddsområden	41
Skyddade älvar	42
Vattenskyddsområden	43
Fridlysta djur- och växtarter	45
Naturminnen	46
Kulturresevat	47
Tillgänglighet till skyddad natur	48
Tätortsnära natur	50
Nationalstadsparken	51
Kostnader och förvaltning	52
Naturvårdsverkets kostnader	52
Skogsstyrelsens kostnader	52

Förvaltare av skyddade områden	53
Brott och förseelse mot områdesskydd	53
Internationell utblick	54
Skyddad natur inom Europa	54
Tabeller	56
Teckenförklaring	56
1. Skyddad natur per kommun 2017-12-31	56
Fakta om statistiken	61
Detta omfattar statistiken	61
Definitioner och förklaringar	61
Naturvårdsavtal	61
Naturtypskartering	62
Regioner – för havsområden och skogsmark	63
Så görs statistiken	65
Register över skyddade områden (NVR)	65
Bearbetningar	65
Statistikens tillförlitlighet	68
Naturvårdsregistret	68
Tidsserier i diagram 7-11	69
Internationella jämförelser	69
Förändringar jämfört med föregående års statistik	70
Årligt tema	70
Skyddad skogsmark	70
Bra att veta	70
Tips vid användning av statistik om skyddad natur	70
Kartverktyget Skyddad Natur	71
Natura 2000	71
Tidsserier	71
Annan statistik	71
In English	72
Summary	72
List of tables	73
List of terms	73

Statistiken med kommentarer

Årets tema: Våtmarker och myrar

Det finns flera definitioner av begreppet våtmark. I våtmarksinventeringen framgår det att ”Våtmark är sådan mark där vattnet under en stor del av året finns nära, under, i eller strax över markytan, samt vegetationstäckta vattenområden. Minst hälften av den vegetation som finns är hydrofil”.

Våtmarker kan delas in i tre olika grupper:

Myrar är torvbildande våtmarker som inte väsentligt påverkas av sjö- eller havsvatten eller vatten från vattendrag. Myrarna delas in i klasserna *mossar*, *kärr* och *blandmyrar*.

Våtmark på strand; våtmarker som i stor utsträckning påverkas av vatten från sjöar, hav eller vattendrag. Om stränderna är bevuxna med skog kallas de för strandskogar eller sumpskogar. Stränder som våtmarkstyp kan delas in i undergrupperna *stränder utmed sjöar och vattendrag* (limnogen vätmarker), samt *havsstränder* (marina våtmarker).

Övriga våtmarker är fuktiga till våta marker som inte är stränder eller torvmarker. Exempel är *fukthedar*, *fuktängar* och vissa *sumpskogar*.

Karta 2. Våt-/sankmarker i Sverige

Källa: Torv. Resultat, utvecklingsläge och förutsättningar. NE 1981:5. Nämnden för energiproduktionsforskning

Nästan en fjärdedel av Sveriges landareal är våtmarker

Det är svårt att fastställa hur stora arealer våtmarker eller myrar som finns i landet. Det beror delvis på att det i dagsläget saknas nationellt täckande underlagsdata av hög kvalitet för beräkning av arealerna. Framförallt beror det dock på ett betydande överlapp mellan våtmarker och andra markslag; särskilt mellan våtmark och skog.

Enligt Naturvårdsverkets rapport "Våtmarker och deras betydelse" finns det 9,3 miljoner hektar våtmarker i landet, vilket utgör 23 procent av den totala landarealen. Av detta är närmare 5,2 miljoner hektar myr.¹

Av den totala myrarealen ligger ca 36 procent i Norrbottens län, och utgör där närmare 19 procent av länets landareal. I både Jämtlands och Västernorrlands län är andelen myr mer än 15 procent av landarealen. De lägsta andelarna myrar har Gotlands och Blekinge län, med 1 procent var.

Minskade arealer våtmarker²

Under det senaste seklet har nästan en fjärdedel av landets våtmarker försvunnit. I Skåne och Mälardalen finns bara omkring en tiondel av den ursprungliga våtmarksarealen kvar. Utdikningar i skogsbruket står för drygt hälften av Sveriges förlust av våtmarker. Ytterligare 40 procent beror på sjösänkningar som har förvandlat våtmarker till jordbruksmark. En mindre del av våtmarkerna har försvunnit på grund av torvbrytning, framförallt i Jönköpings och Västra Götalands län. De våtmarker som är kvar är i stor utsträckning påverkade av mänskliga aktiviteter, som påverkar markerna negativt.

Sverige har dock många opåverkade myrar jämfört med övriga Europa. Fram till år 2006 försvann nästan 65 procent av Europas ursprungliga våtmarker, till följd av mänskliga aktiviteter. Idag utgör våtmarkerna endast 1,8 procent av Europas landareal. De svenska våtmarkerna utgör en betydande del av dessa.

Våtmarksinventeringen (VMI)³

I en landsomfattande inventering mellan 1981 och 2005 inventerade länsstyrelserna våtmarker med stöd från Naturvårdsverket. Hela Sverige, exklusive fjällregionen, inventerades med en enhetlig metodik. Arbetet omfattade totalt 4,3 miljoner hektar fördelat på cirka 35 000 olika objekt. Våtmarkernas karaktär, hydrologi, påverkansstatus, naturvärden m.m. beskrevs genom flygbildstolkning. En tiondel av markerna inventerades i fält.

Syftet med arbetet var att ta fram planeringsunderlag för bevarande och strategiskt arbete med

Snabbfakta

Total areal våtmark: 9,3 miljoner hektar, vilket motsvarar 23 procent av landarealen

Våtmark bestående av myrar: 5,2 miljoner hektar, vilket motsvarar 13 procent av landarealen, varav:

- Öppen ej skogbeväxt myr: 3,7 miljoner hektar
- Skogbeväxt myr: 1,4 miljoner hektar

¹ Arealerna över myrmark baseras på Svenska Marktäckedata. Korrigeringar har gjorts av arealerna öppen ej skogbeväxt myr, för att undvika dubbelräkning av arealer skog. Viss dubbelräkning av arealerna kan dock förekomma fortfarande.

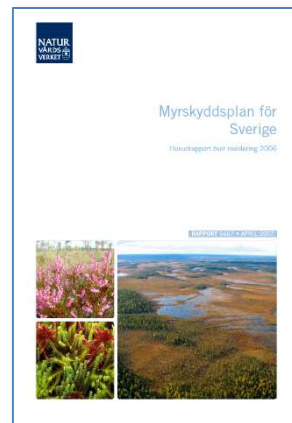
² <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Vatten/Vatmark/>

³ <https://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer/978-91-620-5925-5.pdf>

våtmarker som nationell naturresurs. Återkommande förändringsanalyser ska ge svar på tillståndet i våtmarkerna, både nationellt och regionalt.

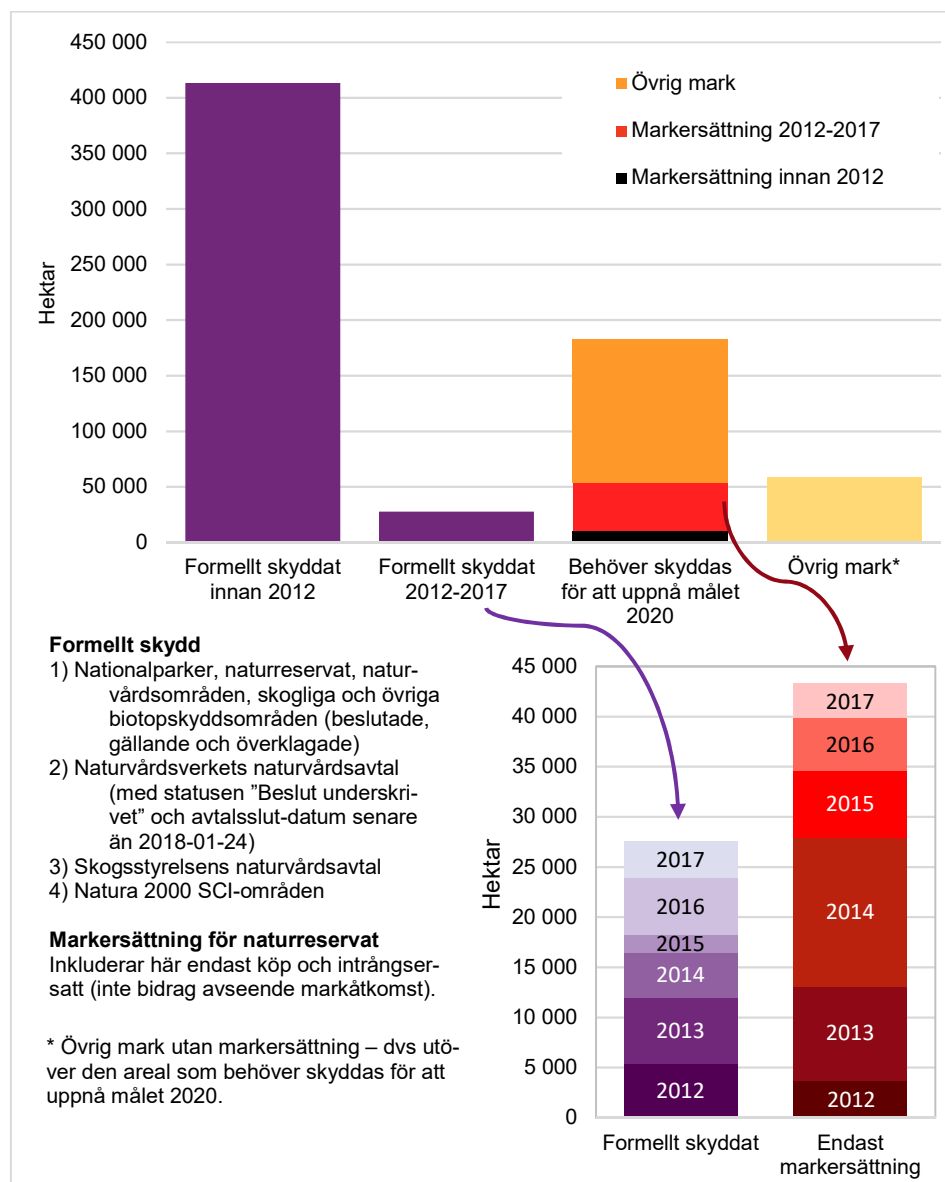
Myrskyddsplanen⁴

I *Myrskyddsplan för Sverige* har Naturvårdsverket tillsammans med länsstyrelserna valt ut vilka områden från våtmarksinventeringen som bör prioriteras för skyddsåtgärder. Urvalet representerar alla typer av myrar, vegetationer, flora och fauna. Totalt ingår cirka 326 000 hektar våtmark, vilket motsvarar fyra procent av Sveriges våtmarksareal. Hittills har två versioner av planen publicerats; 1994 och 2007.

Genomförandet följs upp i uppföljningen av det svenska miljö kvalitetsmålet *Myllrande våtmarker* och utgör en indikator för målet. Ett av delmålen är att Myrskyddsplanen ska genomföras och att ytterligare 210 000 hektar ska skyddas under perioden 2012-2020.

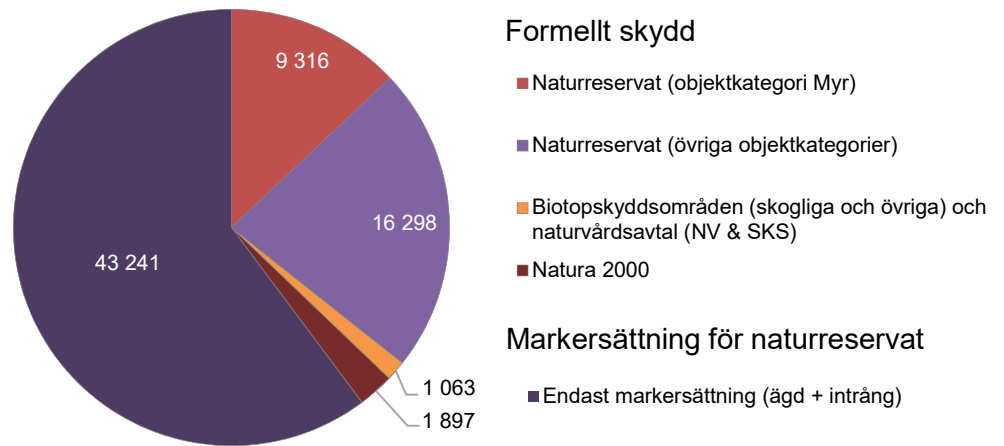
Diagram 3. Arealer inom Myrskyddsplanen, befintligt och planerat skydd

⁴ <https://www.miljomal.se/Miljomalen/Alla-indikatorer/Indikatorsida/?iid=297&pl=1>

Totalt ingår 682 000 hektar i myrskyddsplanen. Där ryms både befintligt och planerat skydd. Redan 1994 var 28 procent av arealen formellt skyddad. Det hade ökat till 57 procent vid årsskiftet 2017-2018. Därutöver var 12 procent skyddat som Natura 2000. Ytterligare 4 procent hade färdig markåtkomst, vilket är ett steg på vägen mot formellt skydd. För mer än hälften av myrarna i planen anses skyddsåtgärderna vara klara.

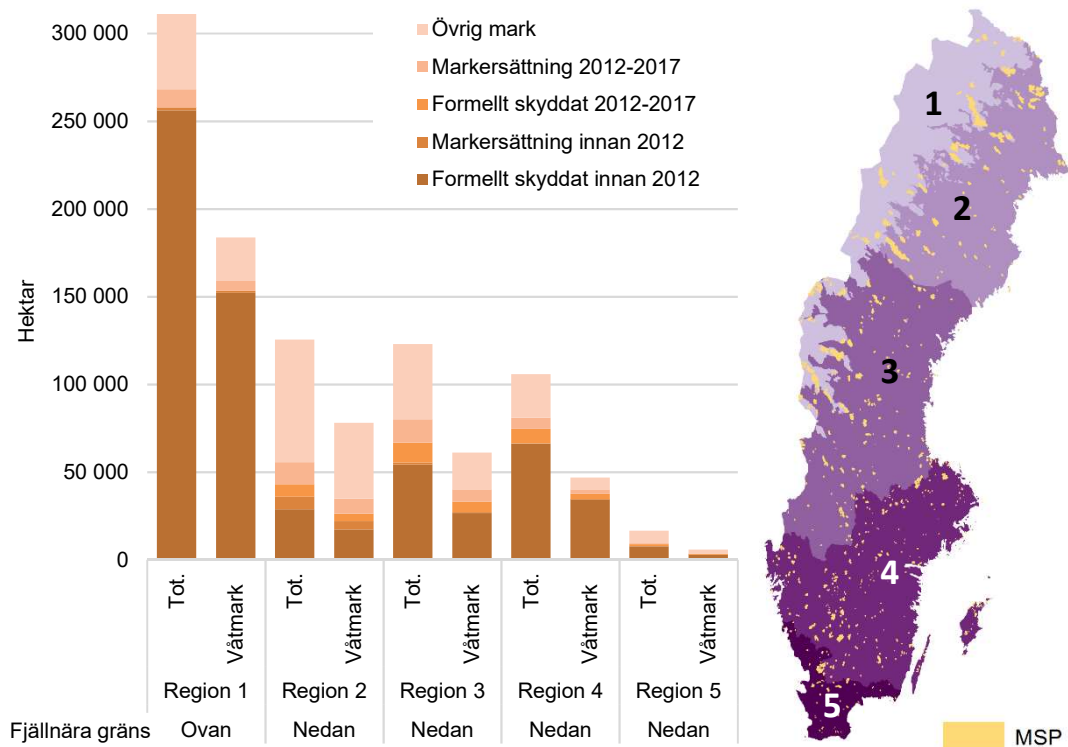
Diagram 4. Skyddat inom Myrskyddsplanen 2012-2017, per skyddstyp. Arealer i hektar

Överlapp mellan skyddstyper är bortrensade.

I samband med bland annat detaljavgränsning av skyddade områden har det beslutats att inte gå vidare med skyddsåtgärder för 2 procent av det planerade skyddet. För 171 000 hektar, vilket motsvarar en fjärdedel av planen, saknas det resultat från skyddsåtgärder.

Diagram 5 och Karta 3. Myrskyddsplanen (MSP) per region, totalareal och våtmarksarealer i hektar

De största arealerna skyddad mark; totalt och bestående av våtmark, finns ovan fjällnära gräns inom region 1. Där har det inte tillkommit något nytt formellt skydd under de senaste 5 åren. De största arealerna ny skyddad våtmark hittar vi i Region 3. Där omfattar det nya formella skyddet 11 000 hektar totalt, varav 6 000 hektar våtmark.

Våtmarks-/Ramsarkonventionen⁵

Världens naturliga våtmarker och vattenmiljöer är mycket värdefulla och har många funktioner till nytta för människan. Till exempel bidrar de till mat- och vattenförsörjning samt vattenrening och lagring av kol. Eftersom alltmer av dessa värdefulla miljöer förstörs eller skadas behövs internationella och nationella åtgärder för att skydda, bevara och förvalta våtmarker och vattenmiljöer på ett bra sätt.

Den globala *Ramsarkonventionen* var den första moderna konventionen inom naturvård. Den undertecknades 1971 och trädde i kraft 1975. I mars 2017 var totalt 169 länder anslutna till den. Dess definition av våtmarker rymmer många olika miljöer. Förutom myrar, sumpskogar, strandmiljöer, svämmarker och våta gräsmarker, omfattar den även vattendrag, sjöar och grunda marina områden. Dessa områden är bland annat värdefulla som rast- eller häckningsområde för flyttande fåglar, som uppväxtområde för fisk eller som en viktig resurs för vattenförsörjning.

Medlemsstaterna i Ramsarkonventionen förbinder sig att verka för markplanering och förvaltning som tar hänsyn till våtmarker och vattenmiljöer, att främja forskning och utbildning, samt att samarbeta med andra länder i frågor som rör konventionen.

Det största nya naturreservatet 2014 var Muorkaape i Gällivare kommun; ett reservat på nästan 5500 hektar med fågelrika myrar och urskogsartad skog.

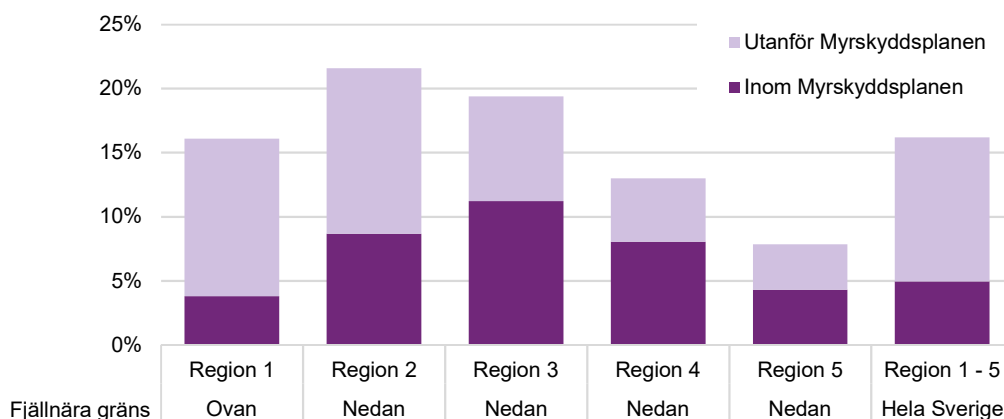
Foto: Länsstyrelsen i Norrbotten/Frédéric Forsmark. Copyright © Länsstyrelsen i Norrbotten/Frédéric Forsmark.

⁵<https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/EU-och-internationellt/Internationellt-miljoarbete/miljokonventioner/Vatmarkskonventionen/>

Våtmarkssatsning under åren 2018-2021⁶

Under perioden 2018-2021 satsar Regeringen 200 miljoner kronor på Sveriges våtmarker. Satsningen uppmuntrar länsstyrelser, kommuner och lokala aktörer till att anlägga nya våtmarker, samt att restaurera befintliga. Syftet är att öka tillskottet till grundvattnet och att stärka landskapets egen förmåga att hålla kvar och balansera vattenflöden.

Diagram 6. Andel skyddad våtmark av total skyddad landareal

Med skydd avses nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, skogliga och övriga biotopskyddsområden, Natura 2000 och nationalstadsparken.

Av den skyddade landarealen består 16 procent av våtmarker. Knappt hälften av dem ingår i Myrskyddsplanen. Den största andelen skyddad våtmark finns i region 2, som omfattar norra Norrland, exklusive fjällregionen. Där är mer än 20 procent av den skyddade marken klassificerad som våtmark.

⁶ <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Bidrag/Gor-en-vatmarkssatsning/>

Skyddad natur – historik

I mer än 100 år har det funnits skyddade naturområden i Sverige. År 1909 antog riksdagen en lag om nationalparker och bildade de nio första nationalparkerna. De första naturreservaten bildades 1912. Skyddstypen bestod endast av mindre arealer fram till 1960-talet, då ny lagstiftning möjliggjorde bildande av fler och större områden.

I slutet av 1980-talet ökade arealerna naturreservat kraftigt, till följd av underlag och kunskap från den landsomfattande urskogsinventeringen 1978-1982, vilken var det första egentliga planeringsunderlaget för skydd av värdefulla skogar. Som ett resultat av den beslutade länsstyrelserna i bland annat Västerbotten och Norrbotten att skydda flera mycket stora fjällurskogar.

Mellan 1999 och 2000 ökade de skyddade arealerna med nästan 600 000 hektar, genom kompletteringar av Natura 2000-områden, samt ombildning av flera stora domänreservat i Norrbottens län till naturreservat.

Figur 1. Viktiga årtal i utvecklingen av skyddad natur

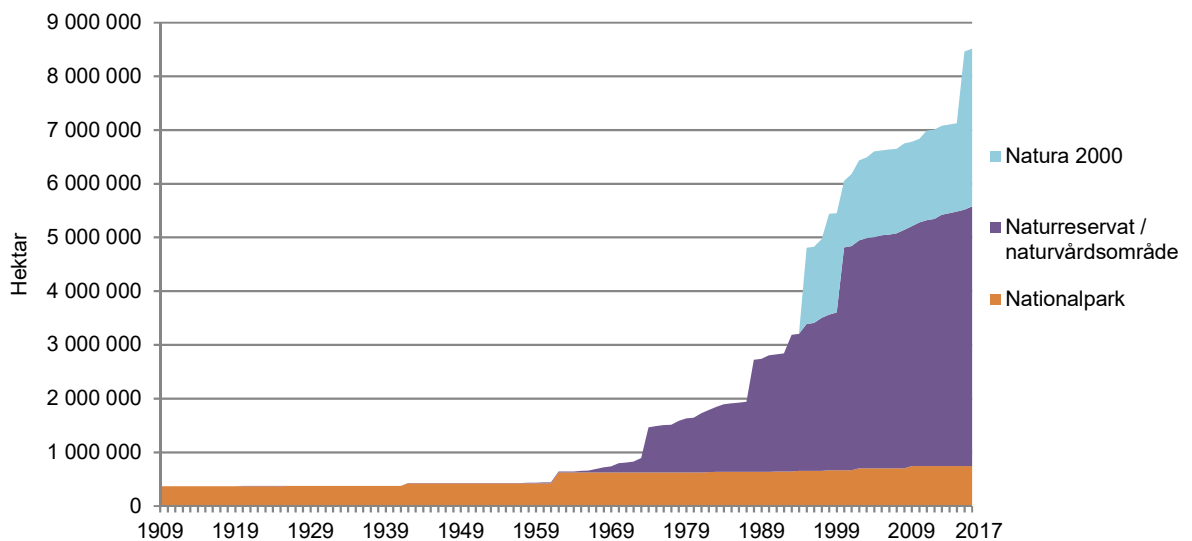

Under 2016 ökade havsarealerna inom Natura 2000 kraftigt. Det gällde framförallt den ekonomiska zonen utanför Gotlands och Kalmar län, samt utökningar av Natura 2000-områden i Skåne läns havsområden.

Vid utgången av 2017 hade den totala arealen skyddad natur ökat med drygt 8,5 miljoner hektar. Ökningen bestod framförallt av arealer i naturreservat.

Diagram 7. Skyddad natur per skyddstyp 1912-2017

Akkumulerad totalareal; nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000 (habitatdirektivet)

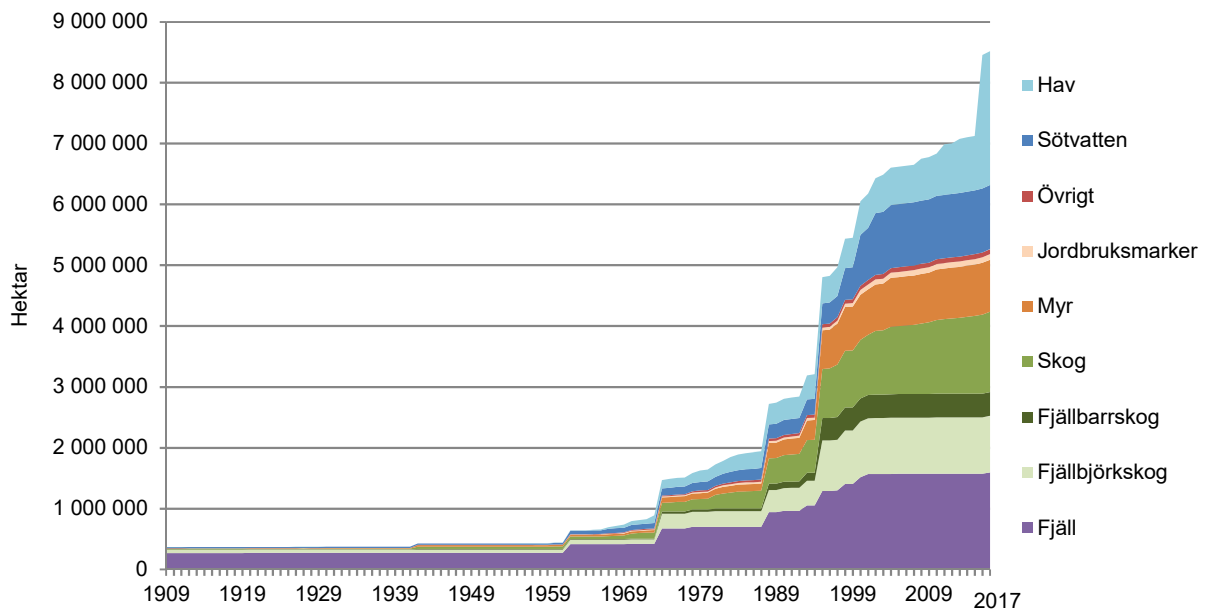
Diagrammet visar nettoarealen skyddad mark utifrån gällandedatum. I de fall områdeskyddet överlappar varandra redovisas ytan i ordningen nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde och Natura 2000. De flesta Natura 2000-områden överlappar nationalpark eller naturreservat.

Naturtyper i skyddade områden

Sedan inrättandet av de första nationalparkerna har naturtyperna i skyddade områden dominerats av marker i fjällen. Skyddet av skogar, våtmarker, sötvatten och havsmiljöer har ökat främst som en följd av urskogsinventeringen, införandet av Natura 2000 och miljömålen.

Diagram 8. Skyddad natur per naturtyp 1909-2017

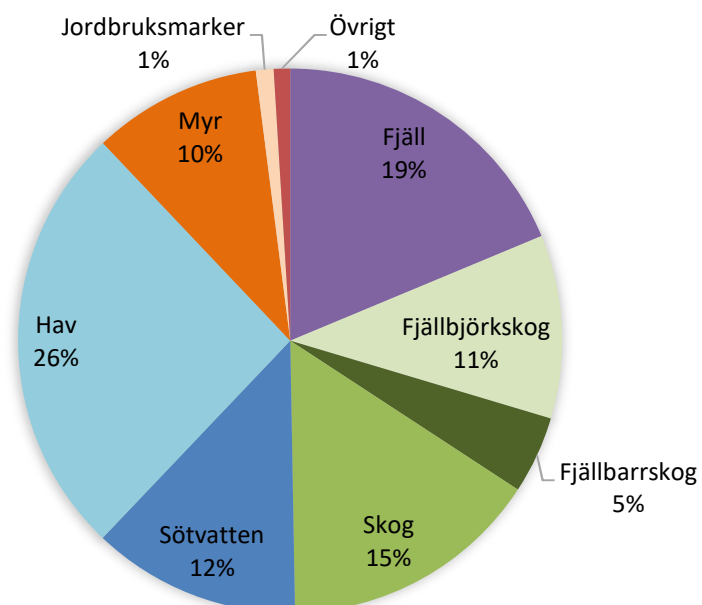
Akkumulerad totalareal; nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000

Diagrammet visar skyddad natur utifrån gällandedatum. Senare utökningar av områden redovisas på ursprungligt gällandedatum.

Den areal som tillkom under 2017 bestod till drygt 60 procent av landtytor, framförallt bestående av fjäll, skog och fjällbjörkskog. En tiondel av den nya skyddade arealen bestod av myrar. De nya arealerna vatten utgjordes framförallt av hav. Havsvattnet stod för 26 procent av det nya skyddet och 12 procent utgjordes av sötvatten.

Diagram 9. Nya skyddade områden 2017 per naturtyp, andelar i procent

Skyddade områden 1998-2017

Med anledning av att de svenska miljö kvalitetsmålen inrättades 1998, redovisas här utvecklingen av skyddad natur från det året. För att Sverige ska uppnå miljömålen behöver fler land- och vattenområden permanent formellt skydd. Det är viktigt för flera av miljömålen, bland annat målen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar*, *Storslagen fjällmiljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Under perioden 1998-2017 har de nya skyddade områdena framförallt bestått av vattenarealer, där huvuddelen har varit hav. Det markslag som har dominerat har varit skog, som står för 13 procent av den nya skyddade arealen.

Totalt har arealerna skyddad natur ökat med drygt 3 miljoner hektar sedan 1998, varav mer än 1,7 miljoner hektar utgörs av hav. Det mesta av den arealen skyddades under 2016, då havsarealer inom Natura 2000 ökade kraftigt.

Diagram 10. Ny skyddad natur 1998-2017 per naturtyp, andelar i procent

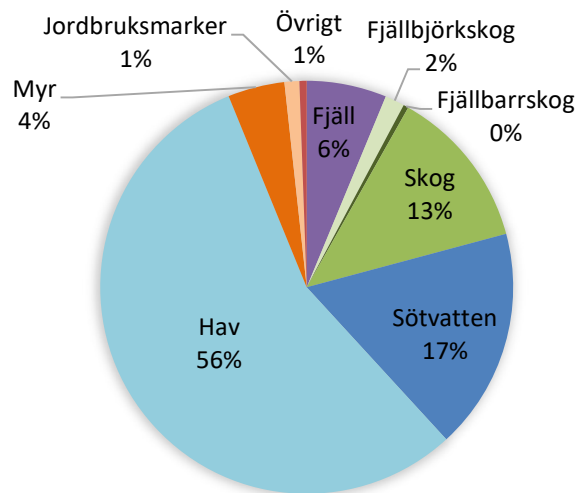
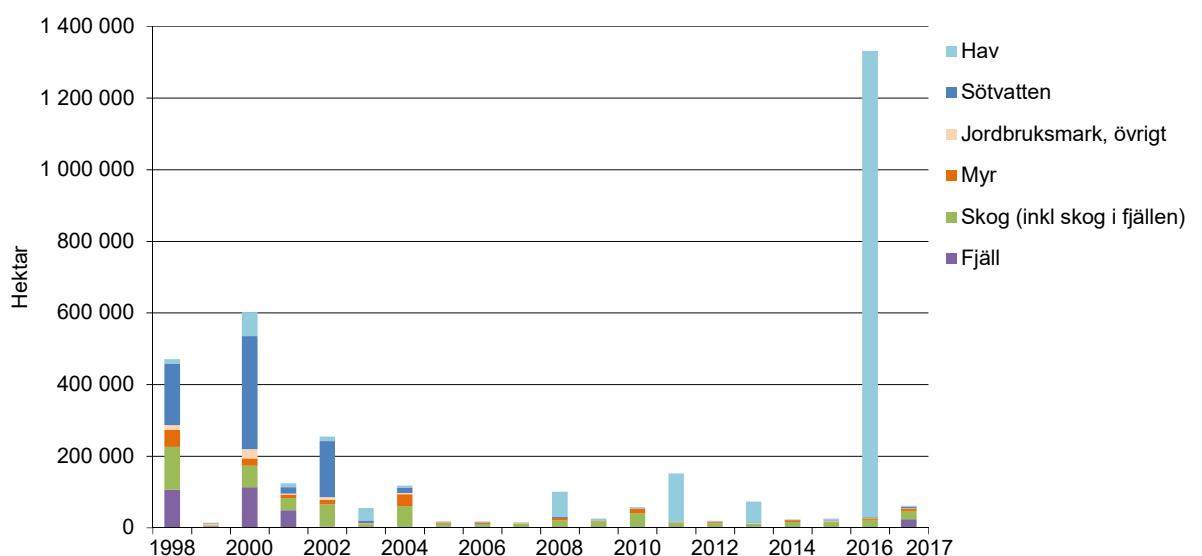

Diagram 11. Ny tillkommen skyddad areal per naturtyp 1998-2017

Areal i hektar inom gällande nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000

Diagrammet visar skyddad natur som tillkommit från 1998 och framåt, utifrån ursprungligt gällandedatum. Utökningar av områden som bildades innan 1998 ingår inte. För områden bildade 1998 eller senare visas utökningar på ursprungligt gällandedatum för området, även om utvidgning har gjorts senare.

Storleksfördelning

Det nationella skyddet består av nästan 13 000 olika objekt inom skyddsformerna nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden, i skog och övriga. Drygt 60 procent av dem är biotopskyddsområden i skog. Deras sammanlagda yta utgör dock endast 1 procent av den totala ytan skyddad natur, eftersom biotopskyddsområden är små till ytan. Det gäller även för biotopskyddsområden på övrig mark, vilka också är relativt få till antalet, med 108 objekt.

I antal utgör naturreservaten 37 procent av de skyddade områdena. Naturreservat är den mest omfattande typen av skydd då den utgör 84 procent av de nationellt skyddade arealerna. Flera naturreservat är mycket stora till ytan. Sveriges största naturreservat är Vindelfjällen i Västerbottens län, med en yta på drygt 550 000 hektar. Det är mer än Vänerns yta.

Även landets nationalparker omfattar stora ytor. Trots att de endast är 29 till antalet, står de för 13 procent av den skyddade arealen.

Det finns 89 naturvårdsområden, vilka tillsammans utgör 2 procent av den skyddade totalarealen.

Diagram 12-13. Antal områden och areal per skyddstyp, 2017-12-31

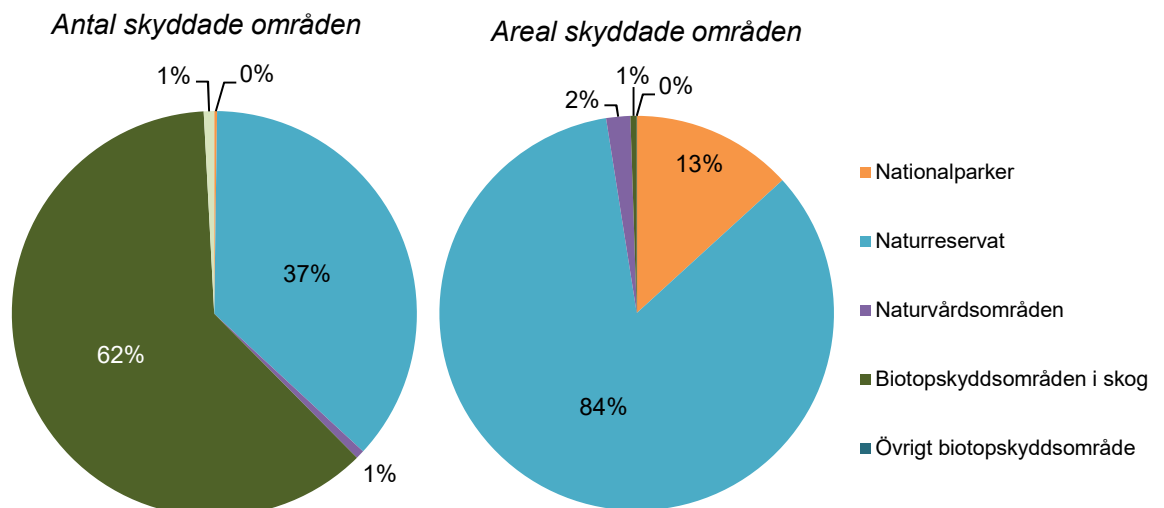
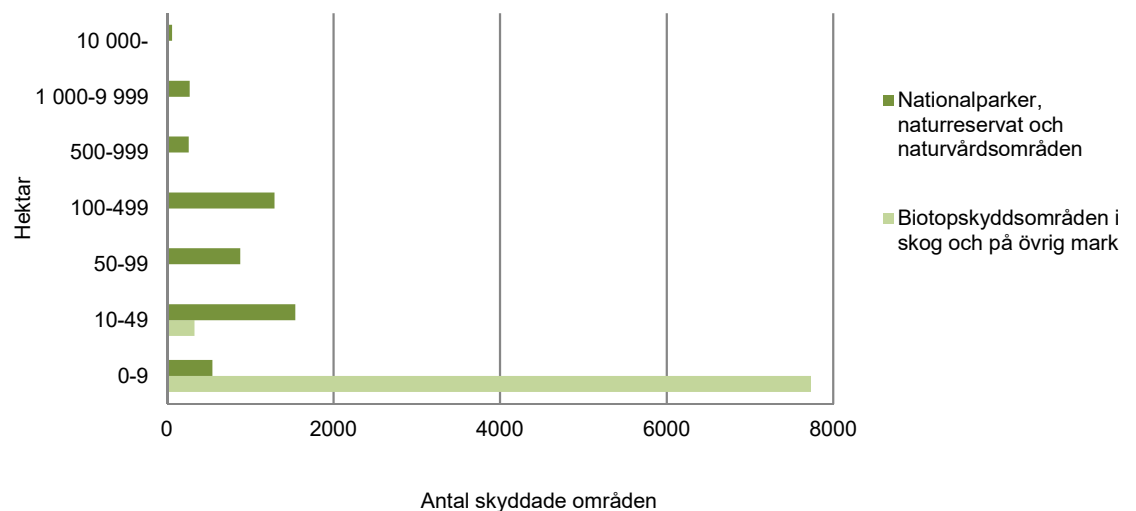

Diagram 14. Antal skyddade områden per storleksklass, 2017-12-31

Skyddad natur per kommun

I alla landets kommuner finns någon form av nationellt skyddad natur, i form av nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskydd. I tre kommuner var mer än hälften av kommunens hela landareal skyddad. Det var kommunerna Salem och Vaxholm i Stockholms län, samt Sorsele i Västerbottens län. I 50 kommuner var mindre än 1 procent av landytan skyddad. Det är 10 kommuner färre jämfört med föregående års statistik.

Tabell B. Tio-i-topp, andel skyddad landareal per kommun 2017-12-31

Län	Kommun	Skyddad landareal i hektar	Andel i procent, av kommunens hela landareal
Stockholm	Salem	3 175	59
Västerbotten	Sorsele	393 232	53
Stockholm	Vaxholm	2 928	51
Norrbottn	Jokkmokk	851 822	48
Stockholm	Tyresö	3 038	44
Norrbottn	Gällivare	628 935	40
Stockholm	Huddinge	4 937	38
Stockholm	Sollentuna	1 709	33
Dalarna	Älvdalen	196 903	29
Stockholm	Järfälla	1 534	29

Beräkningen avser skyddad landareal i nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden (skogliga och övriga), som andel av kommunens hela landareal.

För statistik över alla kommuner, se Tabell 1, samt Excelfil på SCB:s webbplats www.scb.se/MI0603.

Under 2016 skedde den största ökningen skyddad natur i Jämtlands län, där den skyddade landarealen ökade med mer än 40 000 hektar. Ökningen berodde till stor del på det nya naturreservatet Skåarnja, i Strömsunds kommun. Därefter skedde den största ökningen i Västerbottens län, där nya och utökade naturreservat i kommunerna Vilhelmina och Dorotea stod för det mesta av ökningen.

Gavostjukke i Skåarnja naturreservat; det största skyddade landområdet 2017

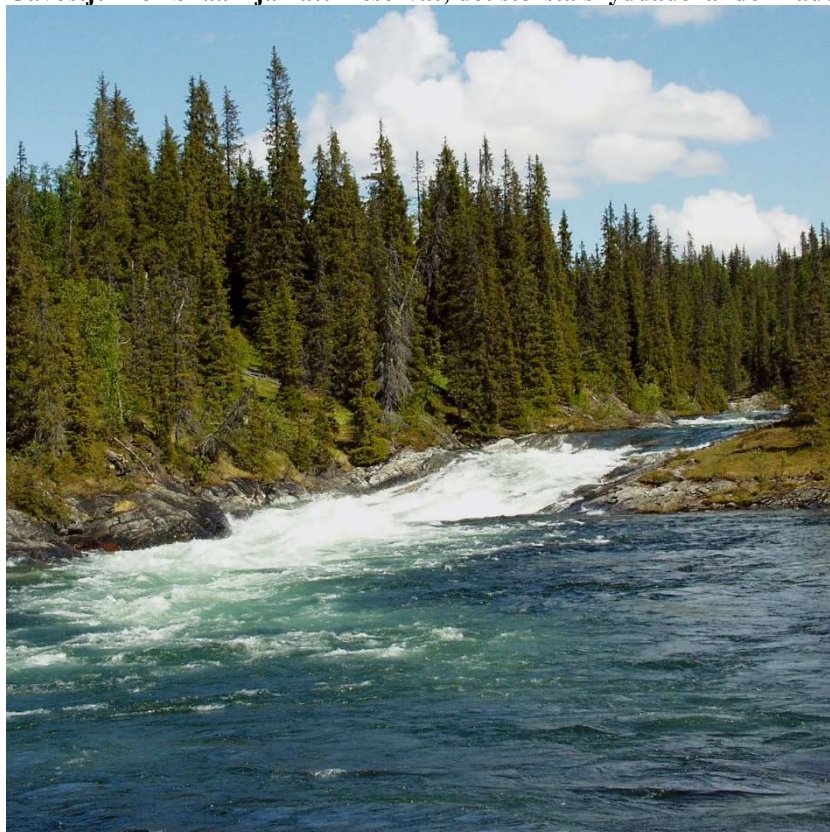
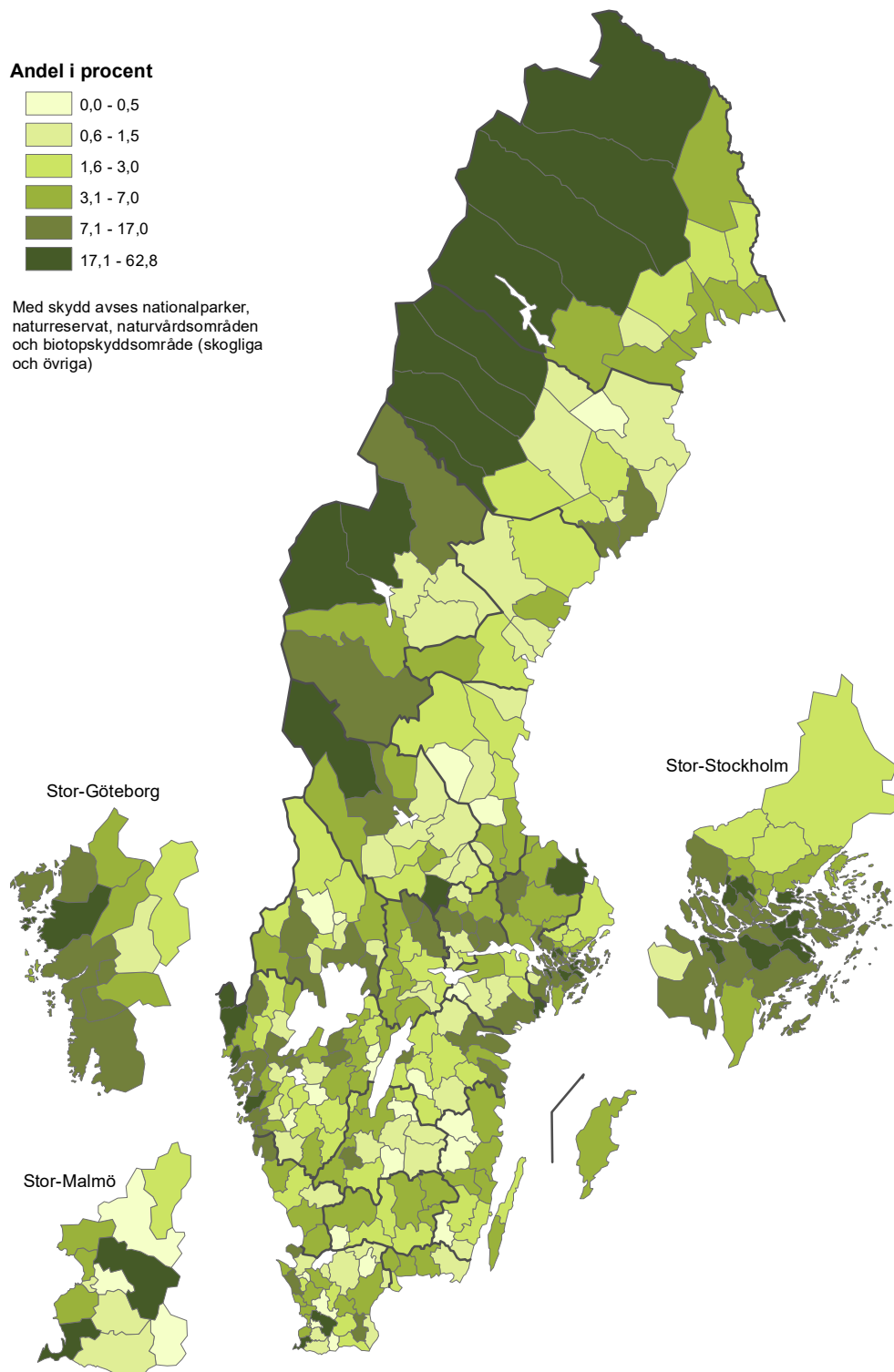

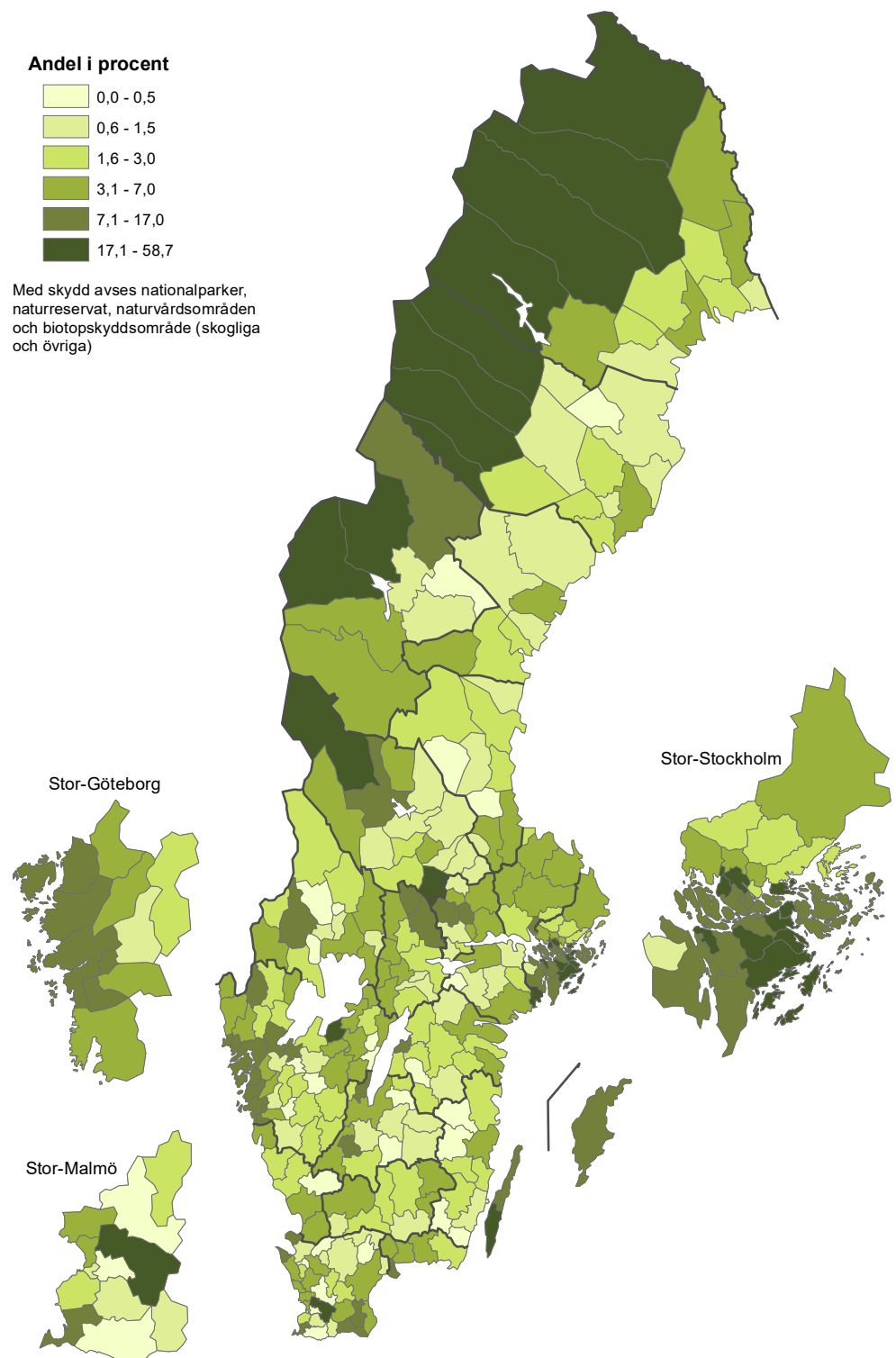
Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län

Kartorna 4 och 5 på följande sidor visar skyddade arealer per kommun, som andel av kommunens totalareal, respektive landareal. De mörkare färgerna visar en högre andel skyddad natur. Båda kartorna visar en hög andel skydd i de fjällnära delarna av landet. Även i storstadsregionerna är andelen skyddad natur relativt hög i flera kommuner.

Karta 4, som visar andel skyddad totalareal per kommun, pekar på höga siffror för kommunerna Vellinge i Skåne län, samt Östhammar i Uppsala län. Det beror på att naturreservat med stora ytor vatten är belägna där. För Vellinges del är det reservatet *Falsterbohalvöns havsområde* och för Östhammars del *Gräsö östra skärgård*. Kommunerna Tanum och Strömstad får höga andelar på grund av *Kosterhavets nationalpark*.

Karta 4. Skyddad totalareal per kommun, andel i procent. 2017-12-31

Karta 5. Skyddad landareal per kommun, andel i procent. 2017-12-31

Nationalparker

Beslut om att inrätta nationalpark fattas av riksdag och regering. Naturvårdsverket ansvarar för beslutsunderlag och planering av nationalparkerna, genom bland annat Nationalparksplan för Sverige. Ett större sammanhängande område av viss landskapstyp kan med stöd av 7 kap. 2 § miljöbalken inrättas som nationalpark. Området bör befinna sig i "naturligt tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick". En förutsättning är att staten äger marken.

Sverige har 29 nationalparker med en sammanlagd yta på 741 000 hektar, varav 633 000 hektar landyta. Fjällområdet i Norrbottens län står för 81 procent av arealen. Där ingår områdena Abisko, Pieljekaise, Sarek, Stora Sjöfallet, Vadvetjåkka och Padjelanta, tillsammans med fjällnära Muddus i samma län.

De första 9 nationalparkerna inrättades år 1909. Den senast tillkomna nationalparken är Kosterhavets nationalpark, som invigdes 2009. Det är landets enda marina nationalpark.

Under 2017 utökades både Björnlandets och Tivedens nationalparker. Björnlandet blev drygt 1 200 hektar större och Tiveden växte med nästan 700 hektar. Ökningarna berörde framförallt landområden.

Tabell C. Nationalparker 2017-12-31

Namn	Län	Kommun	Inrättat, år	Arealer i hektar			
				Totalt	Land	Sötvatten	Havsvatten
Ängsö	Stockholms län	Norrtälje	1909	195	81	0	114
Tyresta	Stockholms län	Haninge Tyresö	1993	1 962	1 875	88	-
Färnebofjärden	Uppsala län Västmanlands län Dalarnas län Gävleborgs län	Heby Sala Avesta Sandviken	1998	10 464	6 296	4 168	-
Store Mosse	Jönköpings län	Gnosjö Vaggeryd Värnamo	1982	7 675	7 410	265	-
Blå Jungfrun	Kalmar län	Oskarshamn	1926	190	65	1	124
Norra Kivill	Kalmar län	Vimmerby	1927	110	107	3	-
Gotska Sandön	Gotlands län	Gotland	1909	4 464	3 674	4	786
Dalby Söderskog	Skåne län	Lund	1918	37	37	-	-
Stenshuvud	Skåne län	Simrishamn	1986	399	302	0	97
Söderåsen	Skåne län	Svalöv Klippan	2001	1 620	1 615	5	-
Tiveden	Västra Götalands län Örebro län	Karlsborg Laxå	1983	2 041	1 823	218	-
Djurö	Västra Götalands län	Mariestad	1991	2 323	315	2 008	-
Tresticklan	Västra Götalands län	Dals-Ed	1996	2 906	2 713	193	-
Kosterhavets nationalpark	Västra Götalands län	Tanum Strömstad	2009	38 823	860	6	37 957
Garphyttan	Örebro län	Lekeberg	1909	111	111	-	-
Töfsingdalen	Dalarnas län	Älvdalen	1930	1 590	1 579	11	-
Fulufjället	Dalarnas län	Älvdalen	2002	38 440	37 574	866	-
Hamra	Gävleborgs län	Ljusdal	1909	1 381	1 321	60	-
Skuleskogen	Västernorrlands län	Kramfors Örnsköldsvik	1984	3 057	2 741	35	281
Sånfjället	Jämtlands län	Härjedalen	1909	10 378	10 357	21	-
Björnlandet	Västerbottens län	Åsele	1991	2 369	2 332	37	-
Abisko	Norrbottens län	Kiruna	1909	7 721	6 795	926	-
Pieljekaise	Norrbottens län	Arjeplog	1909	15 485	14 090	1 394	-
Sarek	Norrbottens län	Jokkmokk	1909	198 465	193 251	5 214	-
Stora Sjöfallet	Norrbottens län	Jokkmokk Gällivare	1909	127 993	115 959	12 035	-
Vadvetjåkka	Norrbottens län	Kiruna	1920	2 704	2 641	63	-
Muddus	Norrbottens län	Jokkmokk Gällivare	1942	51 137	49 261	1 876	-
Padjelanta	Norrbottens län	Jokkmokk	1962	199 898	167 160	32 738	-
Haparanda Skärgård	Norrbottens län	Haparanda	1995	7 430	817	2	6 612
Summa 2017				741 365	633 159	62 235	45 971
Summa 2016				739 450	631 315	62 149	45 985

Naturresevat

Naturresevat bildas av länsstyrelser eller kommuner med stöd av 7 kap. 4-6 § miljöbalken. I Sverige och i många andra länder är bildande av naturresevat ett av de vanligaste sätten att skydda värdefull natur på ett permanent sätt. Naturresevat kan enligt 7 kap. 4 § miljöbalken bildas i syfte att:

- Bevara biologisk mångfald
- Vårda och bevara värdefulla naturmiljöer
- Tillgodose behov av områden för friluftslivet
- Skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer
- Skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter

Vid utgången av 2017 hade Sverige 4 737 gällande naturresevat. Under året hade antalet objekt ökat med 230. Tillsammans utgjorde naturresevaten nästan 4 miljoner hektar landområden, vilket motsvarar 10 procent av hela Sveriges landareal. Störst andel naturresevat i förhållande till hela länets landyta hade Norrbottens län, med 19 procent.

Naturresevaten består till mer än 80 procent av landtyor. Störst andel vatten i naturresevat hade Gotlands län, följt av Södermanlands län. I Dalarnas län består naturresevaten nästan uteslutande av landarealer.

Tabell D. Naturresevat, per län 2017-12-31

Län	Antal	Arealer i hektar		Andel landareal, i procent
		Totalt	Land	
Stockholms län	322	133 818	55 387	41
Uppsala län	160	95 654	28 745	30
Södermanlands län	156	48 429	16 166	33
Östergötlands län	251	53 198	22 278	42
Jönköpings län	147	19 024	16 884	89
Kronobergs län	123	25 906	18 565	72
Kalmar län	197	50 825	26 188	52
Gotlands län	134	73 232	13 326	18
Blekinge län	111	20 000	9 654	48
Skåne län	305	90 317	30 147	33
Hallands län	176	25 303	15 224	60
V. Götalands län	486	145 425	77 389	53
Värmlands län	187	100 685	48 287	48
Örebro län	250	42 904	36 929	86
Västmanlands län	105	31 333	20 551	66
Dalarnas län	313	260 987	251 853	97
Gävleborgs län	191	38 408	25 019	65
Västernorrlands län	203	38 544	30 288	79
Jämtlands län	177	571 288	537 953	94
Västerbottens län	355	909 291	797 457	88
Norrbottens län	388	1 955 383	1 810 226	93
Summa 2017	4 737	4 729 954	3 888 516	82
Summa 2016	4 507	4 638 018	3 804 891	82

På följande sidor redovisas de största naturresevaten utifrån olika naturtyper. Det största naturresevatet oavsett naturtyp är Vindelfjällen i Västerbottens län. Det är även det största objektet avseende mest skogsmark, produktiv skog och areal sjöar och vattendrag. Där finns även en ansenligt stor yta våtmarker.

Det största resevatet avseende ängs- och betesmarker är Klingavälsåns dalgång i Skåne län, följt av Ottenby, i Kalmar län.

Största havsarealerna har Salvorev-Kopparstenarna i Gotlands län. Det följs av Gräsö östra skärgård i Uppsala län.

Tabell E. De tio största naturreservaten utifrån total areal

Namn	Total areal (ha)	Län
Vindelfjällen	556 229	Västerbotten
Torneträsk-Soppero fjällurskog	336 885	Norrbottn
Sjaunja	285 022	Norrbottn
Udtja	146 492	Norrbottn
Vålådalen utvidgning	121 087	Jämtland
Ultevis fjällurskog	117 203	Norrbottn
Pärlälvens fjällurskog	115 747	Norrbottn
Hotagen	113 351	Jämtland
Lina fjällurskog	98 048	Norrbottn
Pessinki fjällurskog	97 226	Norrbottn

Tabell F. De tio största naturreservaten utifrån skogsareal

Namn	Skogsklädd mark (ha)	Län
Vindelfjällen	193 446	Västerbotten
Torneträsk-Soppero fjällurskog	158 665	Norrbottn
Sjaunja	105 745	Norrbottn
Ultevis fjällurskog	80 770	Norrbottn
Udtja	78 146	Norrbottn
Pärlälvens fjällurskog	71 601	Norrbottn
Lina fjällurskog	61 939	Norrbottn
Laisdalens fjällurskog	59 620	Norrbottn
Hornavan-Sädvajaure fjällurskog	58 081	Norrbottn
Pessinki fjällurskog	53 828	Norrbottn

Tabell G. De tio största naturreservaten utifrån skyddad areal produktiv skog

Namn	Skyddad produktiv skog (ha)	Län
Vindelfjällen	36 928	Västerbotten
Udtja	31 978	Norrbottn
Sjaunja	28 838	Norrbottn
Pärlälvens fjällurskog	22 753	Norrbottn
Ultevis fjällurskog	22 031	Norrbottn
Hotagen	20 204	Jämtland
Marsfjället	19 841	Västerbotten
Laisdalens fjällurskog	18 595	Norrbottn
Torneträsk-Soppero fjällurskog	17 085	Norrbottn
Lina fjällurskog	15 319	Norrbottn

Tabell H. De tio största naturreservaten utifrån areal våtmark

Namn	Våtmark (ha)	Län
Torneträsk-Soppero fjällurskog	74 734	Norrbottn
Sjaunja	55 213	Norrbottn
Vindelfjällen	51 593	Västerbotten
Udtja	51 201	Norrbottn
Kaitum fjällurskog	29 615	Norrbottn
Pessinki fjällurskog	28 787	Norrbottn
Hotagen	27 053	Jämtland
Ultevis fjällurskog	20 100	Norrbottn
Blaikfjället	18 580	Västerbotten
Lina fjällurskog	17 952	Norrbottn

Tabell I. De tio största naturreservaten utifrån areal sjöar och vattendrag

Namn	Sjöar och vattendrag (ha)	Län
Vindelfjällen	22 725	Västerbotten
Sjaunja	21 453	Norrbottn
Lurö skärgård	14 766	Värmland
Värmlandsskärgården	13 891	Värmland
Torneträsk-Soppero fjällurskog	13 171	Norrbottn
Hornavan-Sädvajaure fjällurskog	10 063	Norrbottn
Rogen	8 517	Jämtland
Millesviks skärgård	8 291	Värmland
Pärlälvens fjällurskog	7 531	Norrbottn
Tjeggelvas	7 254	Norrbottn

Tabell J. De tio största naturreservaten utifrån areal ängs- och betesmark

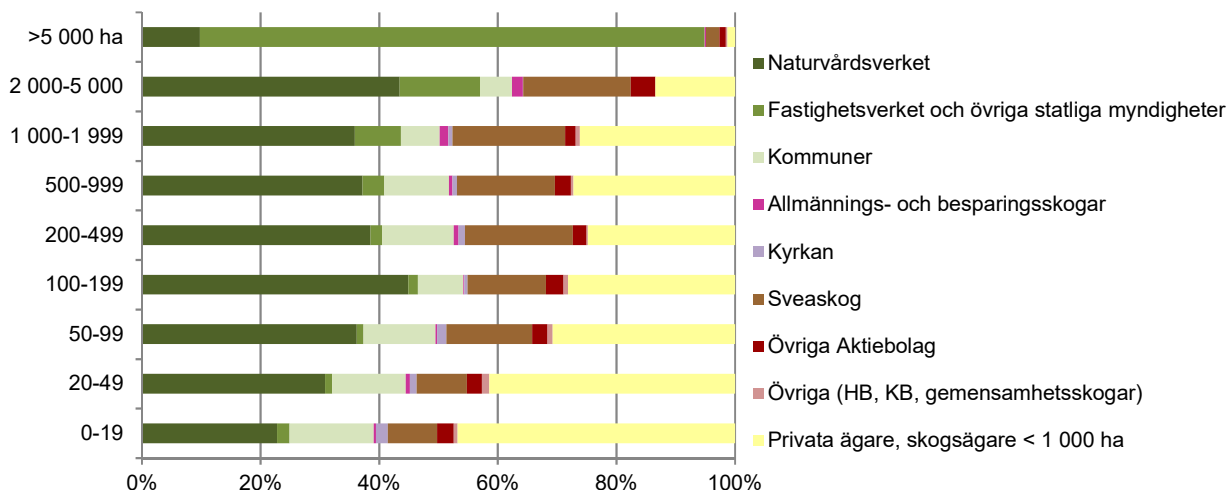
Namn	Areal ängs- och betesmark (ha)	Län
Klingavälsåns dalgång	810	Skåne
Ottenby	773	Kalmar
Möckleby-Gårdstorp	719	Kalmar
Karlevi Södra	621	Kalmar
Ängsö	600	Västmanland
Hornborgasjön	591	Västra Götaland
Hall-Hangvar	511	Gotland
Tåkern	500	Östergötland
Foteviksområdet	476	Skåne
Kungsbackafjorden	375	Halland

Tabell K. De tio största naturreservaten utifrån havsareal

Namn	Areal hav (ha)	Län
Salvorev-Kopparstenarna	56 030	Gotland
Gräsö östra skärgård	53 398	Uppsala
Örefjärden-Snöönskärgården	46 813	Västerbotten
Falsterbohalvöns havsområde	41 248	Skåne
Holmöarna	20 583	Västerbotten
Väderöarna	18 093	Västra Götaland
Stor-Räbben	9 418	Norrbottn
Kalix yttre skärgård	9 215	Norrbottn
Bråviken	8 817	Östergötland
Bondöfjärden	8 708	Norrbottn

Markägare i naturreservat

Marken i ett naturreservat kan ingå i såväl ett privat som allmänt ägande. Staten dominerar som ägare av mark i större reservat, medan det privata ägandet är som störst i små områden.

Diagram 15. Markägare i naturreservat 2017, andel per landareal

Källa: Markägarkartan 2017 och naturreservat med gällandedatum t.o.m. 2017-12-31

Naturvårdsområden

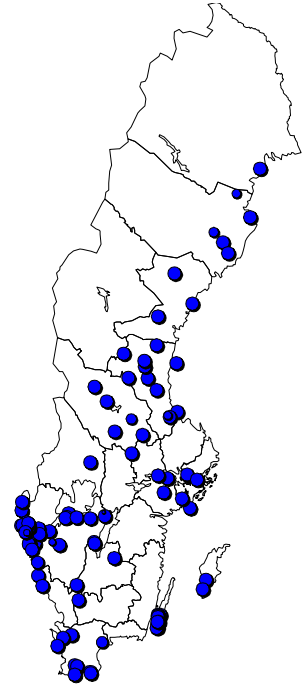
Naturvårdsområde som skyddsform infördes i naturvårdslagen 1974, men upphörde i och med införandet av miljöbalken 1999. Områdena förekommer främst i marina miljöer och skogsområden avsedda för friluftsliv. De områden som inrättats ska vid tillämpningen av miljöbalken anses som naturreservat.

Karta 6. Naturvårdsområden 2017

Lagstiftningen gav dock denna skyddsform en stor begränsning, då föreskrifterna inte får vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom området. Därför finns det skäl att särskilja naturvårdsområdena i statistikredovisningen även fortsättningsvis, bland annat vid redovisning av skyddad skog.

År 2017 fanns det 89 naturvårdsområden i Sverige, med en totalyta på nästan 110 000 hektar. Nästan 70 procent av ytan bestod av landområden. Både areal och antal naturvårdsområden minskar vanligtvis, till följd av att naturvårdsområden successivt ombildas till naturreservat. Under 2017 tillkom ett naturvårdsområde i statistiken p.g.a. administrativa orsaker.

Kartan visar naturvårdsområdenas utbredning över Sverige. Skyddstypen saknas helt i den fjällnära regionen.

Beslut om naturreservat och naturvårdsområden

De flesta naturreservat och naturvårdsområden har inrättats efter beslut av länsstyrelser. Mindre än en tiondel har bildats efter kommunala beslut.

Tabell L. Beslut om inrättande av naturreservat och naturvårdsområden, per län 2017-12-31

Län	Naturreservat		Naturvårdsområden	
	Beslut av länsstyrelse	Beslut av kommun	Beslut av länsstyrelse	Beslut av kommun
Stockholms län	235	87	1	2
Uppsala län	152	8	-	-
Södermanlands län	143	13	4	-
Östergötlands län	234	17	-	-
Jönköpings län	137	10	3	-
Kronobergs län	116	7	-	-
Kalmar län	188	9	11	-
Gotlands län	132	2	2	-
Blekinge län	109	2	-	-
Skåne län	262	43	9	-
Hallands län	174	2	3	-
Västra Götalands län	434	52	25	2
Värmlands län	179	8	1	-
Örebro län	212	38	-	-
Västmanlands län	100	5	1	-
Dalarnas län	257	56	5	-
Gävleborgs län	182	9	9	2
Västernorrlands län	187	16	3	-
Jämtlands län	177	-	-	-
Västerbottens län	354	1	5	-
Norrbottens län	381	7	1	-
Summa 2017	4 345	392	83	6
Summa 2016	4 125	382	82	6

Biotopskyddsområden i skog och på övrig mark

Med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken kan speciella eller värdefulla biotoper skyddas. Skyddet omfattar mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som av annan orsak är särskilt skyddsvärda. Inom områdena får inte verksamhet bedrivas som kan skada naturmiljön. Ofta används denna skyddsform för att bevara nyckelbiotoper.

Biotopskyddsområden i skogsmark hanteras av Skogsstyrelsen och skyddas av paragraf enligt 6 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd. På skogsmark kan 18 olika biotopslag skyddas, bl.a. brandfält, äldre naturskogsartade skogar och ras- eller bergbranter i skog. Även kommuner kan bilda biotopskyddsområden i skogsmark.

Vid utgången av 2017 uppgick antalet biotopskyddsområden i skogsmark till nästan 8 000, med en sammanlagd areal på cirka 28 500 hektar. Områdena bestod nästan uteslutande av landarealer. Värmlands län hade det största antalet biotopskydd i skog, medan Dalarnas län hade den största ytan.

Biotopskyddsområden på övrig mark är oftast belägna på jordbruksmark. De hanteras av länsstyrelserna och kommunerna, enligt dessa paragrafer:

5 § gäller för biotoper på övrig mark som generellt är skyddade från den 1 januari 1994. Skyddet gäller för alléer, pilévallar, stenmurar, odlingsrösen, åkerholmar, småvatten, våtmarker och källor i jordbruksmark.

7 § gäller för biotoper som avgränsas av länsstyrelsen eller kommunen. Det rör sig om rik- och kalkkärr i jordbruksmark, naturliga ängar och naturbetesmarker, naturliga bäckfåror samt ras- eller bergbranter som inte ligger i skogen.

Biotopskyddsområden på övrig mark var 108 till antalet, med en sammanlagd areal på 280 hektar. Skyddsformen fanns i 13 av våra 21 län. Under 2017 fick Gävleborgs län sitt första biotopskyddsområde på övrig mark.

Biotopskyddsområden är i regel små till ytan. 96 procent av dem var mindre än 10 hektar och det största området var 25 hektar.

Tabell M. Biotopskyddsområden i skog och på övrig mark, länsvis 2017-12-31

Län	Biotopskyddsområden i skog			Biotopskyddsområde på övrig mark		
	Antal	Arealer i hektar		Antal	Arealer i hektar	
		Totalt	Land		Totalt	Totalt
Stockholms län	279	1 172	1 170	7	37	36
Uppsala län	265	905	904	-	-	-
Södermanlands län	284	941	934	-	-	-
Östergötlands län	414	1 279	1 276	11	18	18
Jönköpings län	215	613	612	3	12	12
Kronobergs län	317	989	985	1	2	2
Kalmar län	351	1 110	1 107	-	-	-
Gotlands län	268	1 040	1 040	-	-	-
Blekinge län	196	606	604	16	52	52
Skåne län	500	990	988	5	14	14
Hallands län	204	726	724	1	2	2
Västra Götalands län	678	1 980	1 976	58	137	112
Värmlands län	755	2 249	2 242	2	2	2
Örebro län	312	826	824	1	0	0
Västmanlands län	182	516	515	1	1	1
Dalarnas län	636	3 210	3 203	1	0	0
Gävleborgs län	394	1 556	1 555	1	3	3
Västernorrlands län	285	1 117	1 115	-	-	-
Jämtlands län	394	1 932	1 929	-	-	-
Västerbottens län	508	2 271	2 268	-	-	-
Norrbottens län	519	2 571	2 567	-	-	-
Summa 2017	7 956	28 598	28 536	108	280	255
Summa 2016	7 743	27 447	27 386	107	277	252

Arealer redovisas inklusive impediment

Natura 2000

Natura 2000 omfattar värdefulla naturområden med arter och/eller naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda. Sverige och övriga EU-länder ska se till att nödvändiga bevarandeåtgärder vidtas i områdena enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Bestämmelserna i direktiven är införda i bl.a. miljöbalken och gäller alla kategorier av Natura 2000-områden. Alla Natura 2000-områden är av riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken. Tillstånd krävs enligt 7 kap. 28a § miljöbalken för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett sådant område.

Natura 2000-områdena består av:

- SPA (Special Protection Areas): Särskilda skyddsområden för vissa fågelarter, samt
- SCI (Sites of Community Interest) områden av gemenskapsintresse för andra artgrupper av växter och djur samt naturtyper.

Alla SPA- och SCI-områden utgör tillsammans nätverket Natura 2000. Sedan 2011 är de flesta områden utpekade som särskilda bevarandeområden (Special Area of Conservation, SAC) med fastställda bevarandeplaner.

Sedan EU-inträdet 1995 har Sverige föreslagit 544 SPA-områden, omfattande 4 miljoner hektar, och nästan 4 000 SCI-områden, omfattande 7,7 miljoner hektar. Dessa utgör kandidater till nätverket. Många områden är föreslagna både som SPA och SCI och överlappar därför varandra. Sammantaget hör en yta på nästan 7,8 miljoner hektar till endera eller båda av dessa kategorier. Mer än 60 procent av ytan är landareal. Nästan 12 procent av Sveriges landyta ingår i Natura 2000.

Inga nya Natura 2000-områden inrättades under 2017. Att den sammanlagda landarealen har minskat beror på kvalitetsförbättringar av den data som ligger till grund för beräkningarna.

Tabell N. Natura 2000-områden länsvis 2017-12-31

Län	SPA-områden		SCI-områden		Totalt	
	Antal	Areal totalt (ha)	Antal	Areal totalt (ha)	Areal totalt (ha)	Landareal (ha)
Stockholms län	14	11 712	233	54 858	55 761	17 713
Uppsala län	25	24 786	160	43 619	46 165	27 761
Södermanlands län	27	39 192	197	50 009	50 009	13 364
Östergötlands län	37	114 536	272	118 078	123 690	21 604
Jönköpings län	20	22 092	192	82 654	82 858	25 583
Kronobergs län	21	13 051	133	18 926	18 926	13 444
Kalmar län	31	63 113	171	93 513	93 835	50 761
Gotlands län	29	45 249	140	123 011	123 011	23 888
Blekinge län	21	8 657	173	24 280	25 857	8 735
Skåne län	20	176 681	218	271 562	277 662	32 294
Hallands län	23	30 679	124	45 032	46 334	16 607
Västra Götalands län	53	80 592	397	250 759	264 791	67 710
Värmlands län	46	67 048	132	84 457	86 111	35 311
Örebro län	23	10 955	136	23 680	23 680	12 008
Västmanlands län	23	22 443	76	24 735	25 061	13 888
Dalarnas län	16	202 948	220	242 995	243 100	233 541
Gävleborgs län	42	36 281	147	46 858	49 612	28 994
Västernorrlands län	14	15 000	121	47 931	47 931	26 359
Jämtlands län	18	400 016	236	638 245	638 245	551 911
Västerbottens län	20	768 236	242	1 140 713	1 144 050	975 586
Norrbottens län	19	776 046	261	3 025 544	3 042 216	2 544 279
Ekonomisk zon EEZ	2	1 047 409	7	1 259 686	1 259 690	0
Summa 2017	544	3 976 737	3 988	7 711 497	7 768 946	4 741 356
Summa 2016	544	3 976 737	3 988	7 711 497	7 768 947	4 741 707

Kommentarer till tabellen:

SPA: Special Protection Areas (Fågeldirektivet)

SCI: Sites of Community Importance (Habitatdirektivet)

Totalt: Överlapp mellan SPA och SCI är bortrensade

Arealerna avser hela ytan av Natura 2000-områden, även om endast delar av dem är utpekade habitat.

Antal: Natura 2000-områden belägna i flera län räknas till det län där den största andelen av området finns.

Ekonomisk zon EEZ: Området utanför Sveriges territoriegräns. Består endast av havsytan i den här statistiken.

Utanför Sveriges territorium och den ekonomiska zonen finns mindre kantdelar av Natura 2000. Att arealer hamnar där beror på skillnader i datakvalitet och skalnivåer.

Dessa arealer ingår i statistiken på riksnivå, men inte på länsnivå.

Natura 2000 utan överlapp med andra skyddstyper

De flesta Natura 2000-områden i Sverige är även skyddade som nationalpark eller naturreservat. 62 procent av områdenas totala areal och 86 procent av deras landareal överlappas av de nationella skyddstyperna.

De Natura 2000-områden som inte ingår i annat skydd utgör 3 procent av Sveriges totala yta och 2 procent av landytan. Arealerna utan överlapp har minskat under 2017, till följd av att de överlappande nationella skyddsformerna har fått utökade arealer.

Störst andel skyddad yta, som endast utgörs av Natura 2000, har Skåne län. Där utgörs ytan nästan uteslutande av vatten. I den ekonomiska zonen finns endast Natura 2000 som skyddsform.

Tabell O. Natura 2000-områden utan överlapp mot annan skyddad natur, länsvis 2017-12-31

Län	Total areal		Landareal	
	Antal hektar	Andel (%) av total länsareal	Antal hektar	Andel (%) av total länsareal land
Stockholms län	2 299	0,1	1 791	0,3
Uppsala län	13 363	1,1	7 173	0,9
Södermanlands län	24 059	2,8	2 667	0,4
Östergötlands län	80 518	5,5	5 372	0,5
Jönköpings län	61 253	5,2	5 273	0,5
Kronobergs län	2 020	0,2	1 988	0,2
Kalmar län	44 852	2,2	24 151	2,2
Gotlands län	45 941	3,0	7 269	2,3
Blekinge län	12 830	1,9	1 913	0,7
Skåne län	205 399	12,1	10 103	0,9
Hallands län	22 955	2,6	4 840	0,9
V. Götalands län	89 197	2,6	8 445	0,4
Värmlands län	15 728	0,7	11 844	0,7
Örebro län	9 641	1,0	1 252	0,2
Västmanlands län	2 739	0,5	2 171	0,4
Dalarnas län	9 889	0,3	7 438	0,3
Gävleborgs län	16 130	0,7	10 852	0,6
Västernorrlands län	21 932	0,8	5 519	0,3
Jämtlands län	122 577	2,3	65 801	1,4
Västerbottens län	316 678	4,8	221 445	4,1
Norrbottens län	589 815	5,3	281 850	2,9
Ekonomisk zon EEZ	1 259 690	0,0	0	0,0
Summa 2017	2 969 858	3,2	689 177	1,7
Summa 2016	2 981 090	3,3	698 109	1,7

Andel av total länsareal är beräknat på Natura 2000 inom svenskt territorium. Skyddade arealer i ekonomisk zon ingår inte.

Naturtyper

Den vanligaste naturtypen inom nationalparker och naturreservat var *Öppen mark i fjällen*, som stod för 26 procent av den skyddade marken inom de två skyddstyperna. Därefter var naturtypen *Impediment* vanligast med 22 procent.

Av den skyddade skogsmarken inom nationalparker och naturreservat utgjordes mer än hälften av impediment. Därefter var *Granskog* och *Tallskog* vanligast.

Inom övriga permanent formella skyddstyper utgör naturtypen *Hav* mer än 50 procent av arealerna. Därefter är *Sjöar och vattendrag*, d.v.s. sötvatten, vanligast.

Tabell P. Naturtyper inom skyddad natur 2017-12-31

Areal i hektar avrundat till närmaste hundratal

Naturtyp	Areal i hektar (ha)				varav skyddad skogsmark	
	Naturreservat	Nationalparker	Naturreservat och nationalparker	Övriga skyddstyper	Naturreservat och nationalparker	Övriga skyddstyper
Tallskog	243 500	19 200	262 700	38 500	232 000	19 900
Granskog	270 200	10 600	280 800	43 500	266 700	34 300
Barrblandskog	176 700	9 900	186 500	21 500	169 300	14 200
Barrsumpskog	29 900	2 100	31 900	9 700	27 500	3 900
Lövblandad barrskog	107 900	4 900	112 700	25 900	93 300	12 300
Triviallövskog	38 800	1 800	40 700	10 000	33 900	4 000
Ädellövskog	26 200	1 100	27 300	7 600	22 200	5 000
Triviallövskog med ädellövinslag	9 900	200	10 100	3 200	7 800	1 700
Lövsumpskog	15 200	1 600	16 800	4 300	15 900	2 000
Ungskogar inkl. hygge	64 800	1 800	66 500	35 500	37 400	3 200
Impediment	1 103 100	76 900	1 180 000	105 700	1 168 900	75 300
Våtmark	713 200	39 300	752 600	107 200	..	..
Äng och betesmark	23 900	300	24 100	37 300	..	..
Övrig öppen mark	75 100	4 800	79 900	35 200	..	..
Öppen mark i fjällen	988 900	458 200	1 447 100	308 400	..	..
Sjöar och vattendrag	307 500	62 700	370 200	695 300	..	..
Hav	534 400	46 100	580 400	1 622 300	..	..
Produktiv skogsmark	983 000	53 100	1 036 100	199 800	906 000	100 500
varav ovanför fjällnära gränsen	406 500	31 200	437 700	39 500	437 400	33 400
Summa 2017	4 729 100	741 400	5 470 500	3 111 100	2 074 800	175 800
Summa 2016	4 637 900	739 400	5 377 300	3 121 000	2 032 400	177 500

Kommentarer till tabell:

En beskrivning av varje naturtyp ges i avsnittet Fakta om statistiken.

Övriga skyddstyper omfattar, enligt följande prioritetsordning:

1. Naturvårdsområden
2. Skogliga biotopskyddsområden
3. Övriga biotopskyddsområden
4. Natura 2000 (SCI)
5. Natura 2000 (SPA)
6. Nationalstadsparken.

Beskrivning av prioritet, när överlapp mellan områden beräknas, finns även i metodavsnittet längst bak i denna rapport/SM.

Skyddad skogsmark har beräknats för nationalparker, skogliga biotopskyddsområden, naturreservat och naturvårdsområden med särskilda föreskrifter, samt för Natura 2000 SCI med tolkade och utpekade skogshabitat.

Naturtyp *Hav* är inklusive arealer i den ekonomiska zonen EEZ, d.v.s. utanför Sveriges territoriegräns. Gäller enbart skyddstypen Natura 2000.

Impediment omfattar även icke produktiva skogar i fjällen.

I analysen saknas 319 hektar okarterade områden, varav 88 hektar naturreservat och 231 hektar inom övriga skyddstyper.

485 hektar hav (SCI) utanför ekonomisk zon EEZ är ej medräknade. Dessa är inte inräknade i attributet "havsareal" eller "totalareal" eftersom de inte är med i statistiken.

Naturtyper ovanför gränsen för fjällnära skog

Nästan av all mark ovanför gränsen för fjällnära skog är skyddad som nationalpark eller naturreservat. Andelen ökade med en procentenhet sedan föregående år. Ökningen beror på nya och utökade naturreservat i framförallt Jämtlands och Västerbottens län.

Den vanligaste naturtypen inom nationalparker var *Fjällblock- och hållmark*, följt av *Glaciärer och permanenta snöfält*. Den vanligaste naturtypen inom naturreservat i samma region var *Lövblandad fjällbarrskog*, följt av *Fjällbjörkskog* och *Myr*.

Tabell Q. Andel skyddad natur ovanför gränsen för fjällnära skog. 2017

Naturtyp	Andel av total areal per naturtyp, procent		
	Naturreservat	Nationalparker	Naturreservat och nationalparker
Fjällblock- och hållmark	16%	24%	40%
Fjällhed	28%	10%	38%
Fjälläng	23%	13%	35%
Fjällmyr	47%	3%	50%
Fjällbjörkskog	47%	3%	50%
Fjälltallskog	41%	6%	47%
Fjällbarrskog	44%	2%	46%
Fjällgranskog	25%	1%	26%
Lövblandad fjällbarrskog	60%	1%	62%
Hygge	3%	0%	3%
Glaciärer och permanenta snöfält	19%	18%	37%
Vatten	22%	8%	31%
Övrigt	7%	1%	7%
Summa	36%	7%	43%

Skyddad skog

Snabbfakta

Areal skogsmark: 28,2 miljoner hektar, vilket motsvarar 69 procent av landarealen

Areal produktiv skog: 23,6 miljoner hektar, vilket motsvarar 58 procent av landarealen.

Med sina 28,3 miljoner hektar skogsmark är Sverige EU:s största skogsland. Nästan 70 procent av rikets landareal består av skog. De största skogsarealerna finns i norrlandslänen. I absoluta tal fanns mest skog i Norrbottens län, men andelen skog var störst i Gävleborgs och Västernorrlands län, med 89 respektive 88 procent av landarealen.

Skogen har länge varit en viktig förutsättning för den ekonomiska utvecklingen i Sverige. Genom intensivt nyttjande av skog för bergsbruk och järnhantering blev den tidigt en bristvara. Redan 1647 fick Sverige sin första skogslag, i syfte att trygga tillgång på kol och tjära. Idag ska produktion och miljö vara jämställda mål enligt lagen. I ett internationellt perspektiv används en stor andel av skogen för skogsbruk.

DEFINITIONER

Skogsmark är mark inom ett sammanhängande område där träden har en höjd av mer än fem meter och en kronslutenhet av mer än tio procent, eller har förutsättningar att nå denna höjd och kronslutenhet utan produktionshöjande åtgärder.

Produktiv skogsmark är mark som är lämplig för skogsproduktion och ej väsentligen används för annat ändamål. Tillväxt är minst en m³sk per ha och år.

Skogskubikmeter, m³sk; här ingår hela stamvolymen ovan stubbskären, inklusive trädstammens bark.

Överlappande skydd av skog

I statistiken över skyddad skog har arealerna prioriterats utifrån föreskrifternas omfattning. På så sätt delas den skyddade skogen in i följande grupper:

Miljöbalken, permanent formellt skydd

- 1) Nationalparker, de delar av gällande naturreservat och naturvårdsområden som har föreskrifter mot skogsbruk och skogliga biotopskyddsområden
- 2) Natura 2000 SCI-områden (endast de som har utpekade skogshabitat och de delar som karterats som potentiella skogshabitat i Natura Naturtypskarteringen NNK)

Jordabalken, tidsbestämt formellt skydd

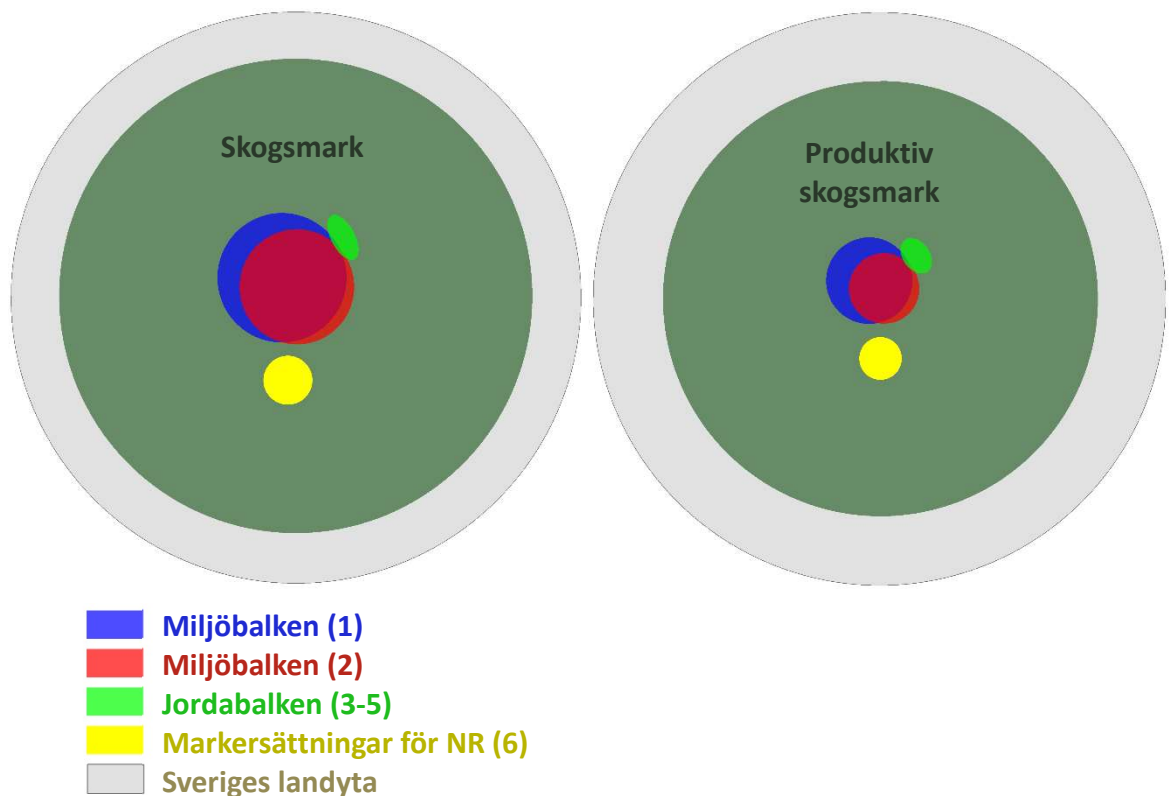
- 3) Naturvårdsverkets naturvårdsavtal
- 4) Skogsstyrelsens naturvårdsavtal
- 5) Ekoparker och Vitryggsavtal (endast de delar som har NO/NS-bestånd)

Markersättningar för naturreservat

- 6) Inkluderar köp, intrångsersättning och bidrag för bildande av naturreservat. Avser områden som är på väg att skyddas formellt, men som befinner sig i ett delsteg i processen.

Figureorna nedan visar storleken på den skyddade landarealen i förhållande till Sveriges hela landareal, samt hela arealen skogsmark, respektive produktiv skogsmark.

Figur 2. Proportionerlig skiss över skydd av skogsmark

Av den produktiva skogen är 4 procent skyddad genom formellt skydd i miljöbalken. Natura 2000, med utpekade skogshabitat, omfattar 2,6 procent av den produktiva skogen, dock med stora överlapp med övrigt formellt skydd. Skydd enligt jordabalken står för 0,6 procent, med vissa mindre överlapp. Markersättningar för naturreservat står för 1 procent av den produktiva skogen. Den andelen överlappar inte de övriga skyddsformerna.

Tabell R. Skyddad skogsmark i Sverige 2017

Typ av skydd		Arealer i hektar		Andel av total skogsmark	Andel av total produktiv skogsmark
		Skogsmark	Produktiv skogsmark		
Inom formellt skydd (inkl. överlappande ytor)	Miljöbalken 1	2 102 490	932 960	7,5%	4,0%
	Miljöbalken 2	1 657 250	620 180	5,9%	2,6%
	Jordabalken 3-5	147 420	131 430	0,5%	0,6%
Utanför formellt skydd	Markersättning för NR	308 000	226 260	1,1%	1,0%
Totalt (med eller utan skydd)		28 217 340	23 612 000		

Typ av skydd, färgkodning: Se föregående sida.

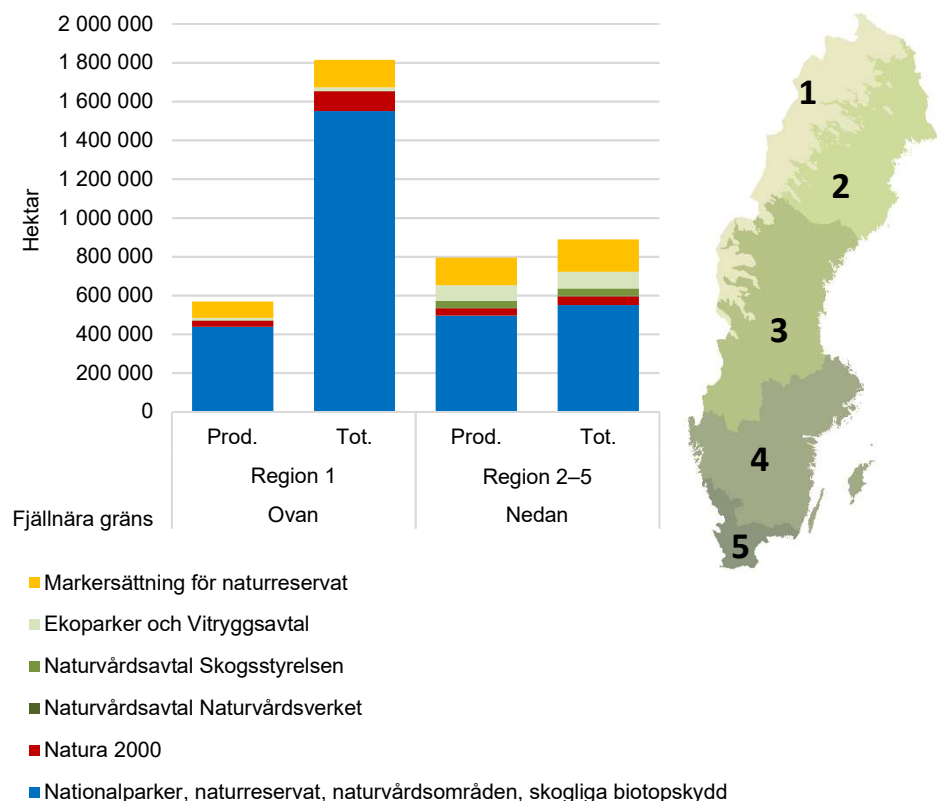
Arealer och andelar har beräknats för varje skyddsgrupp separat. Observera att siffrorna kan inte kan summeras p.g.a. överlappande arealer. Arealer rensade från överlapp redovisas nedan.

Summan av skyddade arealer skog och markersättningar, när överlappen rensas bort, ger en total på 2,7 miljoner hektar total skogsmark, varav nästan 1,4 miljoner hektar produktiv skogsmark. Av den skyddade produktiva skogen är 74 procent permanent formellt skyddad av miljöbalken, 10 procent är tidsbestämt formellt skyddad av jordabalken och resterande knappa 17 procent utgörs av enbart markersättningar.

Skyddad skog per region

Den största delen av den skyddade skogen finns i den fjällnära regionen (1). Där utgör den produktiva skogen endast en mindre del av den totala arealen skog.

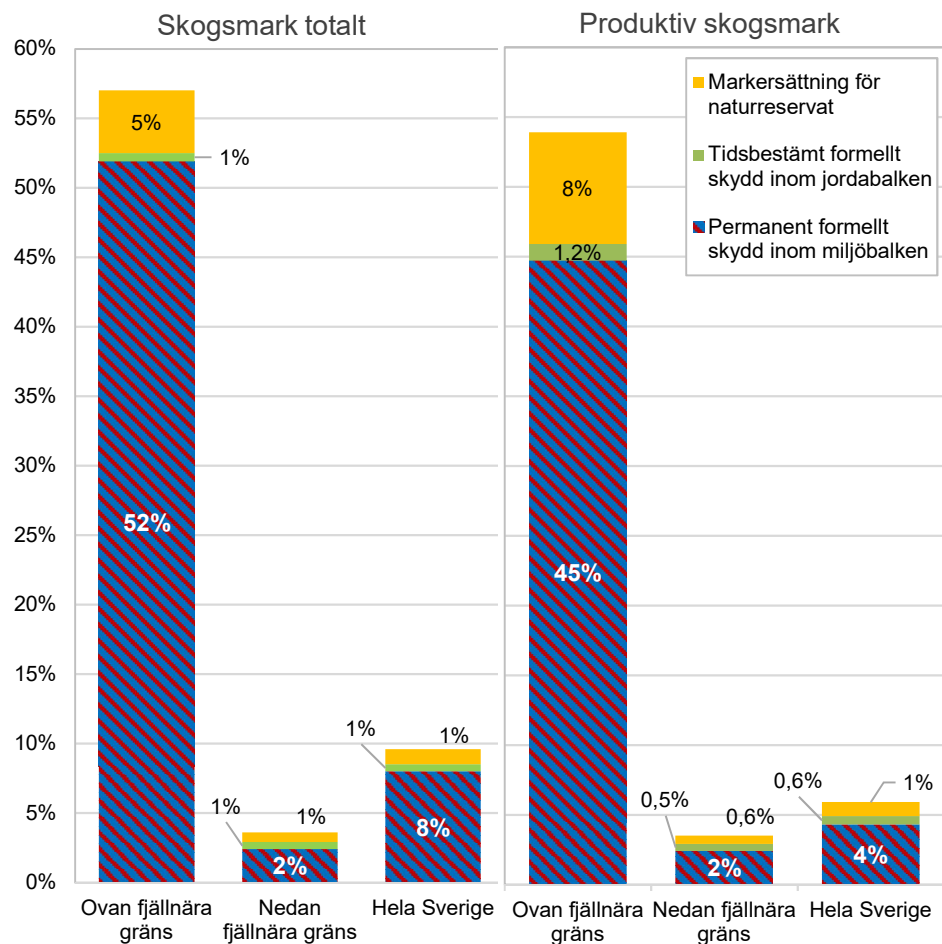
Diagram 16 och Karta 7. Skogsmark med gällande beslut om skydd eller enbart markersättning, per region

Tabell S. Areal skogsmark med skydd eller markersättning, 2017-12-31

Fjällnära gräns	Region	Skogsmark	Permanent formellt skydd inom miljöbalken	Tidsbestämt formellt skydd inom jordabalken	Markersättning (köp, intrång, bidrag) för NR	Totalt
Ovan	1	Produktiv	470 890	13 140	83 930	567 960
		Total	1 653 130	20 130	141 860	1 815 110
Nedan	2	Produktiv	159 110	51 200	72 460	282 770
		Total	181 440	55 510	88 680	325 620
Nedan	3	Produktiv	159 710	33 780	34 970	228 450
		Total	180 250	35 710	38 900	254 850
Nedan	4	Produktiv	182 500	30 430	30 230	243 170
		Total	200 110	31 770	33 620	265 510
Nedan	5	Produktiv	32 160	3 560	4 670	40 400
		Total	33 570	3 640	4 940	42 150
Nedan	2-5	Produktiv	533 480	118 970	142 330	794 780
		Total	595 370	126 620	166 140	888 130
Hela Sverige	1-5	Produktiv	1 004 380	132 100	226 260	1 362 750
		Total	2 248 490	146 750	308 000	2 703 240

Diagrammen nedan visar att 8 procent av Sveriges totala areal skogsmark ingår i formellt skyddade områden. Andelen av den produktiva skogsmarken är 4 procent. Det tidsbegränsade skyddet inom jordabalken utgör 1 procent av både den totala och den produktiva skogsmarken. Markersättningar för naturreservat utgör 1 procent av skogsmarken, både totalt sett och inom produktiva områden.

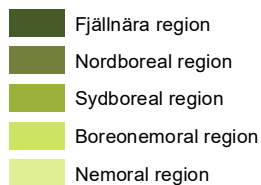
Diagram 17. Andel skogsmark med gällande formellt skydd eller enbart markersättning 2017

Arealer skyddad mark enligt Naturtypskartering 2018. Arealer skogsmark totalt/produktiv skogsmark totalt enligt Riksskogstaxeringen 2014.

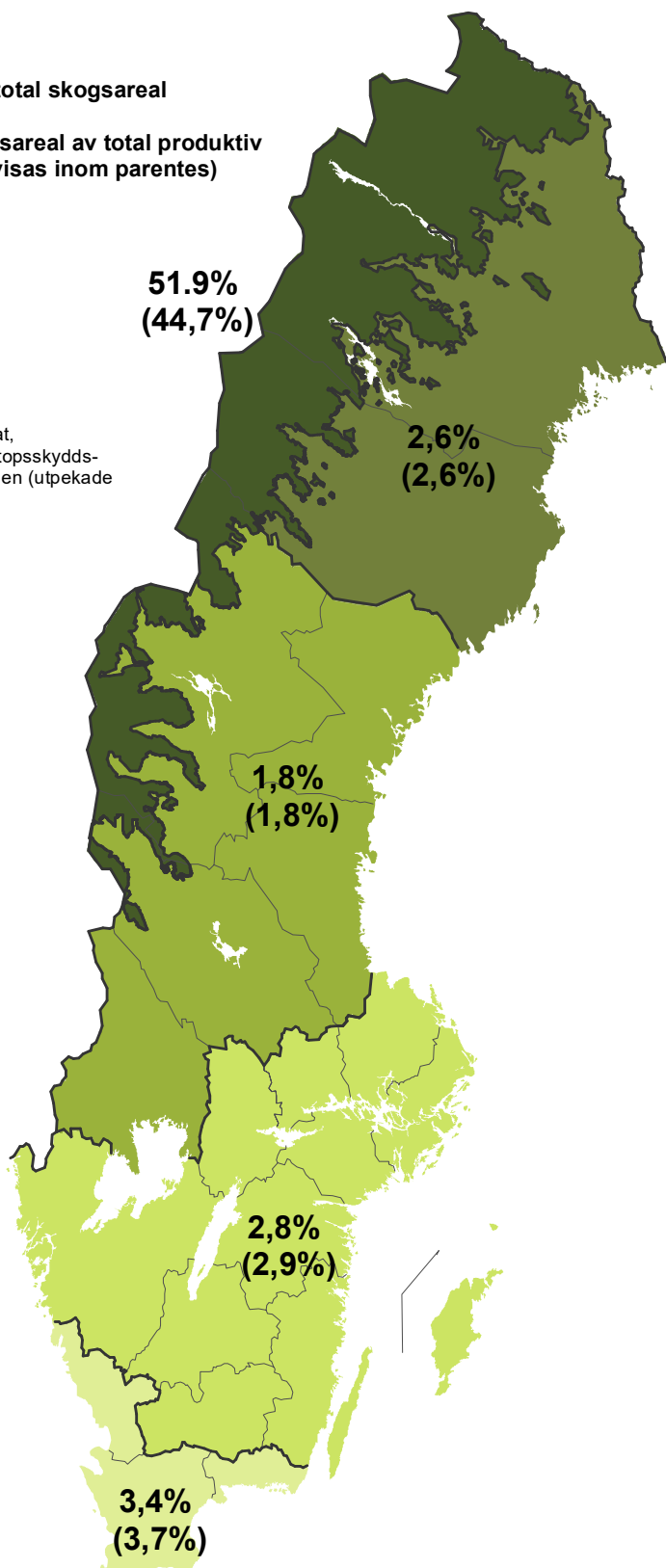
Karta 8. Formellt skyddad skog per skogsareal inom region, andel av total och produktiv skogsyta, 2017-12-31

Andel i procent:

- Skyddad skogsareal av total skogsareal per region
- Skyddad produktiv skogsareal av total produktiv skogsareal per region (visas inom parentes)

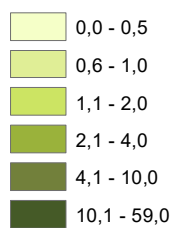

Med skydd avses skyddad skog inom nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, skogliga biotopsskyddsområden och Natura 2000-områden (utpekade skogliga habitat).

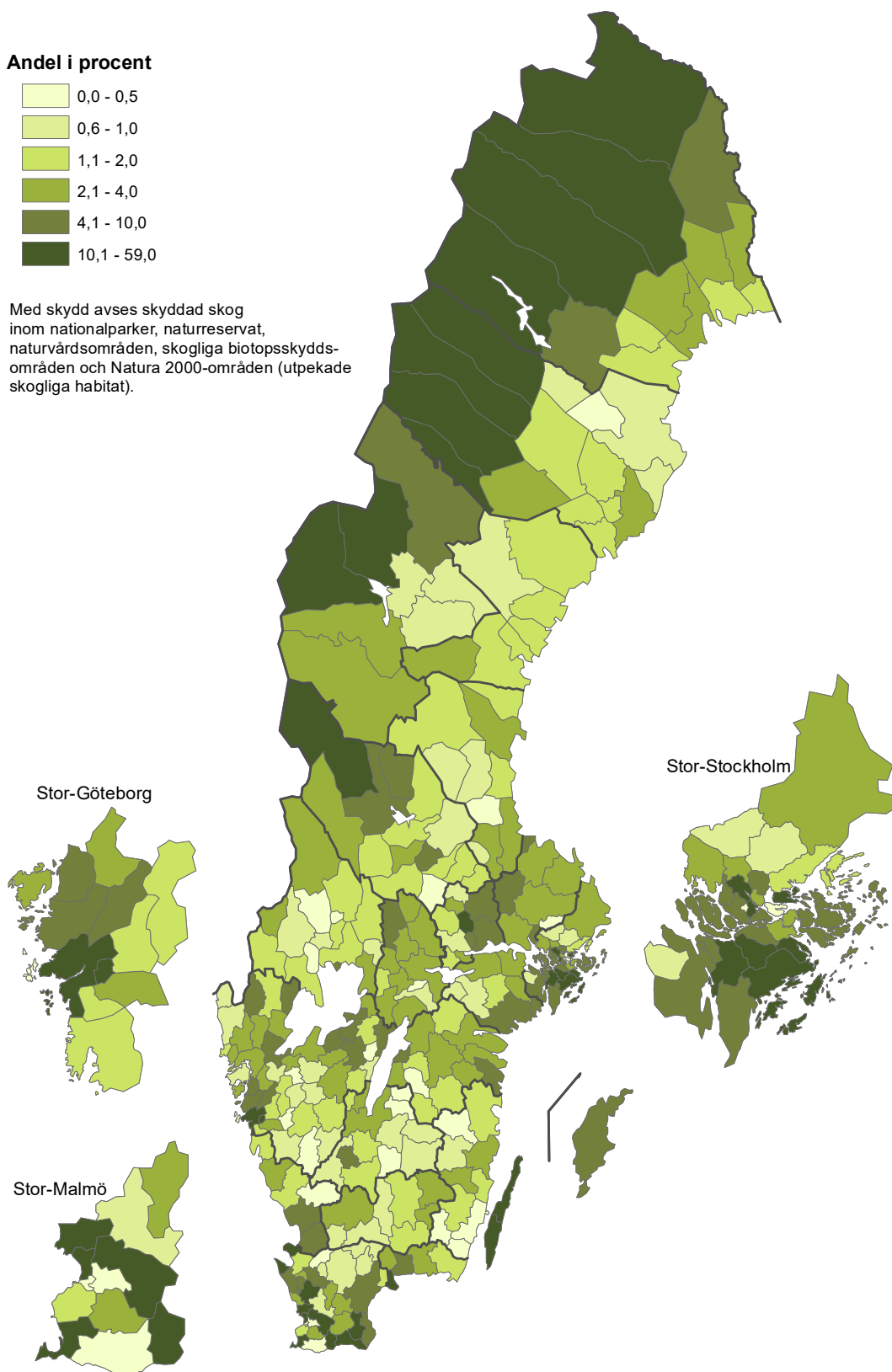

Karta 9. Skyddad skog per skogsareal inom kommun, andel av total skogsyta, 2017-12-31

Andel i procent

Med skydd avses skyddad skog inom nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, skogliga biotopsskyddsområden och Natura 2000-områden (utpekade skogliga habitat).

Skog som skyddats formellt 2012-2017

Summerat under perioden 2012-2017 har nästan 94 000 hektar skog, nedan gränsen för fjällnära skog, skyddats med gällande beslut. Det fördelar sig på 87 procent formellt skydd inom miljöbalken och 13 procent tidsbestämt formellt skydd i form av naturvårdsavtal.

Tabell T. Skogsmark som skyddats under perioden 2012-2017

					Tidsbestämt formellt skydd inom jordabalken, Naturvårdsavtal (NVA)		NVA Skogsstyrelsen	Totalt
Permanent formellt skydd inom miljöbalken					NVA Naturvårdsverket med kvarvarande löptid			
Fjällnära gräns	Typ av skogsmark	Natur-reservat exkl. ESAB	Skogliga biotopskyddsområden	Natura 2000 med skogs-habitat	< 15 år	≥ 15 år		
Ovan	Produktiv	3 620	0	0	0	0	100	3 720
	Total	9 160	0	0	0	0	120	9 290
Nedan	Produktiv	69 120	5 760	720	1 550	1 550	8 440	87 140
	Total	74 810	5 910	1 030	1 660	1 630	8 750	93 800
Hela Sverige	Produktiv	72 740	5 760	720	1 550	1 550	8 540	90 860
	Total	83 980	5 910	1 030	1 660	1 630	8 870	103 080

Enligt medelvärden för perioden 2012-2017 skyddades 14 400 hektar produktiv skog per år. Slutavverkningen och gallring under perioden 2011/12 - 2015/16 omfattade nästan 530 000 hektar per.

Figur 3. Formellt skyddade områden, slutavverkning och gallring på produktiv skogsmark.

Medelvärden per år.

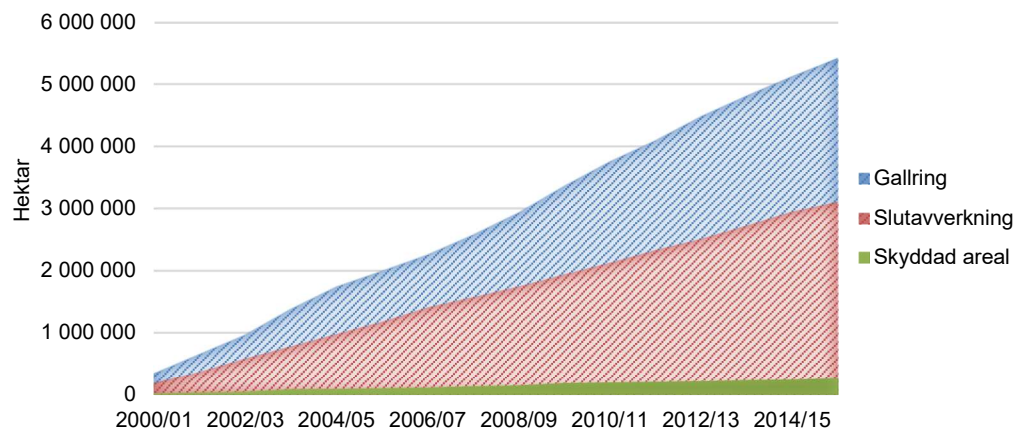

Uppgifter om slutavverkning och gallring är hämtade från Skogsdata 2017, SLU.

Diagram 18 visar att av de ackumulerade arealerna skydd, gallring och slutavverkning, så ökar arealerna av gallring och slutavverkning mer än den skyddade marken.

Diagram 18. Formellt skyddade områden, slutavverkning och gallring på produktiv skogsmark

Ackumulerad areal per år, i hektar.

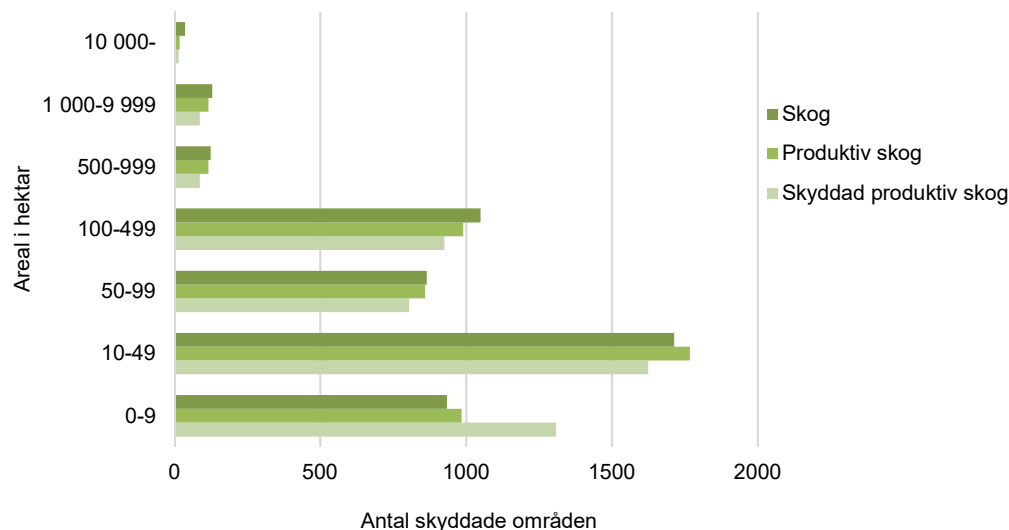

Uppgifter om slutavverkning och gallring är hämtade från Skogsdata 2017, SLU.

Storleksfördelning skyddade områden

Diagrammet nedan visar antalet skyddade områden utifrån hur stor yta skog de innehåller. Det är endast ett fåtal områden som innehåller större arealer skyddad produktiv skog.

Diagram 19. Antal skyddade områden per storleksklass 2017, areal skog

Skyddade områden i marin miljö

Marina livsmiljöer kan skyddas som nationalpark, naturreservat eller inom Natura 2000-nätverket. Endast Natura 2000-nätverket kan sträcka sig utanför territorialgränsen, in i ekonomisk zon. Där saknas möjlighet att enligt lagstiftningen bilda naturreservat. Däremot får regeringen meddela föreskrifter för att skydda och bevara den marina miljön, jfr 2 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

Sverige har 73 naturreservat och 1 nationalpark belägna helt i marin miljö, med syften och föreskrifter kopplade till den marina miljön. Under 2017 har antalet marina reservat ökat med 4 områden. De finns i Skåne, Västra Götalands och Västerbottens län.

Västra Götalands län har flest marina reservat, följt av Skåne och Kalmar län. Västra Götalands län har även den största ytan marint skydd, med en sammanlagd havsareal på nästan 82 000 hektar. Nästan hälften av den ytan utgörs av Kosterhavets nationalpark.

Tabell U. Nationalparker och naturreservat i marin miljö 2017-12-31

Län	Antal	Havsareal i hektar
Stockholms län	6	13 410
Uppsala län	3	56 270
Södermanlands län	1	5 220
Östergötlands län	6	16 220
Kalmar län	12	15 480
Gotlands län	1	56 030
Blekinge län	6	5 075
Skåne län	13	55 730
Hallands län	3	6 340
Västra Götalands län	14	81 990
Gävleborgs län	3	2 040
Västernorrlands län	2	910
Västerbottens län	4	72 400
Summa 2017	74	387 115
Summa 2016	70	384 935

Det enskilt största marina reservatet är Salvorev-Kopparstenarna i Gotlands län, som har en havsareal på 65 000 hektar. Det följs av Gräsö östra skärgård i Uppsala län, med en havsareal på 53 000 hektar.

Tabell V. De tio största marina skyddade områdena 2017-12-31

Namn	Län	Havsareal i hektar
Salvorev-Kopparstenarna	Gotlands län	56 030
Gräsö östra skärgård	Uppsala län	53 400
Örefjärden-Snöanskärgården	Västerbottens län	46 810
Falsterbohalvöns havsområde och Måkläppen	Skåne län	41 250
Kosterhavets nationalpark	Västra Götalands län	37 960
Holmöarna	Västerbottens län	20 580
Väderöarna	Västra Götalands län	18 090
Gullmarn	Västra Götalands län	11 730
Bråviken	Östergötlands län	8 820
Misterhults skärgård	Kalmar län	6 900

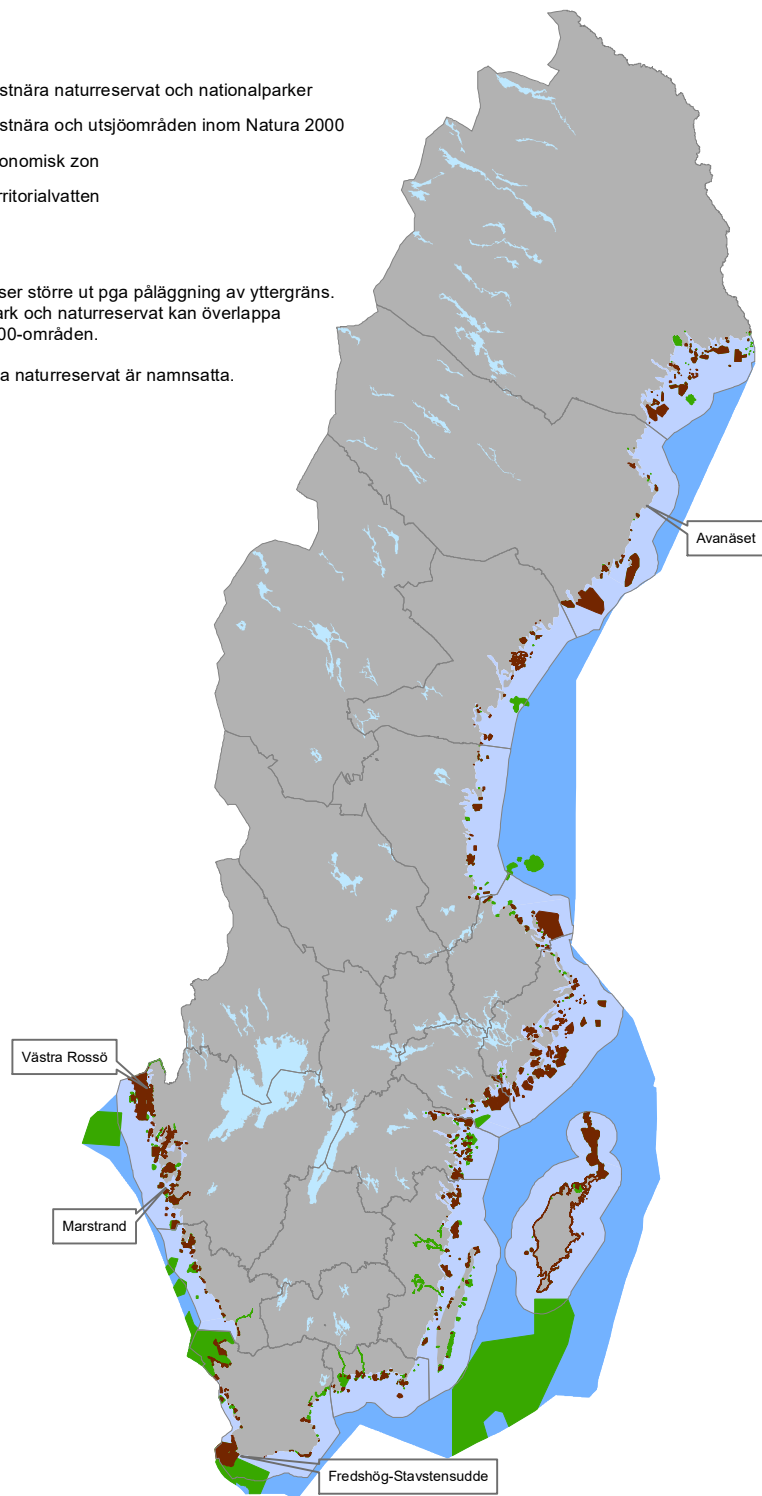
En fullständig förteckning över de marina reservaten finns i Excelformat på SCB:s webbplats: www.scb.se/MI0603

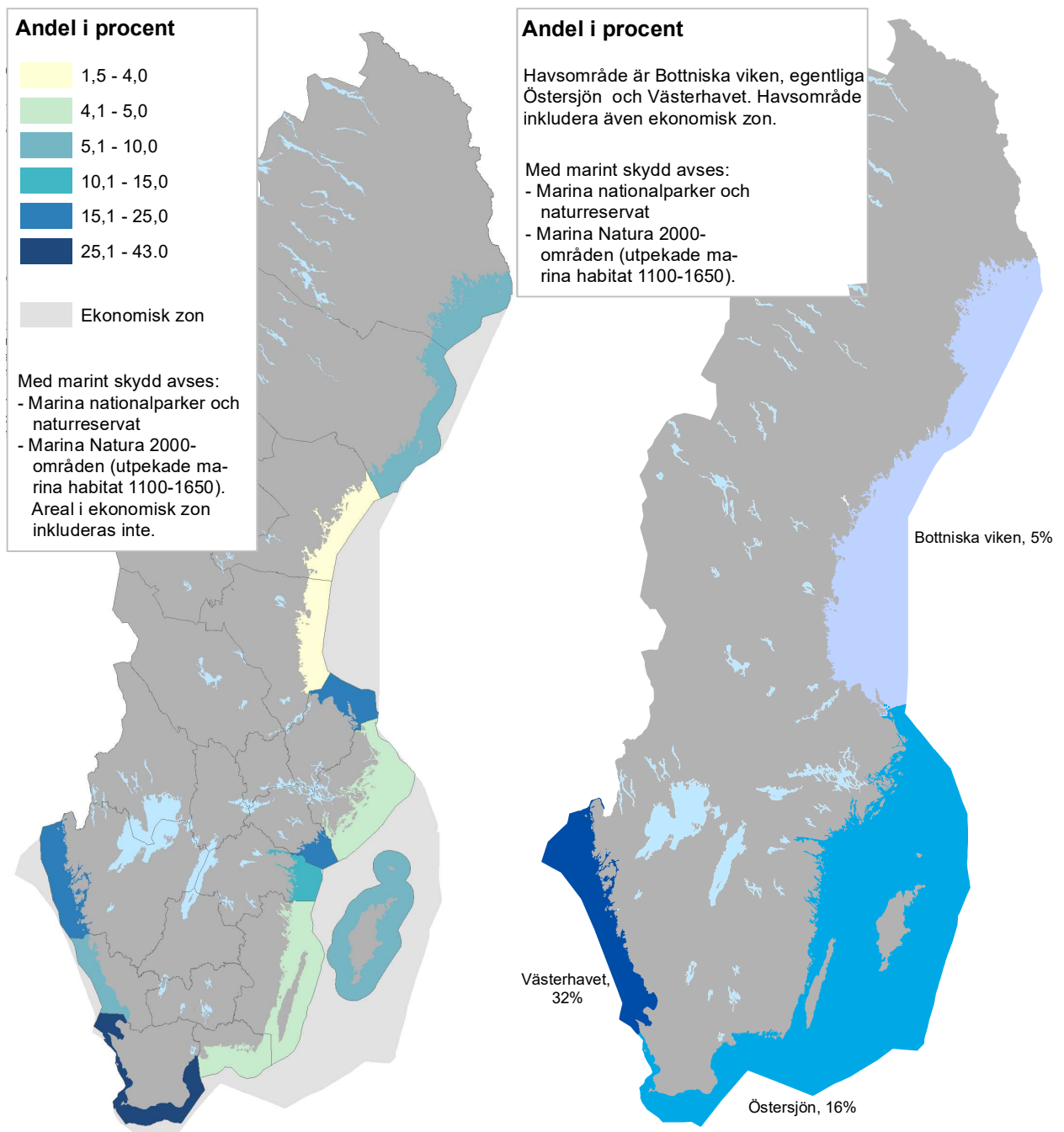
Karta 10. Skyddad natur i anslutning till kusten och marin miljö 2017

- Kustnära naturreservat och nationalparker
- Kustnära och utsjöområden inom Natura 2000
- Ekonomisk zon
- Territorialvatten

Områden ser större ut pga påläggning av yttergräns.
Nationalpark och naturreservat kan överlappa
Natura 2000-områden.

Nya marina naturreservat är namnsatta.

Karta 11 och 12. Marint skydd per län och havsområde, andel av total havsyta 2017-12-31

Djur- och växtskyddsområden

I syfte att skydda sällsynta eller störningskänsliga djur- eller växtarter kan länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken inrätta djur- och växtskyddsområden (DVO). Föreskrifterna innebär att allmänheten, och i vissa fall även markägaren, inte får vistas inom området under en viss tid av året. Föreskrifterna kan även begränsa rätten till jakt och fiske. De vanligaste motiven för djur- och växtskyddsområden är att skydda fåglars häckningsområden under häckningstid (fågelskyddsområde) eller sälars uppehållsplatser (sälskyddsområde).

Djur- och växtskyddsområden kan enbart reglera tillträde, viss jakt och fiske men innebär inte ändrad markanvändning och inget egentligt skydd för naturmiljön i sin helhet. Föreskrifter om tillträdesförbud kan även meddelas inom ramen för ett förordnande om nationalpark, eller som föreskrifter inom naturreservat, kulturresevat, naturvårdsområde eller naturminne. De områden som berörs av tillträdesförbud på detta sätt redovisas inte i tabellen nedan.

Vid utgången av 2017 fanns det drygt 1 500 djur- och växtskyddsområden i Sverige. Antalet hade minskat med 4 områden sedan föregående år, samtidigt som arealerna ökade med nästan 400 hektar. Ökningen berodde på ökade arealer för områden i Jämtlands län, vilka översteg den samlade ytan av de avförda objekten.

Tabell W. Djur- och växtskyddsområden, per län 2017-12-31

Län	Antal	Arealer i hektar		Andel landareal i procent
		Totalt	Land	
Stockholms län	41	1 040	280	27
Uppsala län	68	3 538	423	12
Södermanlands län	348	6 312	845	13
Östergötlands län	124	5 199	743	14
Jönköpings län	25	625	359	57
Kronobergs län	15	142	46	33
Kalmar län	144	7 451	1 315	18
Gotlands län	33	1 375	1 010	73
Blekinge län	145	1 508	513	34
Skåne län	88	9 005	1 403	16
Hallands län	24	649	189	29
Västra Götalands län	276	7 178	4 091	57
Värmlands län	74	959	288	30
Örebro län	1	2	0	9
Västmanlands län	8	54	11	21
Dalarnas län	7	37	26	68
Gävleborgs län	18	1 799	32	2
Västernorrlands län	26	325	252	78
Jämtlands län	19	1 739	1 242	71
Västerbottens län	2	2 269	2 169	96
Norrbottens län	49	52 005	46 580	90
Summa 2017	1 535	103 211	61 815	60
Summa 2016	1 539	102 817	61 480	60

Områdena "Myskoxar, Tännäs" i Jämtlands och Härjedalens län samt "Myskoxarna" i Dalarnas län är ej redovisade här. Förbudet avser skyddszon runt djuren.

Skyddade älvar

Enligt miljöbalken 4 kap 6 § kan älvar skyddas mot vattenkraftsutbyggnad. De älvar som benämns som nationalälvar har samma skydd. För en del älvar avser skyddet hela avrinningsområdet och för andra enbart en älvräcka. Torneälvens avrinningsområde inkluderar även areal i Finland.

Tabell X. Älvar skyddade mot vattenkraftsutbyggnad

SMHI-nr	Älv	Delområde	Areal (km ²)
Nationalälvar			
1	Torneälven		40 154
4	Kalixälven		18 128
13	Piteälven		11 285
28	I Umeälven	Vindelälven	12 629
Summa skyddade nationalälvar			82 195
Övriga vattenområden			
7	Råneälven		4 207
9	I Luleälven	Stora Luleälven uppströms Akkajaure Lilla Luleälven uppströms Skalka Lilla Luleälven uppströms Tjaktjajaure Pärlälven	2 841 1 777 869 2 296
17	Åbyälven		1 344
18	Byskeälven		3 662
20	I Skellefteälven	Källflödena uppströms Sädvajaure Källflödena uppströms Riebnis Malån	660 524 1 917
26	Sävarån		1 161
28	I Umeälven	Tärnaån Girjesån Juktån uppströms Fjosoken	1 090 579 671
30	Öreälven		3 029
32	Lögdeälven		1 608
36	Moälven		2 307
38	I Ängermanälven	Lejarälven Storån uppströms Klumpvattnet Långselån-Rörströmsälven Saxån Ransarån uppströms Ransarn Vojmån uppströms Vojmsjön	593 441 2 728 233 420 1 058
40	I Indalsälven	Äreälven Ammerån Storån-Dammån Hårkan	2 853 3 098 441 3 990
42	I Ljungan	Ljungan uppströms Storsjön Gimån uppströms Holmsjön	501 2 854
48	I Ljusnan	Voxnan uppströms Vallhaga	2 411
53	I Dalälven	Västerdalälven uppströms Hummelforsen Österdalälven uppströms Trängslet	4 419 4 522
74	Emån		4 472
84	Bräkneån		462
86	Mörrumsån		3 369
100	Fylleån		394
112	I Enningdalsälven	Enningdalsälven uppströms riksgränsen till Norge	692
115	I Vefsna	Vapstälven	601
Summa skyddade övriga vattenområden			71 094
Summa skyddade nationalälvar och övriga vattenområden			153 289
Älvsträckor			
28	I Umeälven	Tärnaforsen mellan Stor-Laisan och Gäuta	..
38	I Ängermanälven	Faxälven mellan Edsele och Helgumsjön	..
40	I Indalsälven	Långan nedströms Landösjön	..
42	I Ljungan	Sträckan mellan Havern och Holmsjön Sträckan nedströms Viforsen	
48	I Ljusnan	Sträckan mellan Hede och Svegsjön Sträckan mellan Laforsen och Arbråsjöarna	
53	I Dalälven	Västerdalälven nedströms Skiffsforsen Dalälven nedströms Näs bruk	
108	I Göta älv	Klarälven mellan Höljes och Edebäck	..

SMHI-nr anger huvudavrinningsområde

Vattenskyddsområden

Ett område som utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt kan av länsstyrelse eller kommun inrättas som vattenskyddsområde med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken.

Den 31 december 2017 fanns det drygt 1 620 vattenskyddsområden i landet, med en sammanlagd yta på nästan 800 000 hektar. Under 2017 minskade arealen vattenskyddsområden med cirka 2 000 hektar, till följd av att området som omfattade Vätterns del i Örebro län tillfälligt föll bort som skyddsobjekt av administrativa orsaker. Samtidigt ökade arealerna i flera län, framförallt i Södermanlands län, där flera nya objekt inrättades i Eskilstuna kommun.

Tabell Y. Vattenskyddsområden, per län 2017-12-31

Län	Antal	Arealer i hektar		Andel landareal i procent
		Totalt	Land	
Stockholms län	93	60 076	45 113	75
Uppsala län	35	28 250	27 706	98
Södermanlands län	49	12 679	8 211	65
Östergötlands län	48	100 323	24 844	25
Jönköpings län	81	68 517	14 786	22
Kronobergs län	62	20 779	12 539	60
Kalmar län	85	29 358	27 239	93
Gotlands län	20	17 677	16 326	92
Blekinge län	23	10 281	9 747	95
Skåne län	159	33 109	31 151	94
Hallands län	56	16 197	14 958	92
V. Götalands län	181	211 447	139 182	66
Värmlands län	41	33 124	19 430	59
Örebro län	45	13 424	10 957	82
Västmanlands län	25	6 174	5 570	90
Dalarnas län	112	12 699	11 758	93
Gävleborgs län	59	32 247	27 880	87
Västernorrlands län	106	11 793	9 756	83
Jämtlands län	61	16 393	11 877	73
Västerbottens län	156	35 519	33 342	94
Norrbottens län	126	20 665	13 458	65
Summa 2017	1 622	790 733	515 829	65
Summa 2016	1 631	792 853	509 079	64

Den minskade arealen i Örebro län beror på administrativa orsaker.

Vid utgången av 2017 utgjorde vattenskyddsområdena 1,5 procent av Sveriges yta. Störst andel vattenskydd av länets totala yta hade Östergötlands län, med 7 procent. I kommunerna Salem, Ekerö, Hjo och Vadstena var mer än hälften av kommunytan skyddad som vattenskyddsområden.

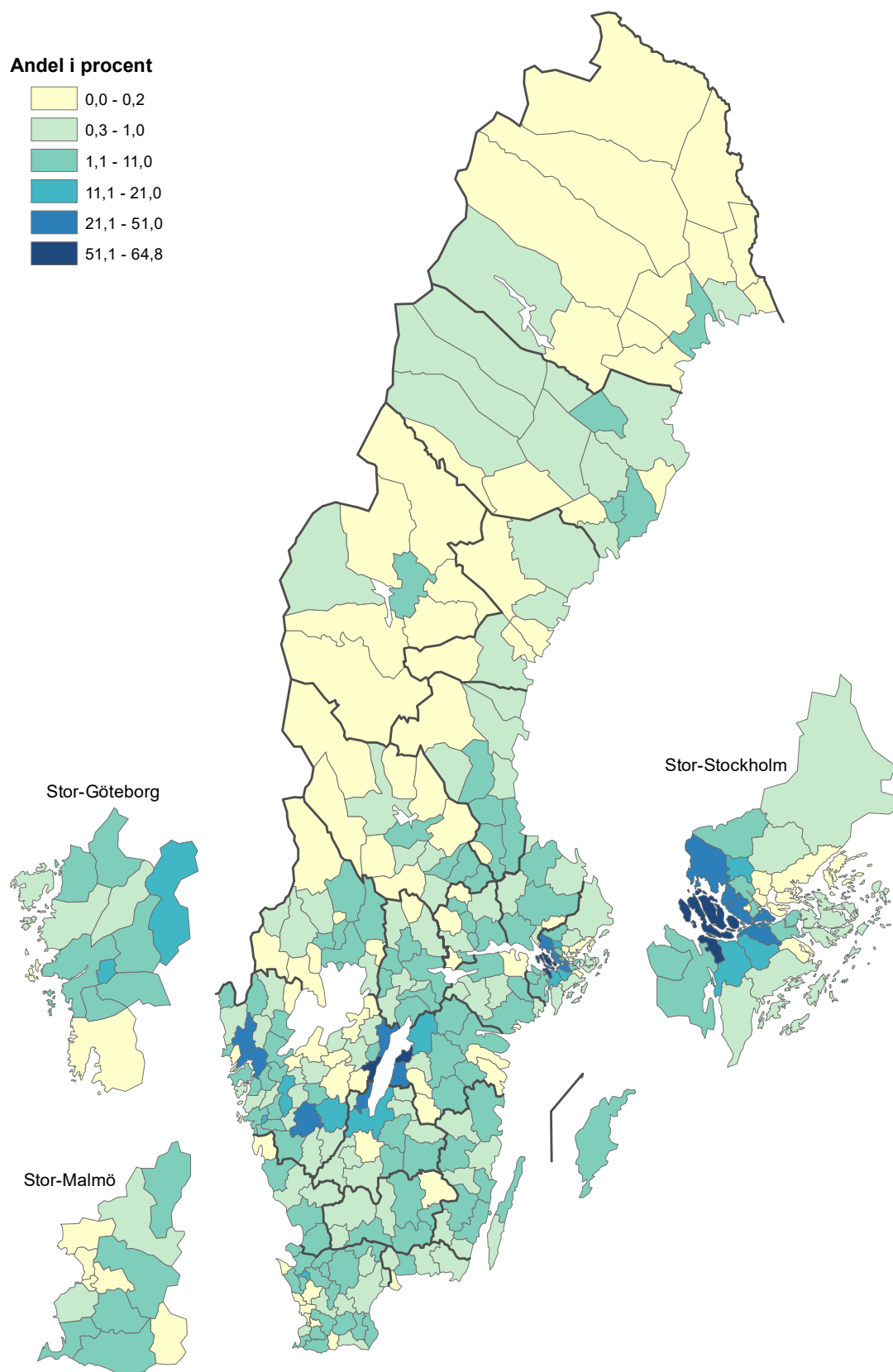
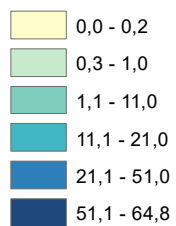
De kommuner som har högst andelar vattenskyddsområden är belägna vid Mälaren och Vättern.

Tabell Z. Kommuner med högst andel vattenskyddsområden 2017-12-31

Kommun	Län	Andel i procent, av kommunareal
Salem	Stockholms län	65
Ekerö	Stockholms län	60
Hjo	Västra Götalands län	52
Vadstena	Östergötlands län	51
Karlsborg	Västra Götalands län	43
Järfälla	Stockholms län	37
Munkedal	Västra Götalands län	37
Ödeshög	Östergötlands län	34
Habo	Jönköpings län	33
Upplands-Bro	Stockholms län	28

**Karta 13. Vattenskyddsområden per kommun, andel av totalareal.
2017-12-31**

Andel i procent

Fridlysta djur- och växtarter

Regeringen får med stöd av 8 kap. miljöbalken besluta om fridlysning av djur- och växtarter i hela landet eller i ett län. Regler om fridlysning finns i artskyddsförordningen (2007:845). Där framgår också vilka generella undantag som gäller för vissa arter. Alla vilda fåglar samt de djur- och växtarter som i Bilaga 1 till förordningen betecknas med N eller n är fridlysta i hela landet, för att uppfylla kraven i EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv. I Bilaga 2 till förordningen anges övriga arter som är fridlysta i hela landet eller i ett län.

Förutom att alla vilda fåglar och vissa däggdjursarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen, är alla vilda fåglar och däggdjur även fredade enligt jaktlagen (SFS 1987:259) och jaktförordningen (SFS 1987:905). Undantag finns för vissa möjligheter till skydds jakt, och för att det under vissa tider på året råder jakttid för en del arter. Fiskar samt vattenlevande kräddjur och blötdjur, till exempel musslor och snäckor, kan skyddas enligt artskyddsförordningen eller enligt förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Det finns cirka 583 djur- och växtarter som är fridlysta i hela landet. Cirka 250 av dessa utgörs av i Sverige häckande fågelarter. Samtliga vilda arter av fåglar, grodor, ödlor, ormar och orkidéer är fridlysta i hela landet. Dessutom är ett antal andra arter av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, ryggradslösa djur (bland annat insekter) och däggdjur fridlysta.

Tabell Å. Djur- och växtarter fridlysta i hela landet 2017-12-31

Artgrupper	Arter	Antal
<i>I. Djurarter</i>	Däggdjur	27
	Fåglar (endast i Sverige häckande)	250
	Fiskar	1
	Kräddjur	7
	Groddjur	13
	Ryggradslösa djur	31
<i>II. Växtarter</i>	Orkidéer	44
	Övriga Kärlväxter	186
	Mossor	11
	Lavar	8
	Svampar	5

Källa: Naturvårdsverket

Naturminnen

Naturminnen är ofta punktojekt som jätteekar, trädgrupper, flyttblock och jättegrytor. De kan även vara mycket små områden, vanligtvis mindre än 1 hektar, som växtplatser för ovanliga växter. Av det skälet redovisas inte arealuppgifter för denna skyddsform.

Beslut om naturminnen fattas av länsstyrelse eller kommun, med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken. Merparten av naturminnena är inrättade genom äldre beslut och med stöd av tidigare naturvårdslagstiftning.

2017 fanns det 1 355 naturminnen. Det är ett objekt färre jämfört med föregående år. Minskningen beror dock på en administrativ orsak, att ett område i Örebro län, som helt överlappade ett annat naturminne, togs bort. Med sina 212 objekt har Kalmar län flest naturminnen.

Tabell Ä. Naturminnen per län 2017-12-31

Län	Antal
Stockholms län	138
Uppsala län	36
Södermanlands län	26
Östergötlands län	98
Jönköpings län	65
Kronobergs län	82
Kalmar län	212
Gotlands län	27
Blekinge län	73
Skåne län	50
Hallands län	38
Västra Götalands län	158
Värmlands län	26
Örebro län	63
Västmanlands län	37
Dalarnas län	148
Gävleborgs län	8
Västernorrlands län	17
Jämtlands län	20
Västerbottens län	15
Norrbotens län	18
Summa 2017	1 355
Summa 2016	1 356

Kulturresevat

Kulturresevat får med stöd av 7 kap 9 § miljöbalken inrättas av länsstyrelse eller kommun i syfte att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. Skyddsformen infördes 1 januari 1999 i och med att miljöbalken trädde i kraft. I valet mellan natur- eller kulturresevat har syftet med skyddet en avgörande betydelse. Kulturresevatet består t.ex. av miljötyperna gårdsmiljö, bymiljö, fäbod, sågverkssamhälle och herrgårdsmiljö. Mer information finns på Riksantikvarieämbetets webbplats, www.raa.se.

Det finns 44 kulturresevat i Sverige. Västra Götalands län har flest områden, med 5 stycken, medan Kalmar och Södermanlands län helt saknar skyddet.

Det arealmässigt största kulturresevatet är Lillhärjeåbygget, en fjällgård i Jämtlands län, som utgör nästan 40 procent av kulturresevatens sammanlagda area. Det minsta resevatet är Marieberg sågverkssamhälle i Västernorrlands län, med en yta på 3 hektar.

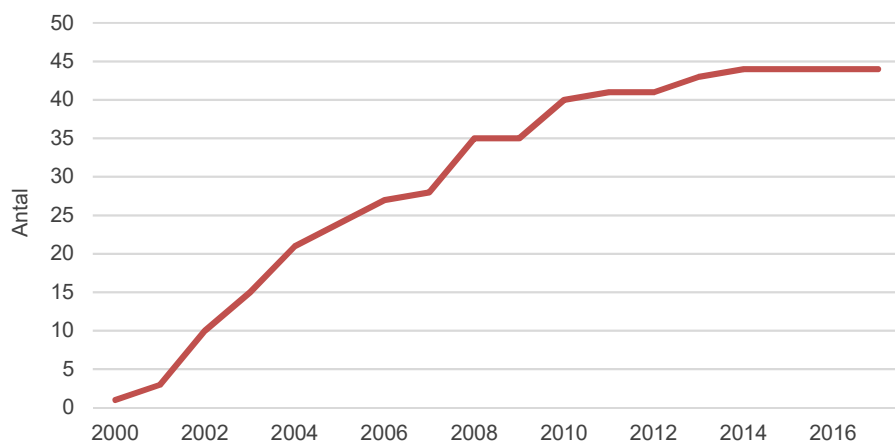
En förteckning över samtliga kulturresevat finns på www.scb.se/MI0603.

Tabell Ö. Kulturresevat per län, 2017-12-31

Län	Antal	Total areal (hektar)
Stockholms län	4	609
Uppsala län	2	72
Södermanlands län	-	-
Östergötlands län	2	138
Jönköpings län	2	95
Kronobergs län	1	46
Kalmar län	-	-
Gotlands län	1	33
Blekinge län	1	102
Skåne län	1	70
Hallands län	3	181
Västra Götalands län	5	253
Värmlands län	2	443
Örebro län	3	354
Västmanlands län	2	477
Dalarnas län	3	132
Gävleborgs län	3	458
Västernorrlands län	3	34
Jämtlands län	1	2 888
Västerbottens län	3	989
Norrbottnens län	2	111
Summa 2017	44	7 485
Summa 2016	44	7 485

Area saknas för kulturresevat Dalarö skeppsvraksområden i Stockholms län.

Diagram 20. Antal kulturresevat per år 2000-2017, ackumulerat antal

Tillgänglighet till skyddad natur

Vid utgången av 2016 hade befolkningen i genomsnitt 2,8 kilometer till sin närmsta nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. Boende i Örebro län hade kortast avstånd, med 1,7 kilometer. Boende i Norrbottens län hade längst medelavstånd, med 5,2 kilometer.

Tätortsbor hade i genomsnitt 1,5 kilometer närmare till skyddad natur jämfört med boende utanför tätorter. Medelavståndet till skyddad natur i Malmö tätort var mer än dubbelt så långt som i Stockholms tätort.

På kommunnivå varierar medelavståndet med upp till 13 kilometer. I Nacka hade befolkningen kortast avstånd, med genomsnittet 600 meter till skyddad natur, medan boende i Härjedalens kommun hade längst avstånd, med drygt 13 kilometer.

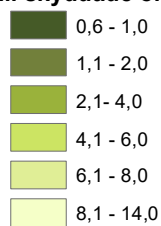
Medelavståndet för riket har inte förändrats under året, men det har skett stora förändringar inom de kommuner och län där den skyddade naturen har utökats. Den största minskningen har skett i Hagfors kommun, där ett nytt naturreservat i anslutning till tätorten Hagfors har minskat medelavståndet med mer än 5 kilometer.

Tabell AA. Befolkningens avstånd till nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden, 2017-12-31

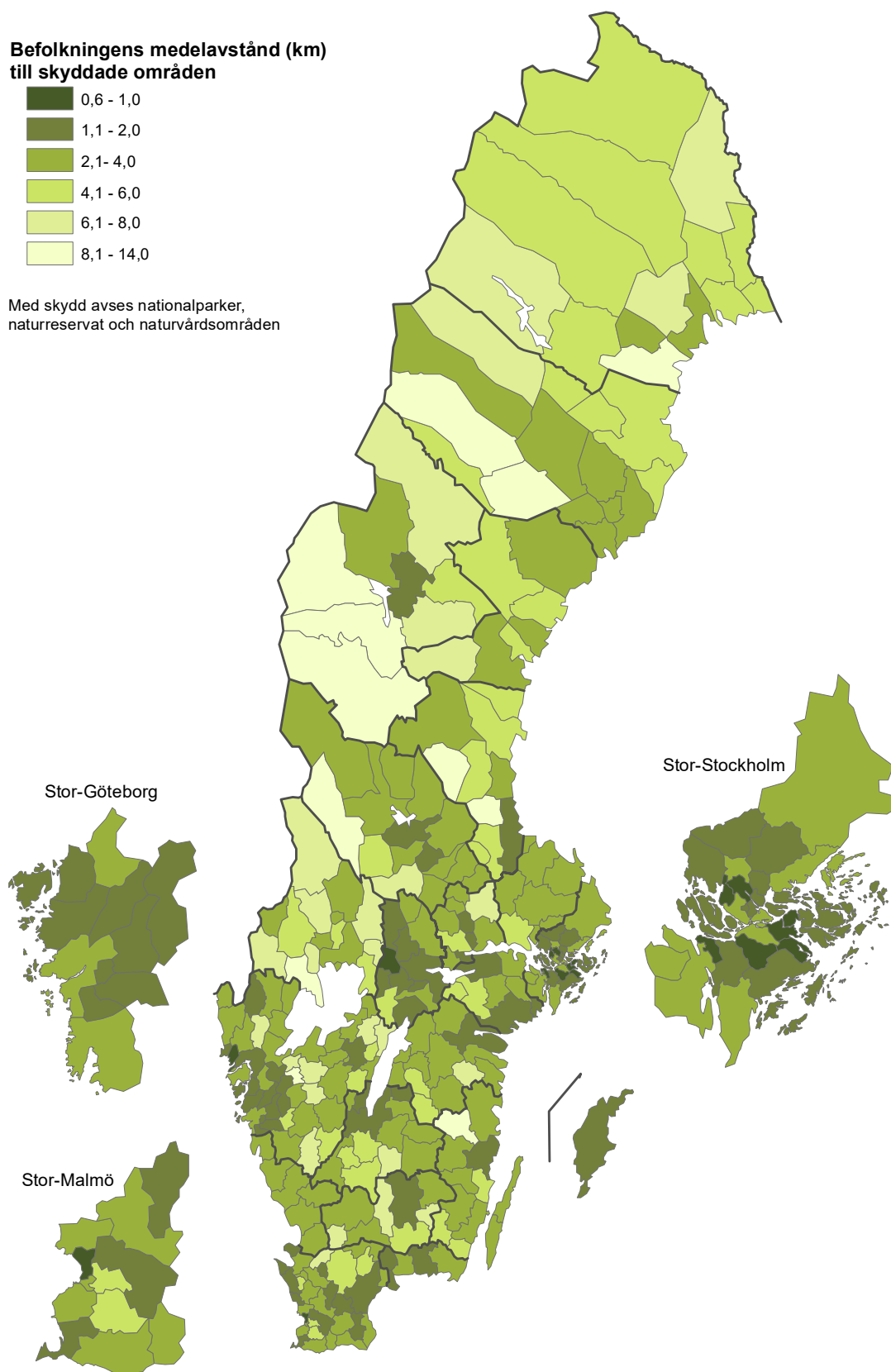
Län	Andel av befolkning inom zoner runt skyddad natur, andel i procent					Medelavstånd till skyddad natur, kilometer
	Inom 300 m	Inom 1 km	Inom 3 km	Inom 5 km	Inom 10 km	
Stockholms län	8	33	81	99	100	1,9
Uppsala län	5	18	60	88	100	2,8
Södermanlands län	6	35	75	91	100	2,2
Östergötlands län	4	20	75	89	100	2,5
Jönköpings län	6	20	61	80	100	3,1
Kronobergs län	7	27	59	72	97	3,5
Kalmar län	4	17	60	73	95	3,7
Gotlands län	16	40	81	95	100	1,8
Blekinge län	5	27	82	93	100	2,1
Skåne län	5	23	61	87	100	2,8
Hallands län	4	15	60	90	100	2,8
Västra Götalands län	6	25	69	88	99	2,6
Värmlands län	1	4	30	56	92	5,1
Örebro län	10	40	86	95	100	1,7
Västmanlands län	1	7	45	83	100	3,5
Dalarnas län	5	24	67	80	98	3,0
Gävleborgs län	3	13	44	69	93	4,1
Västernorrlands län	3	16	55	74	94	3,8
Jämtlands län	2	14	49	62	88	5,0
Västerbottens län	1	7	33	66	96	4,4
Norrbottens län	2	10	36	50	90	5,2
Riket 2017	5	24	66	86	99	2,8
Riket 2016	5	23	65	86	98	2,8
Befolkning i tätort	6	25	69	88	99	2,6
Befolkning utanför tätort	5	14	44	70	96	4,1
Stockholms tätort	8	32	80	100	100	1,9
Göteborgs tätort	3	18	70	91	100	2,5
Malmö tätort	1	4	23	75	100	4,0

**Karta 14. Befolkningens medelavstånd till skyddad natur, per kommun.
2017-12-31**

**Befolkningens medelavstånd (km)
till skyddade områden**

Med skydd avses nationalparker,
naturreservat och naturvårdsområden

Tätortsnära natur

Den tätortsnära naturen har stor betydelse för den biologiska mångfalden, det vardagliga friluftslivet och för att skapa kunskap, förståelse och engagemang för en god miljö. Nästan 30 procent av Sveriges nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden har bildats med syftet att tillgodose områden för friluftslivet. Av dem har fler än 400 områden det preciserade syftet att skydda tätortsnära natur.

Tillgängligheten till skyddade områden kan även mätas utifrån hur stor del av tätorten och dess omland som består av skyddade områden. Tabellen nedan visar tätorter där minst 10 procent av landytan i tätorten med omland var skyddad som nationalpark, naturreservat eller naturvårdsområde. I toppen finner vi Billdal i Hallands län, följt av Ekerö och Stockholm. Flera av de tätorter som har en stor andel skyddad natur finns i någon av landets mest befolkade län. Nästan hälften finns i Stockholms län, 4 stycken i Västra Götalands län och 2 i Skåne län.

Tabell AB. Tätorter med minst 10 000 invånare, där minst 10 procent av landytan i och omkring tätorten är skyddad 2017-12-31

Tätortsbeteckning	Län	Andel (i procent) skyddad landareal i tätort med 3 km omland
Billdal	Hallands län	35
Ekerö	Stockholms län	20
Stockholm	Stockholms län	20
Tumba	Stockholms län	19
Lidingö	Stockholms län	18
Nynäshamn	Stockholms län	18
Luleå	Norrbottens län	17
Uppsala	Uppsala län	16
Sollentuna och Upplands Väsby	Stockholms län	15
Gislaved	Jönköpings län	15
Höllviken och Ljunghusen	Skåne län	15
Södertälje	Stockholms län	15
Mölnlycke	Västra Götalands län	14
Gunnared och Hammarkullen	Västra Götalands län	13
Skövde	Västra Götalands län	12
Kungälv	Västra Götalands län	12
Onsala	Hallands län	12
Bunkeflostrand	Skåne län	12
Jordbro	Stockholms län	11
Gävle	Gävleborgs län	10

Nationalstadsparken

Genom en ändring av naturresurslagen (NRL) år 1995 skapades en möjlighet att inrätta nationalstadsparker. Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar uppföras och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Dessa regler innebär att det kan vara möjligt att uppföra ett begränsat antal nya byggnader inom befintliga bostadsområden och områden med byggnader för högre utbildning, vetenskaplig forskning, museiverksamhet, idrott och rekreation. Det är också möjligt att bygga om och anpassa byggnader efter sådana verksamheters behov. Åtgärderna ska dock utföras så att karaktären av byggnader i park bevaras. Begreppet Nationalstadspark regleras numera i 4 kap 7 § miljöbalken.

Den 1 januari 1995 inrättades den första och hittills enda nationalstadsparken, kallad Kungliga nationalstadsparken. Den omfattar området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården i framförallt kommunerna Stockholm, Solna och Lidingö.

Karta 15. Kungliga nationalstadsparken

Källa: Avgränsning © Länsstyrelsen, övrig geodata © Lantmäteriet

Den största delen av parken finns inom Stockholms stad. Nästan 30 procent av parkens yta består av vatten.

Ett mått på parkens tillgänglighet är hur många som bor i dess närhet. Boende i parkens närhet ökar stadigt för varje år, framförallt p.g.a. de nybyggnadsprojekt som pågår i närområdet. Den 31 december 2017 bodde drygt 23 000 personer inom nationalstadsparken. Mer än 88 000 personer bodde inom 500 meter från parkens gränser och drygt 192 000 personer inom 1 000 meter.

Tabell AC. Kungliga nationalstadsparken, areal och befolkning 2017-12-31

Kommun	Areal (hektar)			Befolkning		
	totalt	land	vatten	inom parken	inom 500 meter från parken	inom 1 km från parken
Stockholm	1 740	1 237	503	14 837	67 197	136 448
Solna	725	558	167	8 436	9 521	24 086
Lidingö	148	11	137	5	251	8 066
Nacka	1	-	1	.	5 465	11 562
Danderyd	1	0	1	.	3 877	9 304
Sollentuna	-	-	-	.	2 053	2 884
Summa 2017	2 614	1 806	808	23 278	88 364	192 350
Summa 2016	2 614	1 806	808	23 040	86 128	189 331

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län och SCB

Kostnader och förvaltning

Naturvårdsverkets kostnader

Naturvårdsverket lämnar ersättningar för skydd av natur genom anslaget 1:15. Kostnader består dels av utgifter för förvaltning av befintliga nationalparker och naturreservat, dels av kostnader för marklösen då nya skyddade områden bildas, huvudsakligen naturreservat. Kostnaderna kan bestå av köp, ersättning till markägaren för intrång, bidrag till kommuners förvärv eller intrångsersättning för mark för naturvårdsändamål.

Under 2017 avsatte Naturvårdsverket nästan 1,1 miljarder kronor för naturskydd inom anslag 1:15 Skydd av värdefull natur. Av det var nästan 250 miljoner kronor avtalskostnader i form av köp, byte och försäljning. Nästan 830 miljoner kronor gick till intrång, 1,4 miljoner till naturvårdsavtal och knappt 20 miljoner till bidrag.

Tabell AD. Naturvårdsverkets kostnader 2017, inom anslag 1:15 Skydd av värdefull natur. Med ingående arealer

	Antal avtal eller beslut enligt 1:15-anslaget	Kostnad i tusentals kronor, avrundat till jämna 100-tal	Arealer i hektar	
			Landareal	Produktiv skogsmark
Intrång	432	827 500	18 585	11 919
Naturvårdsavtal	16	1 400	106	77
Bidrag	10	19 400	514	274
Avtal (köp, byte, försäljning)	115	248 500	5 745	3 635
Summa	573	1 096 900	24 949	15 905

Källa: Naturvårdsverket

Naturvårdsverket har föreslagit regeringen att använda mer ersättningsmarker för skydd av natur, för att därigenom minska kostnaderna. De har redovisat genomförandet av skyddet med ersättningsmarker 2013-2015 i broschyren *Ersättningsmarker för skydd av natur - en bra affär*, som finns tillgänglig på Naturvårdsverkets webbplats.

Skogsstyrelsens kostnader

Skogsstyrelsen lämnar ersättning för biotopskyddsområden och naturvårdsavtal i skog. Under 2017 utbetalades drygt 182 miljoner kronor i ersättning för nya biotopskyddsområden. De nya områdena omfattade mer än 1 200 hektar produktiv skogsmark, fördelade på 240 områden⁷. Under perioden 1994 till 2017 har Skogsstyrelsen ersatt biotopskyddsområden med sammanlagt 2,1 miljarder kronor.

Skogsstyrelsens kostnader för ersättning av 2017 års nya naturvårdsavtal var 28 miljoner kronor, fördelade på 130 avtal, omfattande nästan 830 hektar produktiv skog. Skogsstyrelsens sammanlagda kostnader för naturvårdsavtal sedan 1993 är 476 miljoner kronor.⁸

⁷ Siffran är beräknad utifrån beslutsdatum.

⁸ Biotopskyddsområden och naturvårdsavtal på skogsmark 2016. JO1402 SM 1801. Skogsstyrelsen.

Förvaltare av skyddade områden

Nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden förvaltas till nästan 80 procent av länsstyrelser. De kommunala förvaltarna står för 12 procent. Gruppen *övriga* utgörs bland annat av stiftelser och andra statliga myndigheter.

Tabell AE. Förvaltare av nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden 2017-12-31

Län	Länsstyrelsen	Kommunen	Övriga (stiftelser m fl.)	Totalt
Stockholms län	145	105	77	327
Uppsala län	127	9	25	161
Södermanlands län	132	19	9	160
Östergötlands län	223	28	-	251
Jönköpings län	132	19	-	151
Kronobergs län	112	10	1	123
Kalmar län	194	16	-	210
Gotlands län	134	-	3	137
Blekinge län	99	11	1	111
Skåne län	251	58	8	317
Hallands län	150	11	18	179
Västra Götalands län	162	95	260	517
Värmlands län	179	9	-	188
Örebro län	199	45	8	252
Västmanlands län	88	16	3	107
Dalarnas län	253	52	16	321
Gävleborgs län	178	26	-	204
Västernorrlands län	180	26	1	207
Jämtlands län	170	2	6	178
Västerbottens län	349	6	6	361
Norrbottens län	383	8	6	397
Riket 2017	3 836	571	448	4 855
Riket 2016	3 624	568	436	4 628

Summan av siffrorna per län stämmer inte med siffran för hela riket, eftersom några objekt ligger i flera län.

Brott och förseelse mot områdesskydd

Brott mot områdesskydd begår den som med uppsåt eller av oaktsamhet skadar naturmiljön i ett biotopskyddsområde, uppför byggnad i ett strandskyddsområde eller orsakar skada eller risk för skada i nationalpark, naturreservat, kulturresevat, djur- och växtskyddsområde, vattenskyddsområde eller ett område som omfattas av interimistiskt förbud (Miljöbalken 29 kap § 2).

Under 2017 ledde 13 brottsmisstankar till åtal. Antalet strafföreläggande var 23 och antalet företagsböter 17 stycken.

Tabell AF. Antal brottsmisstankar avseende brottskod 8015 "Brott mot områdesskydd, förseelse mot områdesskydd" 2008-2017

År	Strafföreläggande	Åtal	Företagsbot
2008	21	18	-
2009	40	33	3
2010	35	26	7
2011	36	31	5
2012	36	29	23
2013	21	32	21
2014	50	8	14
2015	31	17	17
2016	39	8	22
2017	23	13	17
Summa	332	215	129

Källa: Åklagarmyndigheten

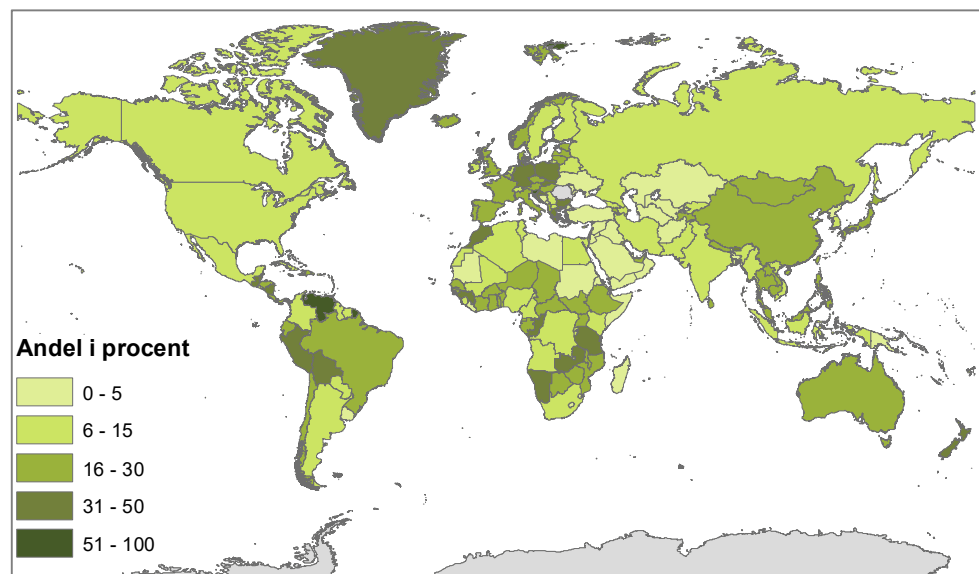
Internationell utblick

Det kan vara svårt att jämföra statistik över skyddad natur mellan olika länder. Lagstiftningen kan skilja sig mellan stater, den institutionella strukturen är olika och det finns en variation i uttolkning av begrepp och anvisningar. Andelen skydd i procent ger därför inte en fullständig bild av skyddets faktiska kvalitet och omfattning.

I Sverige omfattar Natura 2000-nätverket i stor utsträckning strikt skyddade områden. Det beror på att en betydande del av dessa områden omfattar känsliga naturskogar och odikade våtmarker som behöver ett strikt skydd för att bevaras. I länder där de skyddade områdena domineras av kulturlandskap har ett mindre strikt skydd bedömts vara tillräckligt för att bevara områdenas värden.

I december 2016 var 15 procent av världens land- och inlandsvatten och 13 procent av de nationella marina arealer skyddade. Enligt FN:s data var 14,8 procent av Sveriges landarealer plus inlandsvatten skyddade.

Karta 16. Skyddad natur i världen 2016. Andel landyta inklusive sötvatten

Kommentarer till karta:

Värden för bland annat Antarktis saknas. Dessa är gråfärgade.

Källa: UNEP-WCMC (2016) Global statistics from the World Database on Protected Areas (WDPA), April 2016.

Kartprojektion: World Miller Cylindrical

Skyddad natur inom Europa

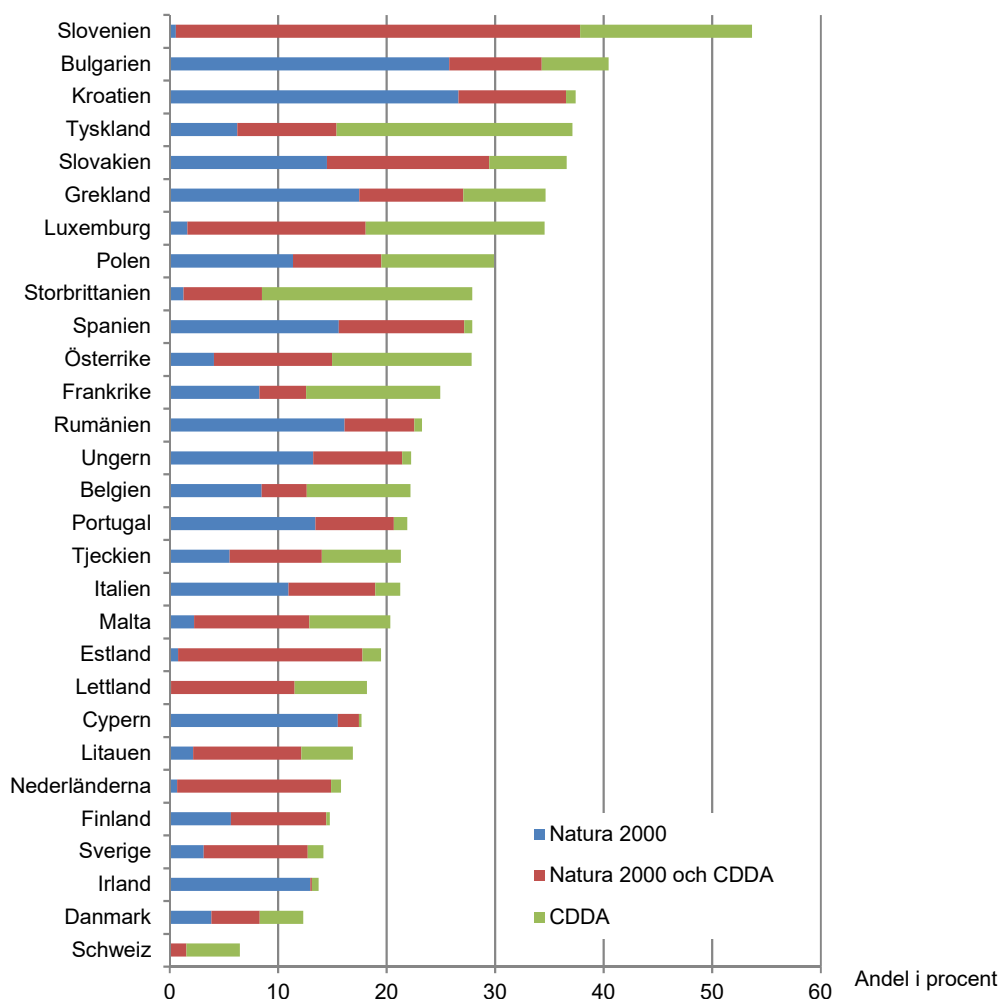
Konventionen för biologisk mångfald, som medlemsstaterna i EU har antagit, beslutade 2010 om en plan för globalt mål för skydd av natur. Målet innebär bland annat att 17 procent av landytan (inklusive sötvatten) ska ha ett ekologiskt representativt skydd till 2020.

Europeiska miljöbyrån (EEA) sammanställer hur stor areal av medlemsländerna som omfattas av skyddade områden med syfte att bevara naturmiljön. Naturvårdsverket rapporterar nationellt skyddade områden till EEAs databas CDDA (Common Database of Designated Areas) och Sveriges Natura 2000-områden till EEAs databas över nätverket.

Diagrammet visar hur stor andel av ländernas landyta (inklusive inlandsvatten) som omfattas av skydd i nationellt skyddade områden och i Natura 2000-nätverket, samt i vilken omfattning dessa skydd överlappar varandra.

Sammanställningen visar att Natura 2000-nätverket tillsammans med nationellt skyddade områden omfattar cirka 21 procent av landytan (inklusive sötvatten) inom Europa. De flesta länder har nått målet om 17 procent skyddad landyta. Drygt 14 procent av Sveriges landyta är skyddad enligt den här sammanställningen.

Diagram 21. Skyddad natur i Europa. Andel landyta inklusive sötvatten 2014

*CDDA (Common Database of Designated Areas). Europeiska miljöbyrån EEA:s databas över nationellt skyddade områden.

Källa: <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators/nationally-designated-protected-areas/nationally-designated-protected-areas-assessment-3>

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
0	Mindre än 0,5	Less than 0.5
0,0	Mindre än 0,05	Less than 0.05
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available
.	Uppgift kan inte förekomma	Not applicable
*	Preliminär uppgift	Provisional figure

1. Skyddad natur per kommun 2017-12-31

1. Protected nature by municipality

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyddade områden	Total areal, hektar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av kommun/län	
				Totalt	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotopskyddsområden	Övriga biotopskyddsområden	Andel av totalareal	Andel av landareal
00	Riket	12 919	5 607 892	4 621 978	633 159	3 888 516	73 508	28 536	255	10,6	11,4
01	Stockholms län	613	138 143	59 026	1 955	55 387	485	1 170	36	8,4	9,1
0114	Upplands Väsby	4	337	279	-	276	-	4	-	4,0	3,7
0115	Vallentuna	16	829	777	-	743	-	34	-	2,3	2,2
0117	Österåker	26	2 273	819	-	777	-	42	-	4,1	2,6
0120	Värmdö	50	31 714	6 630	-	6 619	-	4	7	10,6	14,8
0123	Järfälla	4	2 059	1 534	-	1 354	180	-	-	32,7	28,5
0125	Ekerö	16	4 027	2 535	-	2 509	-	26	-	10,5	11,7
0126	Huddinge	13	5 440	4 937	-	4 922	-	-	15	38,7	37,7
0127	Botkyrka	20	2 037	1 875	-	1 860	-	15	-	9,2	9,7
0128	Salem	6	3 786	3 175	-	3 165	-	10	-	53,3	58,7
0136	Haninge	29	35 034	9 153	1 160	7 977	-	16	-	16,2	20,0
0138	Tyresö	8	3 554	3 038	715	2 323	-	-	-	35,4	43,9
0139	Upplands-Bro	15	2 466	1 006	-	991	-	12	3	7,6	4,3
0140	Nykvarn	12	173	119	-	94	-	26	-	1,0	0,8
0160	Täby	2	274	273	-	273	-	-	-	3,9	4,5
0162	Danderyd	2	157	51	-	51	-	-	-	4,8	1,9
0163	Sollentuna	4	1 784	1 709	-	1 709	-	-	-	30,8	32,5
0180	Stockholm	8	1 894	1 577	-	1 577	-	-	-	8,8	8,4
0181	Södertälje	61	6 123	3 765	-	3 616	1	143	12	8,8	7,2
0182	Nacka	14	2 324	1 934	-	1 801	133	-	-	18,0	20,3
0183	Sundbyberg	1	127	127	-	127	-	-	-	14,4	14,6
0184	Solna	2	198	197	-	197	-	-	-	9,2	10,2
0186	Lidingö	2	450	369	-	369	-	-	-	8,8	12,0
0187	Vaxholm	2	4 369	2 928	-	2 928	-	-	-	40,8	50,6
0188	Norrtälje	270	16 791	6 444	81	5 576	-	789	-	2,9	3,2
0191	Sigtuna	16	779	695	-	683	-	13	-	2,2	2,1
0192	Nynäshamn	24	9 147	3 083	-	2 871	172	40	-	7,0	8,6
03	Uppsala län	426	100 870	32 402	2 766	28 745	-	904	-	8,5	4,0
0305	Häbo	16	2 725	2 174	-	2 146	-	28	-	14,6	15,2
0319	Älvkarleby	6	2 360	626	-	618	-	8	-	3,8	2,9
0330	Knivsta	6	1 180	699	-	687	-	12	-	4,0	2,5
0331	Heby	81	9 291	5 876	2 766	2 989	-	123	-	7,6	5,0
0360	Tierp	101	10 022	6 615	-	6 339	-	280	-	3,9	4,3
0380	Uppsala	88	6 936	6 854	-	6 720	-	139	-	3,1	3,1
0381	Enköping	37	4 504	2 398	-	2 348	-	54	-	3,4	2,0
0382	Östhammar	102	63 853	7 159	-	6 898	-	261	-	18,3	4,9
04	Södermanlands län	444	52 234	19 454	-	16 166	2 375	934	-	6,0	3,2
0428	Vingåker	13	191	190	-	155	-	35	-	0,4	0,5
0461	Gnesta	56	1 246	1 097	-	995	-	102	-	2,3	2,4
0480	Nyköping	138	20 213	7 559	-	7 248	-	324	-	9,8	5,3
0481	Oxelösund	2	247	135	-	135	-	-	-	0,3	3,8
0482	Flen	50	1 019	702	-	512	88	111	-	1,2	1,0
0483	Katrineholm	64	802	751	-	614	-	137	-	0,7	0,7
0484	Eskilstuna	47	6 164	3 832	-	3 147	591	95	-	4,9	3,5
0486	Strängnäs	62	2 482	1 122	-	946	61	115	-	2,6	1,5
0488	Trosa	18	19 870	4 067	-	2 415	1 636	16	-	29,9	19,4

Värden för enskilda skyddstyper är inte summerbara till totalvärden, p.g.a. överlappande arealer.

Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, p.g.a. att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

1. Skyddad natur per kommun 2017-12-31, fortsättning

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyd- dade om- råden	Total- areal, hek- tar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av kom- mun/län	
				Totalt	National- parker	Natur-re- servat	Natur- vårds-om- råden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga bio- top- skydds- områden	Andel av total- areal	Andel av land- areal
05	Östergötlands län	676	54 481	23 558	-	22 278	-	1 276	18	3,7	2,2
0509	Ödeshög	35	1 914	1 041	-	1 002	-	36	4	2,9	2,4
0512	Ydre	49	1 216	1 072	-	1 001	-	71	-	1,6	1,6
0513	Kinda	123	1 153	1 116	-	830	-	284	3	0,9	1,0
0560	Boxholm	26	201	196	-	133	-	59	3	0,3	0,4
0561	Åtvidaberg	72	2 065	1 765	-	1 572	-	198	-	2,7	2,6
0562	Finspång	42	1 076	1 007	-	940	-	67	-	0,9	1,0
0563	Valdemarsvik	63	14 460	4 494	-	4 341	-	156	-	7,1	6,1
0580	Linköping	80	2 929	2 286	-	2 143	-	140	2	1,9	1,6
0581	Norrköping	74	16 519	4 619	-	4 518	-	101	-	8,1	3,1
0582	Söderköping	36	5 594	1 327	-	1 276	-	51	-	4,2	2,0
0583	Motala	51	2 485	1 952	-	1 868	-	89	1	2,0	2,0
0584	Vadstena	7	3 334	1 687	-	1 682	-	5	-	8,1	8,8
0586	Mjölby	25	1 537	997	-	974	-	19	5	2,8	1,8
06	Jönköpings län	369	29 833	27 356	7 410	16 884	2 443	612	12	2,6	2,6
0604	Aneby	11	191	157	-	137	-	20	-	0,4	0,3
0617	Gnosjö	32	5 917	5 634	4 475	1 096	-	63	-	13,2	13,4
0642	Mullsjö	9	352	348	-	336	-	13	-	1,7	1,7
0643	Habo	17	3 082	2 986	-	823	2 157	9	-	6,7	9,1
0662	Gislaved	43	4 412	3 689	-	3 501	122	66	-	3,6	3,2
0665	Vaggeryd	29	1 158	1 109	542	490	-	68	9	1,4	1,3
0680	Jönköping	81	6 737	6 631	-	6 532	-	99	0	3,5	4,5
0682	Nässjö	14	646	626	-	440	165	22	-	0,7	0,7
0683	Värnamo	41	3 668	3 398	2 393	937	-	68	-	2,7	2,8
0684	Sävsjö	10	291	288	-	272	-	16	-	0,4	0,4
0685	Vetlanda	60	1 230	1 207	-	1 082	-	123	2	0,8	0,8
0686	Eksjö	22	1 319	638	-	614	-	24	-	1,5	0,8
0687	Tranås	13	830	645	-	625	-	20	-	1,9	1,6
07	Kronobergs län	441	26 888	19 543	-	18 565	0,0	985	2	2,9	2,3
0760	Uppvidinge	55	4 442	4 193	-	4 073	-	119	2	3,6	3,6
0761	Lessebo	24	1 699	1 561	-	1 506	-	55	-	3,7	3,8
0763	Tingsryd	100	2 828	1 180	-	947	-	233	-	2,3	1,1
0764	Älveta	40	2 235	1 643	-	1 517	-	127	-	2,1	1,7
0765	Älmhult	53	1 957	1 534	-	1 420	-	115	-	2,0	1,7
0767	Markaryd	25	290	285	-	215	-	70	-	0,5	0,6
0780	Växjö	73	5 954	3 146	-	3 014	-	140	-	3,1	1,9
0781	Ljungby	77	7 483	6 002	-	5 874	0,0	128	-	3,8	3,4
08	Kalmar län	561	58 858	34 084	172	26 188	6 626	1 107	-	2,9	3,1
0821	Högsby	27	3 012	2 060	-	2 002	-	58	-	3,8	2,7
0834	Torsås	12	409	229	-	193	-	36	-	0,7	0,5
0840	Mörbylånga	79	13 009	12 517	-	5 810	6 626	82	-	4,3	18,8
0860	Hultsfred	30	606	559	-	519	-	40	-	0,5	0,5
0861	Mönsterås	21	4 502	1 768	-	1 698	-	71	-	4,8	3,0
0862	Emmaboda	16	57	57	-	37	-	20	-	0,1	0,1
0880	Kalmar	40	2 521	720	-	643	-	77	-	2,0	0,8
0881	Nybro	52	2 209	2 042	-	1 921	-	122	-	1,8	1,7
0882	Oskarshamn	60	13 803	3 986	65	3 819	-	107	-	6,1	3,8
0883	Västervik	112	11 250	4 125	-	3 851	-	278	-	3,1	2,2
0884	Vimmerby	36	246	244	107	29	-	107	-	0,2	0,2
0885	Borgholm	82	7 234	5 778	-	5 667	-	111	-	2,0	8,5
09	Gotlands län	405	87 880	27 019	3 674	13 326	9 103	1 040	-	5,8	8,6
0980	Gotland	405	87 880	27 019	3 674	13 326	9 103	1 040	-	5,8	8,6
10	Blekinge län	323	20 633	10 284	-	9 654	-	604	52	3,0	3,5
1060	Olofström	47	1 434	1 249	-	1 145	-	104	0	3,5	3,2
1080	Karlskrona	84	4 922	1 705	-	1 514	-	164	27	1,5	1,6
1081	Ronneby	126	7 299	3 073	-	2 817	-	259	21	5,9	3,7
1082	Karlshamn	51	5 112	2 944	-	2 874	-	68	5	6,1	6,0
1083	Sölvesborg	18	1 866	1 313	-	1 304	-	9	-	1,7	7,1
12	Skåne län	822	99 095	38 648	1 953	30 147	5 560	988	14	5,8	3,5
1214	Svalöv	13	1 554	1 549	934	605	-	10	0	4,0	4,0
1230	Staffanstorps	1	6	3	-	3	-	-	-	0,1	0,0
1231	Burlöv	1	16	11	-	11	-	-	-	0,8	0,6
1233	Vellinge	11	44 271	1 549	-	1 549	-	-	-	62,8	10,9
1256	Östra Göinge	40	172	171	-	103	-	68	-	0,4	0,4
1257	Örkelljunga	5	12	12	-	-	-	12	-	0,0	0,0
1260	Bjuv	6	222	221	-	148	67	6	-	1,9	1,9
1261	Kävlinge	5	1 085	558	-	558	-	-	-	3,7	3,7
1262	Lomma	8	497	180	-	180	-	-	-	5,5	3,3
1263	Svedala	13	151	145	-	124	1	20	-	0,7	0,7
1264	Skurup	7	206	198	-	184	14	-	-	0,4	1,0
1265	Sjöbo	49	1 510	1 498	-	1 421	-	76	1	3,0	3,1
1266	Hörby	41	1 396	805	-	766	-	39	-	3,2	1,9
1267	Hörby	53	961	740	-	667	-	74	-	3,0	2,6
1270	Tomelilla	23	3 194	3 170	-	3 143	-	28	-	8,0	8,0

1. Skyddad natur per kommun 2017-12-31, fortsättning

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyd- dade om- råden	Total- areal, hek- tar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av kom- mun/län	
				Totalt	National- parker	Natur-re- servat	Natur- vårds-om- råden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga bio- top- skydds- områden	Andel av total- areal	Andel av land- areal
1272	Bromölla	5	126	125	-	115	8	2	-	0,6	0,8
1273	Osby	23	829	822	-	786	-	36	-	1,4	1,4
1275	Perstorp	4	175	172	-	170	-	2	-	1,1	1,1
1276	Klippan	25	1 532	1 517	681	765	44	28	-	4,0	4,1
1277	Åstorp	7	41	41	-	36	-	5	-	0,4	0,5
1278	Båstad	36	8 485	2 207	-	2 170	-	37	-	9,6	10,2
1280	Malmö	3	1 474	433	-	433	-	-	-	4,4	2,8
1281	Lund	42	7 998	7 840	37	3 776	4 008	15	7	18,2	18,4
1282	Landskrona	8	1 138	912	-	304	607	0	-	3,8	6,5
1283	Helsingborg	23	4 702	1 384	-	1 357	10	17	-	11,1	4,0
1284	Höganäs	13	3 231	1 720	-	1 720	-	-	-	4,8	12,0
1285	Eslöv	7	149	144	-	141	-	3	-	0,4	0,3
1286	Ystad	16	3 205	2 849	-	2 055	790	4	-	2,7	8,1
1287	Trelleborg	5	1 095	49	-	40	9	-	-	0,9	0,1
1290	Kristianstad	169	7 019	5 316	-	5 061	-	251	5	3,9	4,3
1291	Simrishamn	33	1 497	1 260	302	931	-	27	-	1,2	3,2
1292	Ängelholm	13	367	295	-	287	-	8	-	0,8	0,7
1293	Hässleholm	136	783	753	-	538	-	224	-	0,6	0,6
13	Hallands län	384	29 860	16 835	-	15 224	904	724	2	3,4	3,1
1315	Hylte	44	1 154	454	-	359	41	73	-	1,1	0,5
1380	Halmstad	94	5 537	5 037	-	4 942	-	94	2	3,3	5,0
1381	Laholm	65	3 156	3 008	-	2 926	-	82	-	3,3	3,4
1382	Falkenberg	105	2 853	1 902	-	1 640	-	262	-	1,6	1,7
1383	Varberg	53	6 336	2 316	-	1 985	204	126	-	3,7	2,7
1384	Kungsbacka	32	10 824	4 118	-	3 373	659	87	-	7,4	6,8
14	Västra Göta- lands län	1 253	238 197	103 355	4 718	77 389	19 237	1 976	112	6,9	4,3
1401	Härryda	22	1 036	876	-	835	-	41	-	3,6	3,3
1402	Partille	6	740	718	-	718	-	5	-	12,7	12,7
1407	Öckerö	3	2 199	329	-	329	-	-	-	4,3	12,8
1415	Stenungsund	15	3 867	1 786	-	1 530	246	18	-	12,8	7,1
1419	Tjörn	8	8 073	2 675	-	2 419	257	-	-	9,5	16,0
1421	Orust	14	7 254	3 467	-	3 270	175	22	-	8,2	9,0
1427	Sotenäs	20	2 737	1 629	-	1 422	184	23	-	4,0	11,8
1430	Munkedal	33	4 356	3 356	-	2 232	1 078	46	-	6,5	5,3
1435	Tanum	42	46 805	4 891	181	2 504	2 147	59	-	19,9	5,3
1438	Dals-Ed	39	6 039	5 223	2 713	2 442	-	72	-	7,3	7,2
1439	Färgelanda	29	1 639	1 516	-	1 442	-	74	-	2,7	2,6
1440	Ale	40	1 675	1 532	-	1 466	-	69	-	5,0	4,8
1441	Lerum	23	392	371	-	328	-	43	-	1,3	1,4
1442	Värgårda	21	896	857	-	750	38	70	-	2,0	2,0
1443	Bollebygd	7	18	17	-	-	-	17	-	0,1	0,1
1444	Grästorp	9	2 949	2 401	-	2 394	-	7	-	10,5	9,1
1445	Essunga	2	4	4	-	-	-	4	-	0,0	0,0
1446	Karlsborg	37	2 587	1 975	830	1 016	82	34	13	3,3	4,9
1447	Gullspång	32	1 658	1 003	-	934	-	61	9	3,0	3,2
1452	Tranemo	17	1 340	1 339	-	1 303	-	36	-	1,7	1,8
1460	Bengtsfors	38	1 654	1 595	-	1 554	-	43	-	1,6	1,8
1461	Mellerud	45	1 139	1 002	-	913	-	88	-	1,2	2,0
1462	Lilla Edet	35	1 156	1 024	-	939	-	85	-	3,4	3,3
1463	Mark	39	570	549	-	444	-	106	-	0,6	0,6
1465	Svenljunga	25	3 299	1 959	-	1 916	-	44	-	3,3	2,1
1466	Herljunga	11	266	266	-	233	-	33	-	0,5	0,5
1470	Vara	11	702	662	-	652	-	11	-	1,0	1,0
1471	Götene	40	7 947	7 513	-	1 961	5 545	43	-	12,8	18,6
1472	Tibro	11	61	61	-	43	-	19	-	0,3	0,3
1473	Töreboda	11	1 290	1 218	-	1 020	181	2	16	2,2	2,3
1480	Göteborg	16	13 232	5 237	-	5 227	9	-	-	12,9	11,7
1481	Mölnådal	8	1 982	1 870	-	1 867	-	3	-	13,0	12,8
1482	Kungälv	28	12 288	5 333	-	5 198	104	32	-	18,0	14,7
1484	Lysekil	21	11 987	2 885	-	848	2 020	18	-	17,2	13,8
1485	Uddevalla	33	8 717	4 624	-	2 699	1 891	34	3	11,9	7,3
1486	Strömstad	23	25 943	2 330	680	1 437	193	21	-	27,3	5,0
1487	Vänersborg	29	7 188	5 750	-	5 709	-	41	-	8,0	9,0
1488	Trollhättan	18	437	387	-	278	84	25	-	1,0	0,9
1489	Alingsås	32	1 498	754	-	690	3	61	5	2,7	1,6
1490	Borås	45	1 600	1 435	-	1 327	-	107	-	1,7	1,6
1491	Ulricehamn	34	2 517	2 495	-	2 448	-	43	3	2,3	2,4
1492	Åmål	30	4 800	2 238	-	2 180	-	58	-	5,4	4,7
1493	Mariestad	45	8 716	2 508	315	1 784	338	31	39	5,8	4,2
1494	Lidköping	22	7 436	1 906	-	271	1 622	20	-	5,4	2,7
1495	Skara	28	4 065	2 334	-	2 304	-	31	-	9,1	5,5
1496	Skövde	70	3 161	2 832	-	2 373	361	98	-	4,6	4,2
1497	Hjo	26	140	114	-	51	-	63	-	0,2	0,4
1498	Tidaholm	29	3 356	3 150	-	426	2 681	44	-	6,4	6,1
1499	Falköping	93	4 787	3 362	-	3 266	-	72	25	4,5	3,2
		5	126	125	-	115	8	2	-	0,6	0,8

1. Skyddad natur per kommun 2017-12-31, fortsättning

Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyd- dade om- råden	Total- areal, hek- tar	Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av kom- mun/län	
				Totalt	National- parker	Natur-re- servat	Natur- vårds-om- råden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga bio- top- skydds- områden	Andel av total- areal	Andel av land- areal
17	Värmlands län	945	112 211	58 554	-	48 287	8 724	2 242	2	5,2	3,3
1715	Kil	26	669	253	-	205	-	48	-	1,6	0,7
1730	Eda	120	1 512	1 479	-	1 156	-	327	-	1,7	1,8
1737	Torsby	186	10 119	10 056	-	9 664	-	400	-	2,3	2,4
1760	Storfors	21	512	310	-	253	-	57	-	1,1	0,8
1761	Hammarö	2	2 708	349	-	348	-	1	-	5,8	5,9
1762	Munkfors	5	18	16	-	3	-	13	-	0,1	0,1
1763	Forshaga	29	403	345	-	258	-	87	-	1,0	1,0
1764	Grums	10	529	111	-	77	-	34	-	1,1	0,3
1765	Årjäng	163	9 474	8 413	-	8 141	-	335	-	5,7	6,0
1766	Sunne	30	128	128	-	61	-	66	1	0,1	0,1
1780	Karlstad	87	11 299	3 661	-	1 844	1 617	217	1	7,4	3,1
1781	Kristinehamn	45	13 177	2 505	-	2 394	-	111	-	9,5	3,3
1782	Filipstad	30	8 739	7 477	-	1 865	5 809	80	-	5,1	4,9
1783	Hagfors	38	3 535	3 257	-	2 184	1 298	89	-	1,8	1,8
1784	Arvika	55	23 458	17 470	-	17 360	-	127	-	12,0	10,6
1785	Säffle	119	25 934	2 725	-	2 474	-	251	-	10,4	2,2
18	Örebro län	565	45 020	38 837	1 104	36 929	-	824	0	4,7	4,6
1814	Lekeberg	44	1 614	1 568	111	1 414	-	44	-	3,4	3,4
1860	Laxå	20	3 237	2 932	993	1 914	-	24	-	4,4	4,9
1861	Hallsberg	40	970	577	-	509	-	69	-	1,5	0,9
1862	Degerfors	16	1 238	1 203	-	1 194	-	9	-	2,9	3,1
1863	Hällefors	48	6 603	6 114	-	6 064	-	53	-	5,7	6,2
1864	Ljusnarsberg	32	4 691	4 291	-	4 236	-	57	-	7,4	7,5
1880	Örebro	101	4 201	3 339	0,0	3 196	-	143	-	2,6	2,4
1881	Kumla	6	199	190	-	188	-	2	-	1,0	0,9
1882	Askersund	78	3 748	1 912	-	1 820	-	96	-	3,7	2,3
1883	Karlskoga	65	2 115	1 917	-	1 834	-	91	0	4,1	4,1
1884	Nora	79	1 800	1 693	-	1 549	-	147	-	2,6	2,7
1885	Lindesberg	59	14 603	13 103	-	13 013	-	90	-	9,9	9,5
19	Västmanlands län	290	41 274	30 033	855	20 551	8 124	515	1	7,3	5,9
1904	Skinnskatteberg	19	9 794	9 399	-	1 860	7 530	9	-	13,6	14,3
1907	Surahammar	24	4 500	4 320	-	4 259	-	66	1	12,2	12,6
1960	Kungsör	16	429	380	-	370	-	10	-	1,9	1,9
1961	Hallstahammar	10	1 931	1 096	-	1 089	-	7	-	10,7	6,5
1962	Norberg	22	413	409	-	374	-	35	-	0,9	1,0
1980	Västerås	48	16 005	6 419	-	6 341	-	78	-	14,1	6,7
1981	Sala	92	6 199	6 103	855	5 045	-	203	-	5,2	5,2
1982	Fagersta	15	1 129	1 089	-	481	594	21	-	3,6	4,1
1983	Köping	28	436	392	-	334	-	58	-	0,7	0,7
1984	Arboga	27	439	427	-	398	-	29	-	1,1	1,3
20	Dalarnas län	958	304 822	294 458	39 251	251 853	237	3 203	0	10,1	10,5
2021	Vansbro	51	2 455	2 376	-	2 224	-	152	-	1,5	1,5
2023	Malung-Sälen	133	17 934	17 789	-	17 171	-	619	-	4,2	4,4
2026	Gagnef	75	1 984	1 958	-	1 764	-	214	-	2,4	2,6
2029	Leksand	108	1 881	1 732	-	1 367	-	365	-	1,3	1,4
2031	Rättvik	75	2 553	2 508	-	2 344	0,0	195	0	1,2	1,3
2034	Orsa	38	9 527	9 395	-	9 249	-	146	-	5,3	5,4
2039	Älvdalen	160	203 216	196 903	39 153	157 242	14	525	-	28,5	28,7
2061	Smedjebacken	26	26 819	24 987	-	24 915	0	72	-	25,4	26,4
2062	Mora	118	27 622	27 188	-	26 642	49	502	-	8,9	9,7
2080	Falun	52	2 425	2 126	-	1 985	7	134	-	1,1	1,0
2081	Borlänge	53	2 422	2 213	-	2 068	-	145	-	3,8	3,8
2082	Säter	11	773	748	-	725	-	23	-	1,2	1,3
2083	Hedemora	29	1 031	933	-	844	49	40	-	1,1	1,1
2084	Avesta	23	1 322	939	98	818	-	22	-	2,0	1,5
2085	Ludvika	30	2 857	2 661	-	2 495	118	48	-	1,7	1,8
21	Gävleborgs län	599	50 387	32 587	3 897	25 019	2 126	1 555	3	2,0	1,8
2101	Ockelbo	20	288	268	-	194	-	75	-	0,3	0,3
2104	Hofors	9	414	385	-	371	-	15	-	0,9	0,9
2121	Ovanåker	23	722	491	-	235	203	53	-	0,4	0,3
2132	Nordanstig	45	2 873	2 067	-	1 994	17	56	-	1,1	1,5
2161	Ljusdal	107	11 841	10 479	1 321	8 407	549	207	-	2,1	2,0
2180	Gävle	98	12 302	6 848	0,0	5 641	946	264	-	3,8	4,2
2181	Sandviken	43	6 589	3 556	2 577	872	-	108	-	5,1	3,1
2182	Söderhamn	62	4 367	1 742	-	1 512	-	230	-	1,9	1,6
2183	Bollnäs	77	1 231	1 175	-	861	107	208	3	0,6	0,7
2184	Hudiksvall	128	9 761	5 576	-	4 933	304	339	-	2,2	2,2

1. Skyddad natur per kommun 2017-12-31, fortsättning

				Landareal, hektar						Andel (%) skyddad areal av kom-mun/län	
Kod Län/ Kommun	Namn Län/Kommun	Antal skyd- dade om- råden	Total- areal, hek- tar					Skogliga	Övriga bio-	Andel av total- areal	Andel av land- areal
				Totalt	National- parker	Natur-re- servat	Natur- vårds-om- råden	biotop- skydds- områden	top- skydds- områden		
22	Västernorrlands län	492	51 024	41 042	2 741	30 288	6 924	1 115	-	1,8	1,9
2260	Ånge	70	10 673	9 460	-	9 320	-	141	-	3,2	3,1
2262	Timrå	20	1 562	1 262	-	1 211	-	51	-	1,3	1,6
2280	Härnösand	36	1 271	1 180	-	1 087	-	92	-	0,7	1,1
2281	Sundsvall	93	7 975	5 065	-	4 623	214	228	-	1,8	1,6
2282	Kramfors	71	11 260	9 871	215	3 048	6 480	148	-	3,9	5,8
2283	Sollefteå	102	5 169	4 647	-	4 421	-	231	-	0,9	0,9
2284	Örnsköldsvik	104	13 114	9 557	2 526	6 578	230	224	-	1,6	1,5
23	Jämtlands län	572	583 582	550 223	10 357	537 953	0	1 929	-	10,9	11,2
2303	Ragunda	58	1 926	1 265	-	1 064	-	202	-	0,7	0,5
2305	Bräcke	87	3 421	3 221	-	2 898	-	323	-	0,9	1,0
2309	Krokom	70	139 325	133 329	-	133 122	-	213	-	20,5	21,7
2313	Strömsund	92	128 349	118 860	-	118 595	-	265	-	10,9	11,4
2321	Åre	47	193 963	187 242	-	187 109	-	143	-	23,6	26,0
2326	Berg	61	28 965	28 478	-	28 265	-	212	-	4,7	5,0
2361	Härjedalen	81	84 018	74 979	10 357	64 377	0	244	-	7,1	6,7
2380	Östersund	84	3 616	2 849	-	2 522	-	328	-	1,5	1,3
24	Västerbottens län	869	913 245	801 360	2 332	797 457	48	2 268	-	13,7	14,7
2401	Nordmaling	70	21 105	3 189	-	2 975	-	214	-	8,5	2,6
2403	Bjurholm	51	2 400	2 154	-	2 029	-	133	-	1,8	1,7
2404	Vindeln	126	5 193	4 676	-	4 384	22	280	-	1,8	1,8
2409	Robertsfors	33	1 840	1 515	-	1 398	-	117	-	0,8	1,2
2417	Norsjö	31	1 032	935	-	833	-	103	-	0,5	0,5
2418	Malå	36	1 467	1 433	-	1 313	-	120	-	0,9	0,9
2421	Storuman	54	161 009	155 542	-	155 304	-	238	-	19,6	21,3
2422	Sorsele	29	412 200	393 232	-	393 149	-	84	-	51,8	53,4
2425	Dorotea	24	55 046	53 829	-	53 796	-	33	-	18,7	19,5
2460	Vännäs	27	799	766	-	702	-	67	-	1,4	1,5
2462	Vilhelmina	34	154 878	148 071	-	147 976	-	95	-	17,7	18,4
2463	Åsele	77	12 433	12 140	2 332	10 405	-	117	-	2,7	2,9
2480	Umeå	83	66 732	8 876	-	8 713	15	153	-	12,8	3,8
2481	Lycksele	120	8 120	7 823	-	7 540	-	287	-	1,4	1,4
2482	Skellefteå	98	8 990	7 180	-	6 940	11	229	-	0,9	1,1
25	Norrbottnens län	916	2 569 358	2 363 321	549 974	1 810 226	593	2 567	-	22,9	24,3
2505	Arvidsjaur	87	40 056	38 792	-	38 653	-	142	-	6,5	6,9
2506	Arjeplog	54	272 844	250 382	14 090	236 153	-	139	-	18,8	19,9
2510	Jokkmokk	91	914 021	851 822	427 371	424 265	-	190	-	47,3	48,4
2513	Övertalix	81	7 304	7 120	-	6 907	-	219	-	2,5	2,6
2514	Kalix	65	15 653	3 219	-	3 065	-	161	-	4,2	1,8
2518	Övertorneå	59	7 494	7 282	-	7 148	-	133	-	3,0	3,1
2521	Pajala	102	33 767	33 292	-	32 936	-	356	-	4,2	4,3
2523	Gällivare	70	669 555	628 935	98 260	530 425	-	255	-	39,8	40,1
2560	Älvsbyn	41	2 729	2 629	-	2 570	-	59	-	1,5	1,6
2580	Luleå	85	22 882	7 108	-	6 256	593	264	-	4,6	3,4
2581	Piteå	56	26 045	4 258	-	4 114	-	146	-	5,6	1,4
2582	Boden	101	10 510	10 159	-	9 828	-	340	-	2,5	2,5
2583	Haparanda	28	9 021	1 303	817	395	-	92	-	4,8	1,4
2584	Kiruna	30	537 479	517 021	9 436	507 514	-	71	-	26,2	27,0

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

SCB tar i samarbete med Naturvårdsverket fram årlig statistik om skyddad natur. Uppgifterna är officiell statistik inom ämnesområdet Miljö; Markanvändning.

Syftet med statistiken är att ge en översikt av skyddade områden i Sverige. Ett skyddat område är ett geografiskt definierat område som är permanent utpekat, reglerat och förvaltad för att uppnå specifika syften och bevarandemål. I Sverige används skyddade områden som samlingsnamn för skyddsformer inom miljöbalken och jordabalken. Skyddade områden med stöd av miljöbalken inrättas i enlighet med förordningen om områdesskydd och nationalparksförordningen. Skyddad natur med specifika syften och reglerad markanvändning utgör en egen form av markanvändning. I juridiska och statistiska sammanhang skiljer man därför dessa områden från andra markslag.

Statistiken innehåller även uppgifter om skyddade älvar, nationalstadsparken, Natura 2000, fridlysta arter, samt skog som skyddad enligt jordabalken och omfattas av markersättning.

Publicering av statistiken sker årligen i form av ett Statistiskt Meddelande (SM) i serien Sveriges officiella statistik. SM publiceras i sin helhet på SCB:s webbplats www.scb.se. Där finns även statistiken i Sveriges statistiska databaser.

Merparten av data är hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur Natur och databasen över Sveriges Natura 2000-områden. Databaserna finns publikt tillgängliga via Kartverket Skyddad Natur som nås via Naturvårdsverkets webbplats. www.naturvardsverket.se/kartverket-skyddad-natur.

Definitioner och förklaringar

Naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett nyttjanderättsavtal som tecknas mellan markägare och staten, genom Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket eller länsstyrelserna. Även kommuner kan teckna naturvårdsavtal med markägare. Grunden för avtalstypen regleras enligt 7 kap. 3 § andra stycket jordabalken (1970:994) samt i lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen).

Syftet med naturvårdsavtal är att utveckla och bevara höga naturvärden. Skyddet är svagare än områdesskydd enligt miljöbalken.

Genom att ingå ett naturvårdsavtal avstår fastighetsägaren från viss användning av ett område, t.ex. avverkning, och/eller tolererar att naturvårdande och andra åtgärder vidtas inom området. I avtalet beskrivs området och hur naturvärdena bör bevaras och utvecklas, men fastighetsägaren åtar sig inte i naturvårdsavtalet att utföra åtgärder. Avtalstiden i ett naturvårdsavtal kan vara upp till 50 år. Avtalet kan göras gällande gentemot en ny ägare genom att det skrivs in i fastighetsregistret.

I avtalen ingår ofta områden som behöver en naturvårdande skötsel för att naturvärdena ska bestå och utvecklas, men även områden som behöver utvecklas fritt kan ingå. Det finns olika benämningar på naturvårdsavtal. Ekoparksavtal tecknas mellan Skogsstyrelsen och Sveaskog, utan statlig ersättning. Områdena är minst 1 000 hektar stora och har minst 50 procent naturvårdsareal.

Vitryggsavtal har tecknats med Bergvik skog AB och avser bevarande av främst lövskog och död ved, för att gynna den hotade vitryggiga hackspetten. Dessa avtal har också tecknats utan statlig ersättning.

Naturtypskartering

I samverkan med länsstyrelserna karterar Naturvårdsverket kontinuerligt naturtypsfördelningen inom samtliga nationalparker och naturreservat. Karteringen görs med hjälp av satellitbilder. Statistik från naturtypskarteringen finns i databasen VIC Natur på objektsnivå.

Gränsen för fjällnära skog är sammanställd 1993 och 1994 av SLU/Institutionen för skogstaxering och utgår från Skogsstyrelsens förordning (SKSFS 1991:3) om gränserna för fjällnära skog. I naturtypskarteringen har det ingått att utifrån data om skyddad skog i respektive reservat fördela skogstyperna som skyddade eller ej skyddade.

Rapporterna ”Kartering av skyddade områden – Skogstyper i nationalparker och naturreservat” (Naturvårdsverkets rapport 5282) och ”Kartering av skyddade områden – Kontinuerlig naturtypskartering” (Naturvårdsverkets rapport 5391) beskriver naturtyper samt metoder och resultat från naturtypskarteringen. Under 2011 kompletterades naturtypskarteringen för att innefatta skogar i fjällregionen, vilket ger en homogen kartering av skogstyper som omfattar hela Sverige. Naturtyper inom den fjällnära regionen redovisas också i Tabell J utifrån flygbildstolkade vegetationskartor som ger en mer detaljerad naturtypsindelning av de öppna fjällvegetationstyperna.

Naturtyper

Följande beskrivning avser de i tabell J, K och L redovisade naturtyperna.

Skogstyper

- Tallskog: I huvudsak homogen tallskog (>70% tall)
- Granskog: I huvudsak homogen granskog (>70% gran)
- Barrblandskog: Blandskog av tall och gran (inget träslag når 70 %)
- Barrsumpskog: Barr- och lövblandad barrskog som sammanfaller med myr i kartdata
- Lövblandad barrskog: Barrskog med lövträd (>30% lövträd)
- Triviallövskog: I huvudsak homogen lövskog (>70% triviallöv)
- Ädellövskog: I huvudsak homogen ädellövskog (>70% löv, >50 % ädellöv)
- Triviallövskog med ädellövinslag_ Lövskog med 20-50% ädellöv
- Lövsumpskog: Lövskog som sammanfaller med myr i kartdata
- Hygge: Avverkade och yngre skogar upp till ca 50 års ålder
- Impediment: Ej produktiv skog

Övriga naturtyper

- Våtmark: Våtmark, övrig våtmark, hävdad våtmark, torvtäkt
- Äng och betesmark
- Övrig öppen mark: Odlad mark, substratmark, exploaterad mark, anläggningar
- Öppen mark i fjällen: Öppna marker samt buskmarker i fjällregionen (glaciärer och snöfält, block- och hållmarker, gräs- och rishedar, örtängar, buskmarker)
- Sjöar och vattendrag
- Hav

Naturtyper ovanför gränsen för fjällnära skog (Tabell J)

- Fjällblock och hållmark
- Fjällhed: Gräshed (inkl. moderat snölega), skarp, torr, frisk och våt rished
- Fjälläng: Lågörtäng, högörtäng, buskmark

- Fjällmyr: Blöt myr, övrig myr
- Fjällbjörkskog: Hedbjörkskog, ängsbjörkskog
- Fjälltallskog
- Fjällbarrskog
- Fjällgranskog
- Lövblandad fjällbarrskog
- Ungskogar inklusive hyggen
- Glaciärer och permanenta snöfält
- Vatten
- Övrigt: Kulturmark och låglandsgräsmarker, exploaterad mark (inkl. bebyggelse), övrig mark (sandmark etc.)

Regioner – för havsområden och skogsmark

Statistik över marina nationalparker och naturreservat redovisas på havsområden enligt den indelning som Svenskt Vattenarkiv (SMHI) anger. Se även: www.havet.nu/?d=41 .

Den regionindelning som används för statistik om skogsmark är SUS-regioner. Det är en indelning i fem naturgeografiska regioner anpassade till länsgränserna. Indelningen gjordes i 'Skogsvårdsorganisationens Utvärdering av Skogspolitiken' (SUS) 2001. Se Karta 17, nästa sida.

Karta 17. Regionindelning för redovisning av skogsmark**Regioner**

- Region 1 (motsvarar ovan fjällnära gränsen)
- Region 2
- Region 3
- Region 4
- Region 5

Regionindelning är en indelning i fem naturgeografiska regioner anpassade till länsgränser och fjällnära gränsen.

Så görs statistiken

Följande koordinatsatta register har använts vid produktion av statistiken:

- Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur, uttag i februari 2018
- Sveriges Natura 2000-områden, uttag i februari 2018
- Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS), uttag 2018
- Gränser för kommuner och län, baserade på Lantmäteriets fastighetskarta, uttag i januari 2018
- Vattenkarta, hämtad från Lantmäteriets fastighetskarta, uttag i januari 2018
- Fastighetsregister samkört med registret över totalbefolkningen 2017-12-31
- Register över havsvatten, baserat på bl.a. Fastighetskartan, 2015
- SCB:s tätorter 2015

Uppgifter hämtas även från andra källor avseende fridlysta växter och djur, skyddade älvar och skogar, kulturresevat, kostnader, brottsmisstankar, internationella data och tema våtmarker.

Register över skyddade områden (NVR)

Uppgifter om skyddad natur i Sverige är till stora delar hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur. Det registeruttag som ligger till grund för här redovisad sammanställning gjordes i februari 2018 och omfattar områden som beslutats och vunnit laga kraft senast den 31 december 2017.

Enligt 33 § områdesskyddsförordningen ska länsstyrelsen föra ett register över beslut i naturvårdsärenden och andra förhållanden på naturvårdens område (naturvårdsregister). Vidare ska Naturvårdsverket föra ett sammanfattande nationellt register. Med stöd av denna paragraf har Naturvårdsverket meddelat föreskrifter (NFS 2009:5) om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken.

Inom ramen för IT-systemet VIC-Natur ajourhåller myndigheterna ett gemensamt naturvårdsregister. Det innehåller både administrativa data och områdesgränser. Det ersätter det tidigare registret och den s.k. NAVO-databasen, där digitala gränser förts av Lantmäteriet (Metria). Genom VIC-Natur har Naturvårdsverket, länsstyrelserna och Lantmäteriet gemensam tillgång till kartdata för områdesskydd och informationssystem som stödjer verksamheten. I kartdatabasen finns både kartdata som genereras via naturvårdsarbetet och digitala kartor från Lantmäteriet.

Bearbetningar

Skydd inom Myrskyddsplanen

Indata

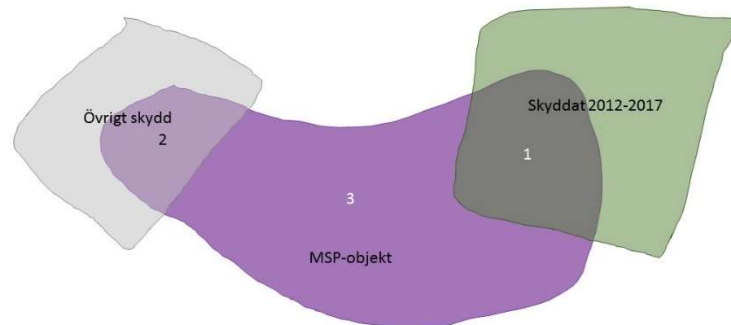
1. Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, skogliga och övriga biotopskyddsområden (beslutade, gällande och överklagade) från VIC Natur 2018-01-22
2. Naturvårdsverkets naturvårdsavtal från VIC Natur 2018-01-22 och 2016-04-20
3. Skogsstyrelsens naturvårdsavtal från Skogsdataportalen 2018-01-22
4. Natura 2000 SCI-områden från Skyddad natur 2017-12-08
5. Markersättningar från FIDOS: NV-fastigheter med statusen "Ägd" 2018-01-15 och intrång 2018-01-10
6. Myrskyddsplan 2.2 enligt 2007, uppdaterad 2017-01-24
7. Län från Statistiska Centralbyrån 2017
8. KNAS 6 där denna kartering finns, d.v.s. inom skyddade områden, 2018-01-02

9. Heltäckande KNAS arbetsmaterial (ett delresultat inom produktionen av Naturtypskarteringen KNAS 6), 2018-01-02

Metod

För beräkningen av den areal som skyddats 2012-2017 (1) gjordes ett urval från skyddstyperna i punkt 1-5 med hjälp av urs. beslutsdatum, startdatum och slutdatum, avtalsdatum och det datum då Natura 2000 SCI-områden föreslagits av regeringen till EU (SCI_FORSL även kallat pSCI). För resterande delar av myrskyddsplansobjekten beräknades övrigt skydd (2) (d.v.s. utanför tidsperioden 2012-2017) med alla skyddstyperna i punkt 1-5 oavsett vilket datum de skyddats.

Figur 4. Beskrivning av arealberäkning, Myrskyddsplanen

Alla överlappande arealer är borttagna mellan de olika skyddstyperna, med en prioriteringsordning enligt indatalistan ovan. Eventuella överlapp inom respektive skyddstyp är också borttagna.

Med formellt skydd avses här alla de skyddstyper som finns listade i det första urvalet förutom markersättningar (som redovisas separat).

Våtmarksarealerna baseras på KNAS (raster med 10 m upplösning) och länsgränserna är från 2017.

Land- och vattenarealer

De skyddade områdenas totalarealer innehåller både land- och vattenytor. Vattenarealerna består av såväl sötvatten som havsområden. De skyddade områdenas fördelning i land- och vattenarealer beräknas med hjälp av vattenkartan i Lantmäteriets digitala fastighetskarta. Det har en noggrannhet som motsvarar kartskalen 1:10 000.

Några Natura 2000 SCI-objekt som enligt beslut endast består av vatten, delas inte mot fastighetskartans vattenskikt för beräkning av land- och vattenarealer. Istället klassas hela deras yta som vattenareal. Det gäller följande SCI-objekt:

Namn	SITECODE
Byskeälven	SE0820432
Byskeälven	SE0810437
Görjeån	SE0820728
Laisälven	SE0820737
Piteälven	SE0820434
Råneälven	SE0820431
Torne och Kalix älvsystem	SE0820430
Vindelälven	SE0810435
Åbyälven	SE0820433
Åbyälven	SE0810438
Lögdeälven	SE0810433
Öreälven	SE0810434

Arealer per kommun

Arealuppgifterna har beräknats av SCB i GIS-miljö. De skyddade arealerna på läns- och kommunnivå har fördelats med hjälp av digitala gränser med en noggrannhet som motsvarar skala 1:10 000.

När ett skyddat område sträcker sig över kommungräns redovisas det som ett område i varje kommun. Detsamma görs för redovisning av nationalparker och vattenskyddsområden som sträcker sig över länsgräns. Övriga områden delas inte mot länsgräns, utan antalet förs till det län där den största delen av området finns.

Om någon del av området är mindre än 10 hektar per kommun och utgör mindre än 50 procent av hela områdets area, är det ej medtaget i antalsuppgiften för den aktuella kommunen. Undantag görs för de områden vars totala areal är mindre än 10 hektar, utan delning mot kommungräns. Då redovisas de olika delarna per kommun i antalsuppgiften, om inte ytan understiger 0,005 hektar.

Skyddad skog

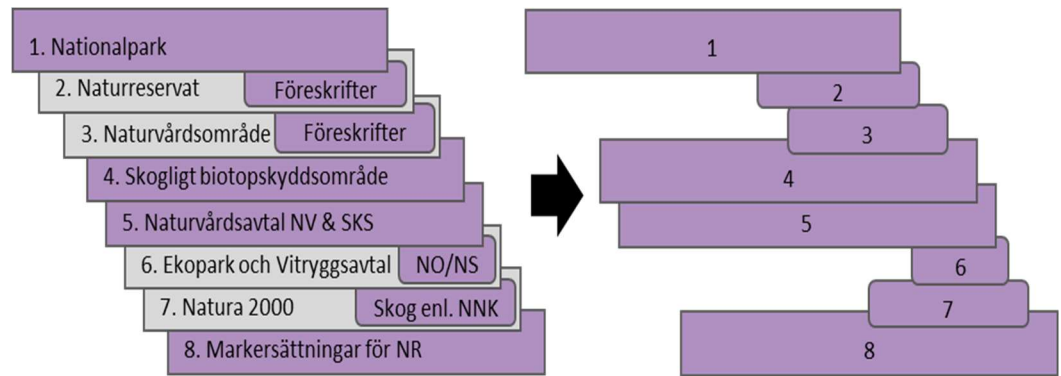
Indata

1. Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och skogliga biotop-skyddsområden (gällande, ursprungligt gällandedatum t.o.m. 2017-12-31) från VIC Natur 2018-02-27
2. Natura 2000 SCI-områden med utpekade skogshabitat från VIC Natur 2018-02-27
3. Naturvårdsverkets naturvårdsavtal (gällande 2017-12-31) från VIC Natur 2018-03-08
4. Skogsstyrelsens naturvårdsavtal från Skogsstyrelsen 2018-03-12
5. NO/NS bestånd inom Sveaskogs ekoparker och Bergviks vitryggsavtal från Skogsstyrelsen 2016-10-01
6. Markersättningar från FIDOS: NV-fastigheter med statusen "Ägd" från 2018-04-05, intrång från 2018-04-05 och bidrag från 2018-03-08 (avtals- resp. beslutsdatum t.o.m. 2017-12-31)
7. Föreskrifter mot skogsbruk, VIC Natur 2018-01-04
8. Natura Naturtypskartan NNK 2018-01-29
9. Län från Statistiska Centralbyrån 2018
10. Fjällnära gräns från VIC Natur
11. KNAS 6 där denna kartering finns, d.v.s. inom skyddade områden, 2018-03-07
12. Heltäckande KNAS arbetsmaterial (ett delresultat inom produktionen av Naturtypskarteringen KNAS 6), 2018-03-07
13. SLU Riksskogstaxeringen 2014 (Riksskogstaxeringsdata uppdelad på nedan och ovan fjäll härstammar från begärt uttag från Riksskogstaxeringen 2014)

Metod

För naturreservat och naturvårdsområden har endast de delar som har föreskrifter mot skogsbruk räknats som skyddade. Naturvårdsavtal som avser Sveaskogs ekoparker och områden inom åtgärdsprogram för vitryggig hackspett (s.k. vitryggsavtal) inkluderar enbart arealerna inom naturvårdsmål där skogen lämnas orörd eller naturvårdsmål med naturvårdande skötsel (NO resp. NS). Inom Natura 2000-områden (SCI) med utpekade skogshabitat inkluderas endast de delar som karterats som potentiella skogshabitat i Natura Naturtypskartan (NNK).

De olika skyddstyperna har lagts samman enligt prioritetsordningen i skissen nedan, så att överlappande ytor exkluderas och dubbelräkning av arealer undviks.

Figur 5. Exkludering av överlappande arealer skogsmark

KNAS har använts för beräkning av produktiv och total areal skogsmark förutom vad gäller total areal produktiv skogsmark i hela landet ovan respektive nedan fjällnära gräns. Till det har uppgifter från SLU Riksskogstaxeringen 2014 använts.

Jämförelse med Nationell strategi för formellt skydd av skog⁹

För nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, skogliga biotopskyddsområden och Natura 2000 SCI-områden har samma uttag använts som resten av statistiken i denna rapport baseras på. Detta uttag skiljer sig från det uttag som gjordes i arbetet med Nationell strategi för formellt skydd av skog. Dels används ursprungligt gällandedatum t.o.m. 2017-12-31, istället för att som i strategin använda ursprungligt beslutsdatum t.o.m. 2015-12-31 och dels inkluderas endast beslutsstatus "gällande", till skillnad från strategin, då även överklagade, beslutade, gällande under rättning, överklagade under rättning och beslutade under rättning inkluderades.

Omland tätort

Skyddad natur i och omkring tätorter har beräknats inom en zon på 3 kilometer från gränsen för SCBs tätorter 2015.

Statistikens tillförlitlighet

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Naturvårdsregistret

Statistiken om nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, naturminnen, vattenskyddsområden, djur- och växtskyddsområden, övriga biotopskyddsområden samt Natura 2000-områden bygger på uppgifter från Naturvårdsregistret. Naturtypsfördelningen baseras på Kontinuerlig naturtypskartering av skyddade områden (KNAS).

Uppgifterna i naturvårdsregistret uppdateras och förbättras kontinuerligt. Ibland revideras arealer p.g.a. förändringar i den geometriska utbredningen, exempelvis genom att en utvidgning eller ny inmätning har gjorts av objektet. Under de sex senaste åren har ett omfattande kvalitetsförbättringsprojekt pågått som avser gränserna för de skyddade områden. Genomförda kvalitetsförbättringar innebär i flera fall en förändring av objektytan.

Även andra uppgifter än areal kan skilja sig. Områden kan t.ex. ha varit felaktigt klassade tidigare. Vidare ska det observeras att ett och samma område som

⁹ Skogliga värdekämrar i Sverige – sammanfattande beskrivning av dataurval och nuläge 2015-2016, Bilaga 2a till Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens redovisning av regeringsuppdrag om Värdefulla skogar, Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2017

sträcker sig över kommungräns ofta redovisas som ett område i vardera kommunen med olika objektidentitet.

I 2007-2010 års statistik användes de arealer som genererades automatiskt i VIC-Natur, d.v.s. att arealen baseras på den angivna avgränsningen. Tidigare användes de manuella arealerna från VIC-Natur, d.v.s. de arealer som länsstyrelserna själva angav. Övergången till automatiska arealer gjordes eftersom de ansågs vara av högre kvalitet. Från och med 2011 års statistik används land- och vattenarealer som automatgenereras av Statistiska centralbyrån i samband med att statistiken tas fram.

Områden som inte är gällande idag ingår inte i statistiken. I de specifika fall då naturreservat har upphävts (kräver synnerliga skäl enligt miljöbalken) har de normalt ersatts av ett annat skyddat område, t.ex. genom att området ingår i ett nytt naturreservat eller i en nationalpark. I statistiken saknas därmed skyddade arealer som har varit skyddade, men inte är det idag. Det förekommer också att den skyddade arealen saknas för några år och redovisas först från och med när beslutet om det nya området togs.

Skyddade områden avser hela ytan oberoende om strikt skydd gäller eller ej. Inom ett flertal skyddade områden ingår vattenytor som inte har något egentligt skydd utan som har medtagits främst av arronderingsskäl. Avseende skog, så ingår skog både med och utan föreskrifter mot skogsbruk. I Natura 2000-arealen ingår både ytor med utpekade habitat och ytor som saknar habitat. Skyddet avser främst ytorna med utpekade habitat.

Tidsserier i diagram 7-11

Från och med 2015 års statistik används gällandedatum som grund till statistiken över nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden i diagram 5, 6 och 7. Tidigare har statistiken utgått från beslutsdatum. Beslutsdatum används fortfarande för Natura 2000, eftersom den skyddsformen saknar gällandedatum.

Diagram 7 visar vilka marktyper som har skyddats under sedan 1998, utifrån ursprungligt gällandedatum. Utökningar av områden som bildades innan 1998 ingår inte. För områden bildade 1998 eller senare visas utökningar på ursprungligt gällandedatum för området, även om utvidgning har gjorts senare. Därför skiljer sig den sammanlagda arealen per år här, från den ökning som visas i Tabell A, på sid 1.

För flera naturreservat har man tagit beslut om att ändra den geografiska utbredningen av det skyddade området. Den vanligaste anledningen är att området utökas. I statistiken redovisas den nuvarande utbredningen från och med det år området blev gällande, även om det ursprungliga beslutet inte omfattade hela ytan. Exempelvis hamnar den stora ökningen av Natura 2000-området Bästeträsk på ursprungligt gällandedatum 1998, trots att utvidgningen gjordes under 2015.

Helt nya objekt ersätta tidigare objekt på samma plats, eller ungefär samma plats. Det leder till att arealer som tidigare har varit redovisade för ett visst år försvinner från detta årtal och istället blir synliga det årtal som det nya objektet bildats. Exempelvis så ersätter det stora marina N2000 objektet Hoburgs bank och Midsjöbankarna (beslutat 2016) de tidigare N2000 objekten Hoburgs bank (beslutat 2002) och Norra Midsjöbanken (beslutat 2008).

Internationella jämförelser

Det är svårt att göra jämförelser mellan olika länders statistik om skyddade områden. Detta beror bland annat på att lagstiftningen delvis skiljer sig mellan länderna, att den institutionella strukturen är olika och att det finns en variation i uttolkning av begrepp och anvisningar. Andelen skydd i procent ger därför inte en fullständig bild av skyddets faktiska kvalitet och omfattning.

I Sverige omfattar Natura 2000-nätverket i stor utsträckning strikt skyddade områden. Det beror på att en betydande del av dessa områden omfattar känsliga naturskogar och odikade våtmarker som behöver ett strikt skydd med t.ex. förbud mot skogsbruk för att bevaras. I andra länder där områdesarealerna domineras av kulturlandskap har ett mindre strikt skydd bedömts vara tillräckligt för att bevara områdenas värden.

WDPA - World Database on Protected Areas - innehåller data om världens skyddade områden. Sedan 1981 ansvarar FN:s miljöprogram, United Nations Environment Programme - World Conservation Monitoring Centre (UNEP-WCMC) med hjälp av Internationella Naturvårdsunionen (IUCN) för databasen. Där finns statistik över alla områden skyddade enligt lag i respektive land.

Kartverktyget www.protectedplanet.net ger mer specifik information om skyddade områden i världen. Vetenskapliga analyser av skyddet av världens skogar är gjorda, bland andra "Global analysis of the protection status of the world's forests".

Förändringar jämfört med föregående års statistik

Årligt tema

Varje år görs en specialbearbetning inom ett särskilt tema, som är en fördjupning av ett aktuellt ämne inom området Skyddad natur. Årets tema är Våtmarker och myrar, med anledning av Regeringens satsning på våtmarker under åren 2018-2021.

Tidigare teman har varit Friluftsliv, Grön infrastruktur och Skyddad skogsmark. Statistiken inom det årliga temat presenteras inte i Sveriges statistiska databaser. Det är inte årligt återkommande statistik och därför inte officiell statistik.

Skyddad skogsmark

Avsnittet om skyddad skog har utvecklats jämfört med föregående års statistik. Statistiken innehåller nu uppgifter om skydd enligt jordabalken samt om markersättningar. Syftet är att ge en mer heltäckande bild av formellt skyddade områden i skog i Sverige.

Redovisningen i SM görs per SUS-region istället för per län. Indelningen per län finns endast tillgänglig i Sveriges statistiska databaser.

Bra att veta

Tips vid användning av statistik om skyddad natur

Begrepp inom statistiken över skyddad natur kan ibland skilja sig åt, beroende på i vilket sammanhang och med vilket syfte som uppgifterna har tagits fram. Därför är det viktigt att förstå och vara uppmärksam på vilka definitioner och sammanhang som förekommer i denna och andra publikationer. Exempel på begrepp som är viktiga att hålla isär:

Areal skyddad natur med gällande och laga-kraft-vunnet beslut	Areal för markersättningar/marklösen för <u>bildande</u> av naturreservat
Arealer som avser områden <u>med</u> föreskrifter mot skogsbruk	Areal för områden <u>utan</u> föreskrifter mot skogsbruk
Areal skyddad skog	Areal skyddad <u>produktiv</u> skogsmark
Areal skyddad natur <u>ovan</u> gränsen för fjällnära skog	Areal skyddad natur <u>nedanför</u> gränsen för fjällnära skog

Överlapp mellan skyddstyper, t.ex. Natura 2000 överlappar ofta arealer med nationalparker eller naturreservat

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se/MI0603.

Kartverktyget Skyddad Natur

Du kan själv skapa kartor över skyddade område för en kommun, ett län eller för hela landet, i Naturvårdsverkets kartverktyg Skyddad natur: www.naturvardsverket.se/kartverktyget-skyddad-natur

Där kan du söka ut vilka områden som skyddats i en kommun eller län, hitta statistik för enskilda områden och göra urval baserat på flera av de uppgifter som redovisas här, t.ex. vilka områden som bildats med syfte att tillgodose områden för friluftslivet, vilka områden som beslutats av kommunen eller vilka områden som bildats mellan olika år. Informationen kommer från det nationella naturvårdsregistret och databasen över Sveriges Natura 2000-områden, d.v.s. samma källor som ligger till grund för statistiken i detta meddelande. Informationen i kartverktyget uppdateras kontinuerligt.

Natura 2000

Mer information om Skyddad natur och de olika skyddstyperna finns på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se/Amnen/Skyddad-natur/.

Tidsserier

Tidsserier över utvecklingen av skyddade områden inom kommun, län och riket finns i SCB:s statistikdatabas. Den nås via produktsidan www.scb.se/MI0603

Annan statistik

Skogsstyrelsen publicerar officiell statistik om biotopskyddsområden och naturvårdsavtal på skogsmark. En sammanställning för 2017 har gjorts i det statistiska meddelandet JO1402 SM 1801, som finns tillgängligt på Skogsstyrelsens webbplats. Eftersom de använder beslutsdatum per skyddat område, stämmer uppgifter om antal biotopskyddsområden inte överens med uppgifter i den här publikationen, som använder gällandedatum per skyddat område.

In English

Summary

The purpose of this report is to give an overall picture of protected areas in Sweden. Protected areas are defined here as statutory protection of nature regulated by the Environmental Code. The report also gives an account of certain revisions and analyses that have been carried out concerning the general status of nature protection in Sweden. The information in this report is mainly collected from the Swedish Environmental Protection Agency's database on protected nature.

Until 1 January 1999, the main legislative provision for nature protection in Sweden was embodied in the Act on the Management of Natural Resources (NRL). On 1 January 1999, this Act was replaced by the Environmental Code.

Protected nature 2017

Nationally designated areas of protection encompass more than 5.6 million hectares in total (marine areas included). Of the total area, 89 percent, or 5 million hectares, comprise land areas and inland water. This represents 11 percent of Sweden's land surface, including inland waters. If the international protection type Natura 2000 is included, protected nature comprises almost 14 percent of Sweden's land area, including inland waters.

In 2017, designated protected areas (marine and terrestrial) increased by almost 100 000 hectares. The new areas are mainly located in nature reserves in mountainous areas in northern Sweden.

Overview of protected areas in Sweden 2017

Type of protection	Number of areas	Area in hectares			Share in percent, out of Sweden's total land area, including inland waters
		Total area, including marine areas	Marine areas	Land area, including inland waters	
National parks	29	741 365	45 971	695 394	1,6
Nature reserves	4 737	4 729 954	533 159	4 196 795	9,4
Nature conservation areas	89	109 761	26 333	83 428	0,2
Habitat protection areas in forest land	7 956	28 598	2	28 597	0,1
Habitat protection areas, other	108	280	22	258	0,0
Total 2017	12 919	5 607 892	605 483	5 002 409	11,2
Total 2016	12 474	5 512 174	602 612	4 909 562	11,0
Natura 2000	4 532	7 768 946	2 001 943	5 767 003	12,9
Natura 2000, areas not included in protection specified above		2 969 858	1 595 814	1 374 044	3,1

Nationally designated areas, most commonly located in national parks and nature reserves, are unevenly distributed across the country because of the need to protect large old-growth forest areas in mountainous regions. Eighty percent of the national designated land area is located in the three northernmost counties. The protected areas in these counties are concentrated in the mountains or along the edge of the mountain chain.

Sweden has large areas of protected nature per capita compared with other countries in Europe. On the other hand, if we consider protected nature as a share of the total area, many other European countries have protected larger shares of their territories.

List of tables

Explanation of symbols	56
1. Protected nature by municipality	56

List of terms

antal	number of
art- och habitatdirektivet	habitat directive
begränsat skydd	limited protection
biotopskyddsområde i skog (SBO)	habitat protection area in forest land
biotopskyddsområde i jordbruksmark (ÖBO)	habitat protection area in agricultural land
djur- och växtskyddsområde (DVO)	wildlife sanctuary
fjällnära	above the pre-mountain border
fridlyst	protected (by law)
friluftsliv	outdoor recreation
fågeldirektivet	bird directive
förvaltare	trustee
impediment	non-productive forest land
jordbruksmark	agricultural land
kommun	municipality
kulturresevat (KR)	cultural reserve
landyta	land surface (excluding water)
län	county
länsstyrelsen	County Administrative Board
marin	marine
medelavstånd	average distance
miljö	environment, surroundings
miljöbalken	Environmental Code
miljöskyddslagen	Environmental Protection Act
nationalpark (NP)	national park
nationalstadspark	national city park
Natura 2000-område	Natura 2000 site
naturminne	natural monument
naturreservat (NR)	nature reserve
naturtyp	nature type
naturresurslagen (NRL)	Act on the Management of Natural Resources
naturvårdsavtal	nature conservation agreement
naturvårdslagen (NVL)	Nature Conservation Act
naturvårdsområde (NVO)	nature conservation area
Naturvårdsverket	Swedish Environmental Protection Agency
Riksantikvarieämbetet	Swedish National Heritage Board
Skogsstyrelsen	Swedish Forest Agency
skyddad natur	protected area
skyddad produktiv skogsmark	protected productive forest land
skötselplan	management plan
staten	government(-owned)
stiftelse	foundation
tätort	locality
vatten	water
vattenkraftsutbyggnad	exploitation of hydroelectric power
vattenskyddsområde (VSO)	Water protection area
älv	river